

# **SEMPOZYUM, KONGRE VE ÇALIŞTAYLAR**



## ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI 43. DÖNEM SEMPOZYUM, KONGRE VE ÇALIŞTAYLAR KRONOLOJİK SIRALAMA

ETKİNLİĞİN ADI	TARİHİ	DÜZENLEYENLER KURUMLAR	DÜZENLEME YERİ
Akademik Kamp 2012	17-20 Mayıs 2012	Genel Merkez	İzmir, Şirince
İşçi Sağlığı ve Güvenliği Çalıştayı	9 Haziran 2013	Genel Merkez	Ankara
Bitirme Projeleri Sergisi 2012	29 Haziran-1 Temmuz 2012	ODTÜ, EMO Ankara Şubesi	Ankara
Uluslararası Veblen, Kapitalizm ve Akılcı Bir İktisadi Düzen İçin Olanaklar Sempozyumu	6-7 Temmuz 2012	Genel Merkez, Uluslararası Thorstein Veblen Derneği ve Sabancı Üniversitesi	İstanbul
4. Asansör Sempozyumu	4-6 Ekim 2012	EMO İzmir Şubesi ve İzmir Makina Mühendisleri Odası	İzmir
Elektrik-Elektronik-Bilgisayar Mühendisliği Sempozyumu ve Fuarı (ELECO'2012)	29 Kasım-1 Aralık 2012	EMO Bursa Şubesi, Uludağ Üniversitesi, İTÜ	Bursa
Kocaeli Enerji Forumu	15 Mart 2013	EMO Kocaeli Şubesi	Kocaeli
Akıllı Şebekeler ve Türkiye Elektrik Şebekesinin Geleceği Sempozyumu	26-27 Nisan 2013	Genel Merkez	Ankara
5. İletişim Teknolojileri Ulusal Sempozyumu	16-17 Mayıs 2013	EMO İzmir Şubesi	İzmir
5. Enerji Verimliliği Ve Kalitesi Sempozyumu	23-24 Mayıs 2013	EMO Kocaeli Şubesi, Kocaeli Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi	Kocaeli
Güneydoğu Enerji Forumu	25 Mayıs 2013	EMO Gaziantep Şubesi	Gaziantep
Elektrikli Raylı Ulaşım Sistemleri Sempozyumu	14-15 Haziran 2013	EMO Eskişehir Şubesi	Eskişehir
Bitirme Projeleri Sergisi	14-15-16 Haziran 2013	EMO Ankara Şubesi, Atılım Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	Ankara

İlk Bildiriler Konferansı	14-16 Haziran 2013	EMO Ankara Şubesi, Atılım, Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	Ankara
Hizmet Üretim Çalıştayı	20-21 Eylül 2013	EMO Ankara Şubesi	Ankara
EMO Örgütlülüğünün Geliştirilmesi Çalıştayı	20-21 Eylül 2013	EMO Ankara Şubesi	Ankara
2. Parlayıcı ve Patlayıcı Ortamlarda Güvenlik (ATEX) Sempozyumu	26-28 Eylül 2013	EMO Kocaeli Şubesi ve EMO İstanbul Şubesi	Gebze
7. Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu	04-06 Ekim 2013	KTMMOBEMO, KTMMOB MMO	Girne
2. Antalya Güneş Enerjisi Sempozyumu	31 Ekim 2013-02 Kasım 2013	EMO Antalya Şubesi, Mimarlar Odası Antalya Şubesi	Antalya
2. Elektromanyetik Alanlar ve Etkileri Sempozyumu (EMANET 2013)	08-09 Kasım 2013	EMO İstanbul Şubesi, İstanbul Tabip Odası, İstanbul Barosu	İstanbul
3. Elektrik Tesisat Kongresi - 7. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu - 6. Kontrol Otomasyon ve Yapı Elektronik Sistemleri Sempozyumu - Güç ve Enerji Sistemleri Sempozyumu - 5. SMM Forumu	21-24 Kasım 2013	EMO İzmir Şubesi	İzmir
8. Uluslararası Elektrik- Elektronik Mühendisliği Sempozyum ve Sergisi (ELECO'2013)	28-30 Kasım 2013	EMO Bursa Şubesi, Uludağ Üniversitesi, İTÜ	Bursa
TMMOB 9. Enerji Sempozyumu	12-14 Aralık 2013	Genel Merkez	Ankara
Karasal Sayısal Yayıncılık Çalıştayı	21 Aralık 2013	Genel Merkez	Ankara



Dr. Hamit Serbest, “Bilim, Mühendislik ve Öğretim Kurumları” ve Prof. Dr. Ali Nesin “Mühendisler ve Matematik; pi ve e Sayıları” başlıklı sunumunu gerçekleştirdi. İlk gün çalışmaları Prof. Dr. Atilla Bir’in “Anadolu’da Teknoloji Tarihi” başlıklı sunumu ile tamamlandı.

İkinci gün Aysin Baytan Ertüzün (Boğaziçi Üni.) “Durağan ve Gauss Olmayan veya Seyrek Sinyallerin Bayesçi Ayırımı”, Prof. Dr. Muhittin Gökmen (İTÜ) “Görüntü ve Yüz Tanıma”, Prof. Dr. Tayfun Akgül “Karikatür-Fotoğraf Çakıştırma Çalışmaları” ve Prof. Dr. Bülent Sankur (Boğaziçi Üni.) “Görüntü ve 3B Yüz Tanıma” başlıklı konuşmalarını sundular.

Üçüncü gün ise Yrd. Doç. Dr. Şevket Gümüştekin (İYTE) “Bilgisayarda Görü Uygulamaları, İçerik Tabanlı İmge ve Video Çıkarımı”, Yrd. Doç. Dr. Hazım Kemal Ekenel (İTÜ) “İçerik Tabanlı İmge ve Video Çıkarımı”, Prof. Dr. Aydın Akan (İÜ) “Sinyal İşlemenin Kablosuz İletişim ve Biyomedikal Uygulamaları”, Prof. Dr. Tayfun Akgül ve Dr. Süleyman Baykut (İTÜ) “Geosinyal İşleme” konularındaki deneyimlerini genç meslektaşlarına aktardılar.

Etkinliğin son gününde ABD’deki Drexel Üniversitesi’nden görüntü işleme alanının dünyaca tanınan ismi Prof. Dr. Banu Onaral ve Dr. Hasan Ayaz (Drexel Üni), “İşlevsel Optik Beyin Görüntüleme Sinyal İşlemciliği” başlıklı sunumu ile genç meslektaşlarının sorularını yanıtladı.

Akademik Kamp çalışmaları Efes Harabeleri ve Şirince Köyü’ne düzenlenen geziler ve akşam yemeğinden sonra gerçekleştirilen söyleşi ile tamamlandı.

Ayrıca Cumhuriyet Gazetesi çizerlerinden Semih Poroy da kampta katılımcılarla beraberdi.

### **Sayılarla Akademik Kamp**

- 27 Yüksek Lisans, 24 Doktora Öğrencisi, Toplam 51 katılımcı
- 35 ayrı üniversiteden katılım
- 13 Öğretim Üyesi ders verdi.
- Kamp esnasında 13 ayrı konuda toplamda 32 saat ders yapıldı.
- Dersler 09:00da başlayıp, 22:00de sona erdi.

## EMO İŞÇİ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ (© HAZİRAN 2012)

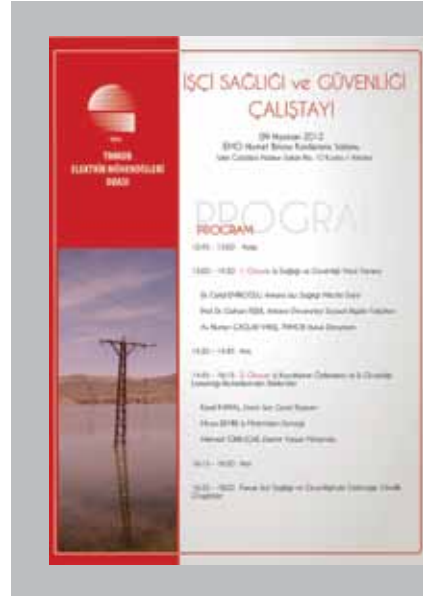
TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası 43. Dönem İşçi Sağlığı ve Güvenliği Komisyonu, yaptığı ilk toplantıda, çıkarılacak olan İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın neler getireceğinin tartışılması için bir çalıştay düzenlenmesini gündemine almış, yapılan hazırlıklar sonrasında 9 Haziran 2012 Cumartesi günü Odamız toplantı salonunda İşçi Sağlığı ve Güvenliği Çalıştayı düzenlenmiştir.

Davutpaşa'dan, Karadon'dan, OSTİM'den, Dursunbey'den, Afşin'den, Erzurum'dan, Tuzla'dan, ülkemizin dört bir yanından alınmayan önlemler nedeniyle emekçilerin göz göre göre ölüm haberleri gelmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre 2010 yılında 1444 işçi, 2011 yılında 1563 işçi, 2012 yılının ilk beş ayında 319 işçi "iş kazalarından" dolayı hayatını kaybetmiştir. Üstüne üstlük çalışma yaşamındaki bu korkunç tablo, AKP iktidarı tarafından kader olarak değerlendirilebilmekte, ölümlerin işin doğasında olduğu söylenebilmektedir.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 22. ve 25. maddelerinde de yer aldığı gibi, sosyal yaşam içerisinde sosyal güvenlik hakkı tüm bireylerin temel hakkıdır. Bunu sağlamak devletin asli görevleri arasındadır. İşçi sağlığı ve güvenliğinin temel unsurları olan işveren/sermaye, emekçiler ve devletin yanı sıra; sendikalar, meslek örgütleri ve diğer demokratik kitle örgütlerine de bu alanın düzenlenmesinde görevler düşmektedir.

Hatırlanacağı gibi, 2003 yılında yayımlanan 4857 sayılı İş Yasası'nda işçi sağlığı ve güvenliğine ilişkin hükümler bulunmaktadır. Bu yasaya aykırı olarak çıkarılan yönetmelikler yargıdan dönmüştür. Bunun üzerine yönetmeliklerin Anayasa ve yasalara uygun hale getirilmesi gerekirken; yasalar yönetmeliklere uydurulmuş, hukuk devleti ilkesi yok sayılmıştır. Üstelik yasaya aykırı yönetmelikleri yargıya taşıyan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile Türk Tabipleri Birliği yasanın uygulanmamasının sorumluları olarak gösterilmiş, üyeleriyle karşı karşıya getirilmeye çalışılmıştır. Bizler, işçi sağlığı ve güvenliği alanındaki görevimizi yerine getirirken, birçok engelle karşılaşmaktayız. İş kazalarının önlenebileceğine olan inancımız ve insan yaşamına olan saygımızla, yapılan haksızlıklara ve yanlışlıklara karşı direncimizi daima sürdüreceğiz.

İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın amacı, Avrupa Birliği tarafından Türkiye'ye işaret edilen 89/391



sayılı Çerçeve Direktif ile mevzuatı uyumlu hale getirmek olarak ifade edilmekle birlikte; yasanın içerdiği maddelerin pek çoğu 2003'ten bu yana yayımlanan yönetmelikler ve torba yasalarda bulunmaktadır. Örneğin, yasanın tariflediği işveren sorumluluğu, 1475 ve 4857 sayılı yasalarda da bulunmakta, yeni yasa ancak bu sorumluluğa para cezası gibi mali yükümlülükler getirmektedir. Tespit edilemediği için hakkında yeterli istatistiğin bulunmadığı meslek hastalıkları konusunda da yasanın geçmiş düzenlemelerden farkı bulunmamakta, meslek hastalıkları karşısındaki kayıtsızlık sürmektedir. 89/391 sayılı Çerçeve Direktif işçilerin bilgilendirilmesi, iş bırakmalarının yetkilendirilmesi, işçi temsilcilerinin sürece katılımının örgütlenmesini odağına almışken, yasa ise eğitim kurumları ve ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alımı ekseninde şekillendirilmiştir.

Yasayla beraber işçilere verildiği belirtilen çalışmaktan kaçınma hakkı, 2003 yılında yayımlanan İş Yasası'nda yer almaktadır. Bununla da kalmayıp, koruma tedbiri olmayan ortamlarda işçinin çalışmasının istenemeyeceğine yönelik hükümler 1967 yılında kabul edilen bir ILO sözleşmesinde dahi bulunmaktadır. Öte yandan, uygulanan neoliberal politikalarla güvencesiz çalışmanın yaygınlaştırıldığı bir ortamda, çalışmaktan kaçınma hakkının yasanın olumlu bir getirisi olarak gösterilmesi AKP tarzı tipik bir samimiyetsizlik örneğidir.

Yasa, işverenin işçi sağlığı ve güvenliğini sağlamaktan sorumlu olduğunu belirtmekle birlikte, geçmiş mevzuatta bulunmayan yeni bir anlayışla bu sorumluluğun çalışanların eğitimi ve onlara gerekli talimatların verilmesi gibi şekillerde çalışanların sırtına bindirilmesine ve işverenin en az maliyetle sorumluluktan sıyrılmaya yönelik bir kurguya sahiptir.

İşçi ölümlerinin altında yatan temel neden, sağlıklı ve güvenli çalışmanın maliyet odaklı olarak değerlendirilmesidir. İşçi sağlığı ve güvenliği üzerine 1990'lardan bu yana yapılan çalışmaların kapsamı, konunun yasa koyucular tarafından sosyal bir konu olarak değil, ekonomik zeminde ele alındığını göstermektedir. Benzer şekilde, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın ortaya çıkış sürecinde kapitalist hegemonyanın etkisi; çalışma ilişkilerinin esnekleşmesi, "işçi sağlığı" yerine "iş sağlığı" kavramının kullanılması, taşeronlaşma, işçi sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile eğitimlerin piyasalaştırılması şeklinde yasada yerini bulmuştur.

Yürürlükteki maddelerin bir araya toplanarak piyasacı bir anlayışla yoğrulmasıyla oluşturulan bu yasanın iş cinayetlerine çözüm olması mümkün değildir. İşçi sağlığı ve güvenliği alanında, ancak işçi sınıfının güçlü bir şekilde örgütlenmesiyle ve farklı çalışma statülerinde olan bütün emekçilerin esnek çalışmaya, uzun çalışma saatlerine, önlemlerin maliyet olarak görülmesine karşı ortak mücadelesiyle kazanım elde edilebilir.

**TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI**  
**İŞÇİ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ KOMİSYONU**



## BİTİRME PROJELERİ SERGİSİ 2012 ve İLK BİLDİRİLER KONFERANSI DÜZENLENDİ (29 HAZİRAN-1 TEMMUZ 2012)

Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi ve ODTÜ işbirliği ile Şubemizin örgütlü olduğu illerde bulunan üniversitelerin elektrik-elektronik, bilgisayar, biyomedikal mühendisliği bölümü öğrencilerinin bitirme projelerinin yer aldığı 'Bitirme Projeleri Sergisi 2012 (BPS 2012)' etkinliği ve Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Ankara Şubesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü işbirliği ile 'İlk Bildiriler Konferansı' eşgüdümlü olarak 29 Haziran-01 Temmuz 2012 tarihleri arasında Ankara'da Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde düzenlendi.

ODTÜ Mühendislik Fakültesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. İsmet Erkmen'in başka görevde olması nedeniyle yerine açılış konuşması yapan Doç. Dr. Şimşek Demir özetle şunları söyledi; "Değerli konuklar EMO'nun aldığı insiyafitle ve öğretim üyelerinin katkısıyla bu yıl ilki düzenlenen İlk Bildiriler Konferansı'nı son derece anlamlı bulduğumu belirterek sözlerime başlamak istiyorum. Bitirme Projeleri Sergisi etkinliği ile paralelleşen bu konferansın yaratıcı sinerjinin özellikle genç katılımcılar için etkin bir kazanım olduğuna inanıyorum. Elektrik ve elektronik dünyasının son yüzyılda yaşadığı gelişim baş döndürücüdür. İnternet olanaklarının yaygınlaşması, toplumsal devrimlerin gerçekleştirilmesinde pay sahibi olmaya başlayan sosyal medya araçlarının günlük yaşamın bir parçası haline gelmesi, akıllı ev aletleri, kullanımı yaygınlaşan uydu sistemleri, cep telefonlarından araç kitlerine kadar kullanılmaya başlandı. Bu gelişmeler son 10 yılın gelişmesidir. Önümüzdeki 10, 20 ve 50 yıllık süreçte ne tür gelişmelerle karşılaşacağımızı heyecanla beklediğimi itiraf etmek isterim. Bu gelişmeler cihazların çevreyi algılaması, akıllı bir şekilde algıladığı verileri değerlendirmesi, insandan gelen doğrudan ya da dolaylı komutlarla otomatik davranışlar sergilemesini günlük hayatımızda görmeye başlayacağız."

### "BPS Yarışma Sergisi Değil"

Şimşek Demir'in ardından söz alan ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Adnan Yazıcı da yaptığı konuşmada şunları söyledi, "Değerli öğretim üyeleri misafirler ve sevgili öğrenciler hepimize hoş geldiniz derken bu yılki Bitirme Projeleri Sergisi'nin başarılı geçmesini diliyorum. Bilgisayar Mühendisliği bölüm üyeleri BPS ile ilgili görevleri üstlendik. EMO'daki arkadaşlarımızla birlikte bunu gerçekleştirdik. Bu yılki sergide 129 adet bitirme projesine yer verirken 300 kişilik bir takım burada var. Bu projeleri sergisinin yarışma



projesi olmadığını siz de hissetmişsinizdir. Amaç siz genç beyinleri, 4 yıldır üzerinde çalıştığınız kendi disiplininizin çok değişik kavramları bir araya getirerek bu projeleri göstermenizdir. Bitirme projeleri öğrencilerin 4 yıllık eğitiminde öğrendiklerini bir uygulama ile kullanmasına ve böylece konuların ve kavramların iyice pekişmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca öğrencilerin yaratıcı ve tasarım hünerlerini göstermelerine fırsat vermektedir. Tüm bu projelerin öğrencilerin etik ve onur değerlerine azami dikkat göstererek yaptıklarına kendi emek ve beyin güçlerinin sonuçlarını burada sunmakta olduklarına inanmaktayım. Umarım yaşamınızda bu yaptığınız projeler önemli katkılar sağlar ve çok başarılı bir iş yaşamınız olur. Bu bitirme projeleri sergisinde birçok kurum ve kişinin gayretleri ve destekleri önemlidir. Kurumsal anlamda başta EMO Ankara Şubesi'ne ve onun değerli yöneticilerine teşekkür ediyorum.”

### **“EMO Politik Duyarlılık İçindedir”**

Yazıcı'nın ardından söz alan Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık da etkinlik açılış konuşmasında şunları söyledi, “Çankaya Belediye başkanı olmadan önce hayatımın önemli bir bölümünü, çok onurlu bir görev dönemini TMMOB başkanlığı dönemi olarak yaşadım. Kendimi zaman zaman o sıfatla anarım, eski başkan olmaktan şikayetçi değilim bizim için onur olmaya devam ediyor. Belediye başkanı olarak ırgat gibi çalışıyoruz, umarım Çankayalı memnun olacaktır. ırgat sözü erk kökeninden gelir, iş yapmakla ilgili bir kavram. Erki iyi kullanmadığınız zaman üretkenliğiniz olmaz, kendini yeniden üretmeyi sağlayamayız. Toplumda mühendislik birikimini ve erki işi yapmanın çeşitli bölümleri olduğunu biliyorum. Bu bölümlerden bir tanesi ırgatlık bölümü bir tanesi yönetim bölümü. İyi mühendis olduğunuz zaman sizi yönetici yaparlar ki mühendislik işini yapmayınız diye. Ama yönetim ve politika da erk kadar ırgatlık kadar önemli işlerdir. Yönetmek ve toplumun geleceğine biçim verme eylemliliği olarak siyasette yer almak mühendisler için hiçbir zaman ötelenmemesi gereken bir durum. Mühendislik ve mimarlık alanının politikadan toplumdaki yalıtılmış biçimde salt izole bir meslek eylemliliği olarak algılanması çok önemli bir yanılsamadır. Mühendisler mimarlar ‘karar verici başkası olsun biz teknik bilgimizi hizmete veriyoruz’ derler bu da yanlış bir kavramdır. Köleliği ve ırgatlığı aşılması gereken süreçler olarak değerlendirmek gerekir. Omuzlarımızın üzerinde taşıdığımız kafamız, kendi geleceğine olduğu kadar coğrafyasının, evrenin, toplumun geleceğine ilişkin müdahale konusunda sorumluluk taşınması gerekir. Politika suç ve kusurlu bir iş değildir, ırgatlık kadar hatta daha kutsal bir iştir. Emek bizim için en yüce değerdir. Toplumun geleceğine biçim vermenin sadece teknik tasarımlar ötesinde düşünmek gerekiyor. Siyasete dönük müdahil olmak her zaman insanın en tepede olmasını gerektirmez. Mutlaka işin içinde matematiğin içinde siyaset olduğunu düşünmenizi öneririm. Bunun Türkiye’de yapılabildiği özel yapılardan bir tanesi TMMOB’dır ve onun Meslek Odalarıdır. EMO tarihsel geçmişi itibarıyla ülke sorunlarına kulak açan, ülkesinin ve dünyanın derdinde olan insanları çoğaltmayı hedefleyen bir politik duyarlılık içindedir.”

### **“Camiamız Büyürken Sorunları Da Büyüyor”**

Bülent Tanık'ın ardından söz alan EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ebru Akgün Yağın şöyle konuştu; “EMO Ankara Şubesi ve ODTÜ Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü ile birlikte düzenlediğimiz İlk Bildiriler Konferansı'na ve ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümü ile birlikte düzenlediğimiz Bitirme Projeleri Sergisi'ne hepiniz hoş geldiniz. Daha bir kaç gün önce hepinize öğrenci derken şimdi mühendis unvanları ile bu sıralarda oturan meslektaşlarımıza camiamıza hoş geldiniz diyorum. Üç gün boyunca sürecek olan; bilimsel çalışmaların paylaşılacağı,

fikir alışverişlerinin yapılacağı bilim şöleni olarak kurguladığımız bu etkinliği, siz meslektaşlarımızı yüreklendirmek, genç araştırmacılara özgün çalışmalarını göstereceği bir ortam sağlamaktı hedefimiz. BPS'ye İBK adı altında kardeş getirdik. Projelerinizi yarıştırmadan dayanışma içinde sergilemenizin ortamını yaratmak için Şube olarak Oda olarak çalışıyoruz. Birçok üniversitede toplantı yaptık. Sizleri teşviklerinden dolayı değerli hocalarımıza çok teşekkür ediyorum.

Değerli meslektaşlarımız, mesleğe ilk adımını attığımız BPS'de meslektaşlarınızla buluşuyor olacaksınız. Etkinliğimizi ilkini yaptığımız 2011 yılında bitirme projeleri ile ilgili olarak bir çok üniversitede çeşitli yarışmalar düzenleniyordu. Biz burada yarışma ortamı olmadan, bilginin mutluluk gibi paylaşılı paylaşılı çoğalacağı, eksikliklerin paylaştıkça azalacağı ortamda 15 ilk bildirinin sunulacağı 129 projenin sergilenacağı Bütün Projeler Birinci sloganının hayat bulacağı bir etkinliği 3 gün boyunca hep birlikte teneffüs edeceğiz. Ülke olarak ilerlemenin yalnızca izleyici olmanın ötesinde bilimsel bilgiye sahip olmak araştırma geliştirme ve üretim çalışmalarının geliştirilmesi gerekli olduğunu düşünüyoruz. Meslek Odası olarak, bilimsel bilginin üretildiği akademik bilgi alanı olan üniversitelerle bu çalışmaları birlikte yürütme görevi kaçınılmazdır. Alanlarımıza yönelik olarak ortalama her yıl 188 üniversitenin yaklaşık 176 bölümünde 15 bin civarında kontenjanla öğrenci alınmakta her yıl bunların binlercesi mezun olmaktadır.

İBK kapsamında Şubemiz coğrafyası dışından da üniversitelerin katılımı ile toplam 17 üniversiteden 45 başvurudan 15 sunumu gerçekleştirilecek. BPS kapsamında 289 meslektaşımızın emek verdiği 129 projenin sergisi yapılacak. Burada önemli olan 4 yıllık eğitimin somuta dönüşmesidir.

Camiamız bu kadar büyürken sorunları da gittikçe büyüyor. Eğitimin ticarileştirilmesinin yanı sıra plânsız programsız açılan üniversiteler, akademik kadroların çalışma yaşamına ilişkin uygulamalar, yetersiz laboratuvar ve eğitim ortamları, öğrencilerin barınma, ulaşım beslenme problemleri öğrenim hayatınız boyunca hepimizin karşılaştığı sorunlar aslında.”

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş da yaptığı konuşmada şunları söyledi, “Değerli hocalarımız sayın konuklar, değerli meslektaşlarımız, yeni genç mezun arkadaşlarımız; benden önceki konuşmalarda Odamızın çalışmaları bütünlüklü olarak sizlere ifade edildi. Öncelikle EMO Ankara Şubemizi, ODTÜ Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü ve ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nün birlikte düzenlediği BPS ve İBK etkinliği nedeniyle kutluyorum.

Bu etkinliğin esas amaçları temel çıkış noktası benden önce ifade edildi. Henüz yolun başındaki meslektaşlarımızı meslek toplumumuza tanıtmak ve yüreklendirmek, genç akademisyenlere araştırmacılara özgün çalışmalarını ve bulgularını duyurabilecekleri ortam sağlamak. Üçüncü temel amaç olarak da sunuş becerilerini geliştirme olanağı sağlamak. EMO olarak dönem içinde yaptığımız kongre, sempozyumlarda biz hep o etkinliğin çerçevesine uygun şekilde düşüncelerimizi ifade etmek hem de bu kürsüleri bir anlamda teknoloji bilim alanında yaşadığımız sorunları sizlerle paylaşabilecek sunumlar olarak kullanmayı önemli buluyoruz. Bilim ve teknolojinin tanımı tarihin gelişiminden bu yana her zaman egemen ideolojinin toplumu biçimlendirilmek istediği şekle göre değiştirilmek istenmiştir. Bilim için doğa ve toplumun gelişim ilerleme yasalarını anlamak, buradan elde edilen bilgiyi toplumun hizmetine sunmak, insanın ve doğanın zenginliğini insan ve doğanın ihtiyaçları doğrultusunda kullanabilir hale getirmek, insanlığın bolluk içinde sağlıklı mutlu eşit ve özgür yaşamasının olanaklarını ilerletme bu uğurdaki çalışmaları sistemli hale getirmek namuslu onurlu her bilim insanının üzerinde birleşeceği tanım olmuştur.

Üniversite ve bilimi birleştiren böylesine bir tanım malesef ülkemizde 1980'li yıllardan bu yana anlamını yitirmiş durumda. Üniversiteler üzerinde siyasi iktidarların yaratmaya çalıştığı baskı ve şekillenme çalışmalarıyla bilimsel demokratik özerk yapısı olmayan piyasa yapısına endeksli üniversite yapısı şekillendirilmeye çalışılmıştır. Üniversitelerin akademik ve idari özerkliğini kaybettiği, mali sorunlarını piyasa koşullarında çözmekle karşı karşıya kaldığı süreç işletilmiştir.

TMMOB ve EMO olarak temel çalışma kaygımız içinde her zaman ülkede mesleği gelişmesinde bilimin tekniğin gelişmesinde kamu yararının işletilmesinde üniversiteleri veri olarak kabul etmek onları daha da güçlendirmek kendi çalışma alanları içine katmak birlikte yol almak en önemli hedef noktamız olmuştur.”

ODTÜ Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Zafer Dursunkaya da açılışa yaptığı konuşmada şöyle konuştu, “EMO Ankara Şubesi ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği ve Elektrik Elektronik Mühendisliği ile birlikte düzenlenen etkinliğe hepiniz hoş geldiniz. Temel bilimlerin uygulamaya dönüştürülerek bu uygulamaların toplumun hizmetine sunan mühendisliğin eğitiminde öğrencilerin ders dışı etkinliklerle meslek yaşamına hazırlanmalarına olanak sağlayan EMO Ankara Şubesine ve üniversitemiz bölümlerine teşekkür ediyorum. Bilimsel bilginin uygulamaya dönüşmesi mühendislik eğitiminin ayrılmaz parçasını oluşturur. Bugün açılışını yaptığımız etkinlik öğrencilerin proje çalışmalarının tanıtılmasına hem de akademik hayatın gerekliliği olan araştırma sonuçlarının sunumunu içeren bilimsel yayın yapmanın başlangıcı görevini görmektedir.

Ülkemizde üniversitelerin hızla yaygınlaşması 80'li yılların sonuna rastlar, son 30 yılda üniversiteler daha çok kampüs modeli örnek alınmış ve uygulanmıştır. Bu modelin toplumla ilişkiyi soğuk tutması toplumdan uzak kapalı ortamda üniversiteleri tutması gibi kötü bir yönü vardır. Toplum ve toplumun kuruluşları olan TMMOB ile Odalarla birlikte yapılan etkinlikler üniversitelerin toplumla bütünleşmesine toplumun bir parçası olmasına katkı sunmaktadır.”

Açılış konuşmalarının ardından Bitirme Projeleri Sergi alanı gezilirken İlk Bildiriler Konferansı etkinliği açılış bildirisini “Eğitim Teknolojilere ve Mühendislik Eğitimi” konu başlığı ile Prof. Dr. Kürşat Çağiltay gerçekleştirdi. Bu oturumun başkanlığını ise Prof. Dr. Önder Yüksel, Prof. Dr. Aydan Erkmen yaptı.

İlk Bildiriler Konferansı etkinliğinin birinci günü öğleden sonraki Bildiri Oturumu I'ın oturum eş başkanlığını Prof. Dr. Murat Eyüboğlu ve Prof. dr. Aydan Erkmen gerçekleştirdi.

Bitirme Projeleri Sergisi 2012 (BPS) ve İlk Bildiriler Konferansı etkinliği “CV oluşturma ve İş Görüşme Teknikleri” sunumu Secret CV'den Elif Büyükkak Kunter tarafından düzenlenirken, EMO Ankara Şubesi avukatı Cem Erkat, meslek yaşamı ve EMO örgütlülüğü ile ilgili sunum yaptı.

# VEBLEN, KAPİTALİZM ve AKILCI BİR İKTİSADİ DÜZEN İÇİN OLANAKLAR SEMPOZYUMU DÜZENLENDİ (6-7 TEMMUZ 2012)

Elektrik Mühendisleri Odası, Sabancı Üniversitesi ve Uluslararası Thorstein Veblen Derneği'nin ortaklaşa düzenlediği 'Veblen, Kapitalizm ve Akılcı Bir İktisadi Düzen İçin Olanaklar' Sempozyumu 6-7 Temmuz 2012 tarihlerinde gerçekleştirildi. İstanbul'da Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu'nda yapılan sempozyumun açılışında, Sempozyum Düzenleme Kurulu adına EMO MİSEM Daimi Komisyon Başkanı Orhan Örücü, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, Uluslararası Thorstein Veblen Derneği Başkanı Sidney Plotkin ve Sabancı Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi'nden Prof. Dr. Ahmet Öncü açılış konuşmalarını yaptı.

Düzenleme Kurulu adına konuşma yapan Orhan Örücü, öncelikle sempozyumda emeği geçenlere ve katılımcılara teşekkürlerini sundu. Örücü, mühendislerin Veblen ile tanışmasını şöyle anlattı:

"TMMOB ve üyelerinin Veblen ile tanışması Ahmet Öncü ve Ahmet Haşim Köse hocalarımızın 2000 yılında TMMOB tarafından yayınlanan ve bir mühendis profili çalışması olan 'Kapitalizm, Mühendisler, Mimarlar; Türkiye'de mühendisler, mimarlar' kitabı ile oldu. Daha sonraları Türkçeye kazandırılan ilk eseri olan 'Aylak Sınıfın Teorisi' kitabı ile ilk kez temel bir metnini okumuş olduk."

Örücü, emperyalist kapitalist sistemin neo-liberal politikalarının saldırıları karşısında giderek yoksullaşan tüm çalışanlar gibi mühendislerin de bu yoksullaşma sürecinden paylarını almakta olduğuna dikkat çekerken, "Mühendis beyden işsiz mühendise bir evrilme oldu" diye konuştu. Ekonomik yoksullaşmanın yanında mühendislerin toplumsal sorumluluk ve örgütlü mücadelesine de saldırıldığını kaydeden Örücü, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"1970 yıllarından bu yana mühendislerin sorunlarının çalışanların sorunlarından ayrılmayacağını söyleyen TMMOB'nin dik duruşu değişmese de gerek üye profili gerekse de üye olmayan mühendis mimar kitlesinde bir anlam kayması oldu. Yıllardır kamu yararı ve mühendislerin toplumsal sorumluluğuna dikkat çeken TMMOB yanında geniş bir kitleden en genel anlamda Taylorcu bir mühendislik anlayışına kapıldı. Yani çıkarını sermaye sınıfı ile bir gören bir anlayış. Mühendislerin meslekleri gereği toplumsal sorumluluklarına ve örgütlü olmalarına yeniden vurgu yapmak



amacıyla ve günümüz mühendislerini tartışmak amacıyla bir şeyler yapalım derken önümüze Veblen çıktı. 1912’li yıllarda Amerika’da gelişen radikal mühendislik akımından etkilenecek yazdığı yazıların derlemesi olan ve 1921 yılında basılan ‘Mühendisler ve Fiyat Sistemi’ kitabını yayımlamak bize sıcak geldi. Sağ olsun Ahmet Öncü Hocam bu zorlu iş için ısrarlarımızı kırmadı ve kitabın editörlüğü üstlendi. Kitabın yayımlanmasını takiben bizlerin hiç gündemimde olmayan bir gelişme yaşandı. Yayımlarımızın TMMOB ortamından daha fazla yurtdışında etki yarattığının gördük ve neticesi işte bu etkinlik oldu.”

Örücü konuşmasına, John Kenneth Galbraith’ın “Onu okuyan hiçbir dikkatli okuyucu iktisat dünyasını bir daha aynı biçimde göremez” sözleri ile son verdi.

### **Teknoloji Toplumdan Ayrı Düşünülemez**

Uluslararası Thorstein Veblen Derneği Başkanı Sidney Plotkin ise Veblen’i tanıtarak başladığı konuşmasında, derneğin kuruluş nedenini de anlattı. Veblen’in geleneklerin, sınırların ötesinde fikirlerin bir araya gelmesi durumunda güçlendiğini, bu anlamda bu sempozyumun değerli olduğunu ifade ederken, şunları söyledi:

“Pek çok öğrenci ABD’de Veblen’i hiç duymamış durumda. Veblen ABD’nin siyasi ikliminden silinmiş durumda. Bu ihmal telafi etmek gerekiyordu. Uluslararası Thorstein Veblen Derneği oluşturuldu. Soğuk Savaş’ın sonu, küresel kapitalizmin büyük zaferi ortasında Veblen araştırmacılığını desteklemenin zamanı gelmişti. Veblen’in vurgusu yüksek finansın akılcılığı temelindeydi. Bugün içinde yaşadığımız dünyada bu vurgular çok önemliydi.”

Plotkin, bu dünyada Veblen’in belirsiz bir unsur olarak kalmaya devam etmesinin nedenini sorgularken, ilk olarak Veblen okumanın güçlüğünden söz etti. “Uzun ve tekrarlı yazıları var. Derin bir ironi ve sarkazm duygusu var” diyen Plotkin, sorunun yalnızca Veblen okuma güçlüğü değil, onun “trajik düşünce yörüngesi” olduğunu belirtti. Plotkin, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Amerikalılar iyimser insanlar. ‘Bizim için sorun olmaz. ABD teknolojik tasavvuru herşeyi çözebilir’ diye düşünüyorlar. Bu teknolojik optimistliği büyük ölçüde paylaştığımızı söyleyebiliriz. ABD sanayi sistemi insanların temel insani ihtiyaçlarının ötesinde üretebilecek sistemdir. Ama Veblen bize şunu söylemektedir: Teknolojiyi toplumdan asla ayrı tasavvur etmeyin. Toplumun normlarından, alışkanlıklarından, kurumlarından, iktidar yapılarından bağımsız olarak bulunmamakta, teknoloji bunların içine eklenmiş durumda.”

### **Veblen’in Trajik Duyarlılığı**

Sidney Plotkin, Veblen’in radikal bir sosyal bilimci olarak gerçekten muhafazakar fikirlerin gücünden etkilendiğini ifade ederken, “İşte bu yüzden hala güncel. Bizim entelektüel aygıtlarımız üzerinde de etkilerde bulunuyor, sıradan insanlar üzerindeki etkiden daha fazla etki doğuruyor” dedi.

Plotkin, Veblen’in görüşlerine ilişkin özetle şu aktarımı yaptı:

“Veblen bize şunu öğretti. İnsanlar 3 eğilimle bahşedilmiştir. Birincisi türümüzü sürdürmek üzerine yapılması gerekenler. Diğerleri amaçlı bir şekilde üretmeye iten işçilik içgüdüsü. Mühendisler bu işçilik içgüdüsüne sahipler. Son olarak aylak merak dediğimiz şeyle bahşedilmişiz. Dünya neden böyle çalışıyor, ne şekilde işlemekte? Toplumun içerisinde daha hızlı bir sanayi yapısı oluşturmaya, insanlık koşullarını daha derinden anlamaya itiyor. Aynı zamanda bizler akıllı varlıklar olarak entelektüel yeteneklerimiz var. Her şekilde bir alışkanlıkla ortaya çıkan

eğilimlerimiz tarafından entellektüel yeteneklerimiz kontrol edilmekte. Geleneksel inançlara toplumun yapısına derinden bağ içerisindeyiz. Veblen'in partizan dayanışma dediği şey tarafından ulusal, kültürel, kimliksel özelliklerimiz etkilenmekte. Hakim sınıflar sürekli bir şekilde bizim anlayışımızı, zekamızı kullanmamıza müdahale etmekte. Veblen'in trajik duyarlılığının bir parçası bu; insanın kültürel failliğinin çoğalması ve iktidara hizmet etmesi, bunlar insan potansiyelini yaralamakta. Hakim sınıflar beyninizi kullanmayın demekteler. Bu yüzden de Veblen insan türünün hayatta kalması konusunda kötümser görüşlere sahip. Veblen asla ve asla teorisinin mükemmel karakteri konusundan bahsetmiyor. Bu teorisinin hakiki ve nihai yeterliliğe sahip olduğunu söylemiyor. Akılcı çerçevenin ötesine geçmiyor. Her konu daha fazla araştırılabilir, daha fazla incelenebilir. Bilimsel araştırmalarla her teori değiştirilebilir. Veblen'in trajik duyarlılığını yeniden teşhis etmemiz lazım. Alternatifleri ararken, mantıksız ve yararsız kurumların ötesine geçmemiz, bunun yerine yenilerini koymamız gerekiyor. Yeni ve daha akılcı fikirler ortaya koymalı ve böylece kendi türümüzün ayakta kalma olasılığını artırabiliriz.”

### **WallStreet-Main Street Çatışmasında Veblen**

Prof. Dr. Ahmet Öncü ise konuşmasına, “Veblen İstanbul'a gelmeliydi ve geldi. Çok mutluyum” diyerek başladı. Doktora tezini yazarken, TMMOB'nin Türkiye'nin toplumsal mücadeledeki yerini okumak anlamak zorunda kaldığını, bu noktada belki de mühendislerin mesleklerinin doğasından kaynaklanan nedenlerle de sürece katılıp orada yer alabilecekleri konusunun gündeme geldiğini anlatan Öncü, “O noktada Hocam 'Veblen'e bakmalısın' dedi. O noktada da Veblen marjinaldi. Köşede kalmıştı. En çok o ilgimizi çekmişti. Marx ve Veblen. Ricardo'yu da burada anmalıyım” diye konuştu.

Prof. Öncü, 1929 büyük depresyonundan sonra belki de en büyük kapitalizm depresyonundan dünyanın geçmekte olduğuna işaret ederken, bu krizin merkez üssünün ABD, Newyork, Wall Street olduğunu, Wall Street'in karşısında da emeği ile çalışanların, halkın yer aldığı Main Street bulunduğunu belirtti. ABD tarihinin Wall Street ile Main Street'in çatışması olduğunu kaydeden Öncü, neoliberalizmin dünyayı ABD toplumuna yakınlaştırdığını ifade etti. Bu noktada Veblen'in değerinin biraz daha arttığını vurgulayan Öncü, bu sempozyumda finansal kapitalizmin nasıl maddi refahı sabote ettiğinin anlatılacağını kaydetti. Prof. Ahmet Öncü, toplumun ve halkların tepkisine dikkat çekerek, Wall Street'in işgali, Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki ayaklanmalar ve Avrupa'daki işgal hareketlerini örnek verdi.

### **Veblen Teorisinin Özneleriyle Buluştu**

Prof. Öncü, Veblen'in bu sempozyumda mühendislerle buluşmasına verdiği önemi, “Veblen kendi teorisinin özneleriyle buluşuyor. Bu çok önemli çok değerli bir tarihi an” sözleriyle ifade etti. Öncü, konuşmasını şöyle tamamladı:

“Veblen'i anlamak istiyorsan Nazım Hikmet'in bir şiirini asla aklımızdan çıkarmayalım: 'Kaba-hatin çoğu senin kardeşim. Geçmişte yarattığı değerlere saplanıp kalıp, kendisini geleceğe taşımaktan korkan insan öznesi. Bunu hatırlarsanız Veblen'i hatırlamak ve anlamak çok zor olmayacak.”

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş'ın açılış konuşmasının tam metni de şöyle:

“Öncelikle şahsım ve Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla ve dostlukla selamlarım. Hepiniz hoşgeldiniz. Oda olarak mevcudun, bugüne dek yaptıklarımızın

ötesinde yeni bir çalışmaya imza atıyoruz. Dün bir hocamız Veblen üzerine Türkiye’de yapılan ilk etkinliğin bir meslek örgütü bünyesinde düzenlenmesini çok anlamlı ve değerli bulduğunu belirtti. Gerçekten bu temmuz sıcağında Veblen’de hangi ara gündem oldu diyebilirsiniz. MAI, MIGA, GATTS vardı zaten. Çok taraflı yatırım anlaşmaları, hizmet ticareti sözleşmeleri vb. derken kapitalizmin bütün şifrelerini çözmüştük diye düşünebilirsiniz. Eski köye yeni adet mi getiriyoruz diyen arkadaşlarımıza sözüümüz; biraz da tartışmayı Veblen’i bahane ederek, gelişen bilim, teknoloji, mühendislik kapsamında yeni toplumsal mücadeleler ekseninde üstlenmemiz gereken rolleri bir kez daha tartışmak, örgütümüzün sınıfsız ve sömürsüz bir dünya talebiyle mücadele edenlerin yanında duruşunu güçlendirmek olarak belirtebiliriz.

Sempozyuma gelmeden önce, emperyalist, kapitalist sistem karşıtlığını kendi meslek alanlarımızdan tariflerken, tarihsel boyutlarıyla iktisat ve mühendislik pencerelerinden yaptığı önermelerle tanınmış olan Veblen üzerinden tartışmak üzere Oda olarak önce bir Veblen kitabı yayımladık.

Ardından birimlerimizde olabildiğince konunun uzmanı bilim insanları ile Veblen Söyleşileri düzenledik. Geçtiğimiz dönem başlattığımız bu yayın ve söyleşiler sürecinde bilgi eksikliğimizin ve öğrenme ihtiyacımızın ayrımına vardık.

Anadolu’nun güzel bir deyimile; ‘Yarım hekim candan, yarım hoca dinden eder’ korkusuyla bildiklerimizi dokunulmaz dogmatik kalıplar olarak görme ve farklı düşün ve önermeleri yok sayma kolaylığına kapılmadan, hem kendimiz hem de dostlarımızla birlikte özgür ve demokratik bir tartışma ortamı yaratarak düşünsel zenginliğimizi geliştirmeye çalıştık.

Kısaca bugüne kadar ‘Biz muhalefetimizi bildiğimiz gibi ne güzel yapıyorduk’ demekten vazgeçip, yaşadığımız döneme ait sorunlara tarihsel bir arka plandan biraz daha açılım getirmek üzere, Genel Kurulumuzun bize verdiği görev gereği biraz kendimize iş çıkartmaya, bildik ezberleri bozmaya çalışmak üzere yola çıktık. Bu yola çıkışta hiç kuşku yok ki bu alanda doğru bir çerçeve çizmek üzere en büyük desteği Sayın Ahmet Öncü ve Orhan Örücü’den aldık. Kendilerine katkı ve emeklerinden dolayı özellikle teşekkür ediyoruz.

Bu çalışmada yurtdışından ve yurtiçinden biraraya gelen değerli konuklar, sevgili katılımcılar ve sempozyuma emeği geçen tüm arkadaşlarımızı tekrar kutluyorum. Böylesine özgün bir alandan meslek odamızın öncülüğünde bir toplum-bilim tartışması yürütülüyor olmasını çok önemsiyorum.

Türkiye’deki mühendis, mimar ve şehir plancılarının meslek örgütü olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, dünyadaki pek çok mühendislik örgütünden farklı olarak mesleki alanlarının takibiyle aynı zamanda emek ve demokrasi mücadelesini de sürdürme gelmiştir.

EMO olarak biz de mesleki alanımızla ilgili gelişmelerin ve politikaların sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlarını derinlemesine irdeleyerek anlamayı, bunlara ilişkin görüş geliştirmeyi temel görevlerimizden biri olarak görmekteyiz. Günümüzde mühendislerin konumları, üretim ilişkileri ve üretici güçlerin yaşadığı dönüşüme bağlı olarak, teknoloji ve bilişim dünyasındaki gelişmelerin de etkisiyle tarihsel bir değişime girmiştir.

Kapitalizmin 1970’lerde yaşadığı yapısal krizin sonucu olarak ortaya çıkan neoliberal politikalar bugünkü dünya sistemini oluşturmaktadır. Neoliberal politikaların Türkiye’deki uzantısı olan ve



1980 Askeri Darbesi eliyle meşrulaştırılan 24 Ocak Kararları bu ülkede yaşayan her kesim için bir dönüm noktası niteliği taşımıştır. Özelleştirmeler yoluyla kamunun tasfiyesi, taşeronlaşma ve örgütsüzleşme, tüm emekçi kesimlerde hak ve gelir kaybına yol açmıştır. Mühendis ve mimarlar da bu dönüşümden paylarını almış, son 30 yıldır artan bir biçimde eğitim aşamasından başlayarak tüm meslek hayatlarında bu politikaların yıkıcı etkilerini hissetmişlerdir. Uygulanan serbestleştirme politikaları, çalışma yaşamında yapılan yasa/mevzuat değişiklikleri ve yapısal uyum programları aracılığıyla, on yıllık AKP iktidarı süresince hayatın her alanına nüfuz etmiştir. Uzaktan eğitim ve teknoloji fakülteleri gibi mühendislik eğitimi tasfiye edecek yönelimler, mühendisliği niteliksizleştiren uygulamalar yürürlüğe sokulmaktadır.

Mühendisliğin konumunu tamamen değiştiren tüm bu saldırılar öncesi klasik anlamda Taylorcu bir mühendislik anlayışı varlığını sürmekteydi. Bauman'ın dediği gibi 'Bugün anladığımız anlamda çalışma olarak adlandırılan şey kapitalizmin icadı'dır. Kapitalizmle birlikte 'çalışma' yaşamın amacı haline gelmiştir. Sistem, çalışma yaşamının düzenlenmesi, işin verimli, düşük maliyetle gerçekleştirilmesi ve toplumun buna uygun şekilde örgütlenmesini mühendisler eliyle gerçekleştirmektedir. Kapitalist sistemin yönetim sorununu bir mühendislik sorunu olarak ele alan Taylorcu mühendislik ideolojisi, sistemin verimlilik, hesaplanabilirlik, denetlenebilirlik ve öngörülebilirlik gibi ilkelerini hayata geçirmeyi hedefler ve mühendislere de bunu gerçekleştirmek için rol biçer.

Mühendislerin patron ile işçi arasında ayrıcalıklı bir konuma sahip oldukları bu anlayış neo-liberalizmin getirdiği esnek üretim sistemleriyle birlikte derinden sarsılmıştır. Mühendisler, üretim süreçlerindeki bu farklılaşmalarla birlikte esnek uzmanlaşma döneminin işçileri haline getirilmişlerdir.

Türkiye'de bugüne dek mühendislik alanını, mühendisleri, ideolojik ve sosyolojik temelden değerlendiren çok fazla yayın ortaya çıkmamıştır. Sayın Ali Artun'un 'Fordizmin ve Mühendisliğin Dönüşümü' ve sempozyumumuzda da bildiri sunacak olan Sayın Ahmet Öncü ve Sayın Ahmet Haşim Köse'nin 'Kapitalizm İnsanlık ve Mühendislik, Türkiye'de Mühendisler ve Mimarlar' kitapları ilk akla gelenler. Bizim Veblen ile tanışmamız da büyük ölçüde Sayın Ahmet Öncü ve Sayın Ahmet Haşim Köse'nin kitabına dayanmaktadır.

Veblen Taylorcu mühendislik anlayışından farklı olarak mühendislere toplumsal sorumluluklar da addetmektedir. Bizler Veblen'i bu yönüyle ele alarak mühendislerin toplumsal sorumluluklarına bir vurgu yapmayı, yeni bir örgütlenmenin ve ideolojik bir tartışmanın önünün açılmasını amaçladık. Sayın Ahmet Öncü'nün editörlüğünde Veblen'in 'Mühendisler ve Fiyat Sistemi' adlı 1920'lerde yazdığı kitabını Türkçede yayımladık.

Veblen, 20. yüzyılın başında ne klasik teoriye şiddetle karşı çıkan Amerikalı iktisatçılardandır. Kurumsal iktisadın kurucularından biri olarak da görülmektedir. Düşünceleri evrimci bir toplum görüşüne dayanmakta, neoklasik iktisat anlayışını sert bir biçimde eleştirmektedir. Yaşadığı dönemin kapitalizmine karşı da keskin eleştiriler geliştirmiştir.

Veblen, kapitalizmi, insanlığın büyük çoğunluğu için refahın ulaşılmaz olacağı bir toplumsal düzen olarak görmektedir. Çevre, ekoloji, tüketim toplumu, israf üzerine de çok şey söylemiş, kapitalizmin doğaya, çevreye saldırarak yıktığını ve insanları bu şekilde yoksullaştırdığını söyler.

Veblen kapitalizmin büyük kitleleri işsiz bırakarak, işe, yani ücrete, gelire, piyasaya katılma koşullarını onlara sağlamayarak yoksullaştırdığını ifade eder. Aynı zamanda israfı artırıp çoğalttığı için, "Dünyayı da kendisine düşman olarak görür ve ona saldırır" demektedir.

Veblen, EMO tarafından yayımlanmış olan Mühendisler ve Fiyat Sistemi kitabında anti-kapitalist çizgisini baştan sona korumaktadır. Kapitalizmin ancak sistemli bir örgütlenmeyi öngören uzun süreli bir 'devrimci altüst oluş' ile aşılabileceğini söyler. Aynı kitapta yer alan 'Olası Bir Teknisyenler Sovyeti Üzerine' adlı makalesinde şöyle der:

'Teknolojinin mevcut durumu, bugün kimi yönlerden hoş karşılanmayabilir; ancak gerçeği reddetmekle de bir yere varılamaz. Mühendisler bir araya gelip, birbirlerine danışıp, bir eylem planı geliştirip, işe gelmeyenlerin mülk sahipliğini hiç düşünmeden reddetmeye karar verir vermez -ancak o zaman geldiğinde- harekete geçilmiş olacaktır.'

Bugün mühendislik anlayışını ideolojik anlamda tartışmanın hayati önem taşıdığını düşünüyoruz. Bu sempozyumu gerçekleştirmekteki temel amacımız da Veblen ile bu düşünceleri aracılığıyla böyle bir tartışmaya zemin hazırlayabilmektir.

Bu zemini hazırlamakta rol alan başta Ahmet Öncü olmak üzere yurtdışından ve yurtiçinden katılım sağlayan değerli konuklarımıza, Odamız emektarı sevgili Orhan Örucü'ye ve çalışanlarımıza verdikleri emekten dolayı tekrar teşekkür ediyoruz.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.'

## ASANSÖR SEMPOZYUMU 2012 SONUÇ BİLDİRGESİ (4-6 EKİM 2012)

Asansör Sempozyumu 04-06 Ekim 2012 tarihleri arasında Tepekule Kongre ve Sergi Merkezinde Elektrik Mühendisleri Odası ve Makina Mühendisleri Odası tarafından 724 kayıtlı delege olmak üzere yaklaşık 1180 kişinin katılımıyla İzmir’de gerçekleştirilmiştir.

Sempozyum 17 kurum ve kuruluş tarafından desteklenmiş olup, sempozyum boyunca 10 oturumda 30 bildiri, 1 açık oturum, 1 panel, 5 kurs, ilköğretim çağındaki çocukların bilinçlendirilmesi amacıyla “Asansör ve Yürüyen Merdivenlerin Güvenli Kullanımı” konusunda eğitim çalışması ile asansör periyodik kontrolleri konusunda 2 adet “Yönetici Bilgilendirme Toplantısı” gerçekleştirilmiştir. Sempozyum katılımcıları sempozyuma paralel olarak düzenlenen sergiyi de ziyaret ederek yeni ve ürün ve teknolojileri de görme olanağı bulmuşlardır.

Sempozyum kapsamında, AYSAD Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği Başkanı Sefa Targıt’ın yönettiği “İş Güvenliği ve İş Kazaları” başlıklı açık oturumda; T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve asansör sektörü temsilcileri ile bir Plastik ve Mikro Cerrahi uzmanının katılımıyla konu ayrıntılı olarak tartışılmış, görüş ve öneriler üretilmiş ve paylaşılmıştır.

Sempozyum kapsamında düzenlenen “Periyodik Kontroller ve SNEL Uygulamaları” başlıklı panelde; T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türk Standartları Enstitüsü, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, TMMOB Makina Mühendisleri Odası ve sektör temsilcinin katılımıyla ile konu ayrıntılı olarak tartışılmış, görüş ve öneriler üretilmiş ve paylaşılmıştır.

Sempozyum sonucunda aşağıdaki konuların kamuoyuna sunulması karar altına alınmıştır.

- Asansör İşletme ve Bakım Yönetmeliği gereği 1.1.2012 tarihinden itibaren asansör periyodik kontrol çalışmaları A tipi muayene kuruluşları tarafından gerçekleştirilmektedir. T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 5 Kasım 2011 tarihinde yayınlanan Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ve 14 Ağustos 2012 tarihinde yayınlanan Asansör Yıllık Kontrol Faaliyetlerinde Görev Alacak A Tipi Muayene Kuruluşlarının Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Tebliğ periyodik kontrol çalışmalarına usul ve esasları düzenlese de, uygulamada belediyelerden, bina yöneticilerinden, asansör bakım firmalarından kaynaklanan sorunlar nedeniyle çalışma verimli olarak sürdürülememektedir. Çalış-



manın sağlıklı ve verimli olarak yürütülebilmesi için tüm tarafların işbirliği içinde olması, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının da konuyla ilgili muayene kuruluşları, meslek odaları ve sektör derneklerinin desteğiyle kamu spotları hazırlayarak kamuoyunu bilgilendirmesi gerekliliği önemle vurgulanmıştır.

- Asansör periyodik kontrollerine ilişkin ilk veriler asansör montaj ve bakım firmaları ile asansörlerde önemli eksiklikleri ortaya koymaktadır. CE'li asansörlerin önemli bir bölümünün asansör yönetmeliğine uygun olmadığı, asansörlerin %90'nın kontrol sonrasında can ve mal güvenliği için uygun olmadığı, bakım firmaların çoğunluğunun merdiven altı olarak tabir edilen şekilde faaliyet yürüttüğü saptanmıştır. Sektörün disipline edilmesi, mevcut asansörlerin can ve mal güvenliği açısından uygun hale getirilmesi için periyodik kontrol çalışmalarının titizlikle sürdürülmesi konusunda T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Belediyeler, meslek odaları, sektör bileşenleri ve muayene kuruluşlarına önemli görevler düştüğü belirtilmiştir.

- Asansör periyodik kontrol çalışmalarının ülke genelinde yaygınlaşması, asansörlere ilişkin verilerin toplanması ve tüm asansörlerin muayene kuruluşlarınca kontrol edilebilmesi ve raporlandırılması, çalışmanın istenilen seviyeye gelmesi, 2013 yılında yerel seçimlerinde olduğu düşünüldüğünde en iyi olasılıkla 2014 yılının sonunda mümkün olabileceği belirtilmiştir. Bu nedenle T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan Mevcut Asansörlerin İyileştirilmesi ve Güvenliğin Arttırılmasına İlişkin Yönetmeliğin yayınlanması ve uygulanması konusunda gecikme yaşandığı, bakanlığın periyodik kontrol çalışmalarını yakından takip ederek anılan yönetmeliği yayınlaması, periyodik kontrol ile mevcut asansörlerin iyileştirilmesi ve güvenliğinin arttırılması çalışmalarının periyodik kontrol ile paralel olarak yürütülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

- İnsan yaşamı için konfor ve kolaylık sağlayan taşıma sistemleri olan asansörler, yasal mevzuata uygun olarak yapılması, tasarımından imalatına, imalatından bakımına, bakımdan periyodik kontrolüne kadar tüm süreçlerinde mühendislik hizmetine gereksinim duyan bir uzmanlık alanıdır. Asansör teknolojisindeki çok hızlı gelişmeler ve değişim, enerji verimliliği gibi konular asansörlerde mühendisliğin önemini gittikçe arttırmaktadır. Odalarımız tarafından yapılan meslek içi eğitim sonrasındaki belgelendirmeler ve teknolojik gelişmeler sonucu mühendislerin sektörde istihdam edilmesinin öneminin artması, asansör konusunda uzmanlaşmış mühendis kavramını ortaya çıkarmıştır. Asansör tasarımı, projelendirilmesi, malzemesi, montajı risk değerlendirmesi, bakımı, revizyonu, periyodik kontrolü, iş güvenliği, enerji verimliliği, mevzuat ve ilgili standartlar konusunda teorik ve uygulamalı bilgiye sahip uzmanlaşmış asansör mühendisine sektörün gereksinimi olduğu, asansörlerin elektrik ve makine mühendisliği disiplinlerinin meslek alanına girdiği, asansörlerin tasarımından, projelendirilmesine, montajından, işletilmesine, bakımdan, periyodik kontrolüne kadar mühendislik hizmeti olduğu vurgulanarak, Odalarımızın da bu konuda meslektaşlarına yönelik eğitim ve belgelendirme faaliyetlerini geliştirmesi gerekliliği belirtilmiştir.

- Günümüzde her alanda olduğu gibi asansör teknolojileri alanında da çok hızlı bir gelişme ve değişim yaşanmaktadır. Bu gelişmelere uyum sağlamak, ürün ve hizmet kalitesini arttırmak, rekabet edebilme gücünü sürekli olarak sağlayabilmek için sektörde bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına sahip nitelikli insan gücüne gereksinim vardır. Nitelikli insan gücü sağlamak konusunda üniversitelere, ara teknik eleman yetiştiren okullara ve meslek odalarına önemli görevler düştüğü vurgulanmıştır.

- Türkiye'nin iş kazası sayısı bakımından Avrupa'da birinci, dünyada ise üçüncü sırada olduğu, iş kazası sıklık hızında ABD, Almanya ve İngiltere'den iyi durumda olduğumuz, ancak her 100

bin çalışmada can kaybı sayısına baktığımızda bu ülkelerin önünde olduğumuz vurgulanarak tüm çalışanlara risk değerlendirme kültürünü yerleştirmek zorunda olduğumuz, bu konuda başta ilgili bakanlıklar olmak üzere, meslek odalarına, sektörel derneklere ve işverenlere önemli görevler düştüğü belirtildi.

- Gelişmiş ülkeler ile karşılaştırıldığında ülkemizdeki şantiyelerin güvenlik kültürü açısından son derece kötü olduğu vurgulanarak, asansörlerde dahil olmak üzere tüm firmaların çevre, sağlık ve emniyet yönetim sistemlerinin kurulması, asansör firmalarının şantiyeleri için iş emniyeti konusunda kurallarını belirlemesi, çalışanları ile sürekli iletişim halinde eğitmesi, kuralların uygulanmasını sürekli olarak denetlenmesi gerekliliği belirtildi.

- İş güvenliği uzmanı eğitim ve belgelendirme süreçlerinin sağlıklı yürümediği, bu yöntemlerle işletmeler mevzuata uygun hale gelse bile iş yerlerinde güvenlik iklimi yaratılamayacağı saptaması yapıldı.

- Sağlık yasalarındaki düzenlemelerin sonucu olarak, ülkemizdeki hastanelerin acil servislerde hizmet vermekten kaçınması ve acil mikro cerrahi merkezlerinin azalması nedeniyle; iş kazaları sonucu uzuv kaybına uğrayan kişilere yeterince acil cerrahi müdahale yapılamadığı belirtilerek, uzuv kayıplı iş kazalarına uğrayan kişilere tıbbi hizmet verecek mikro cerrahi merkezi sayısının artırılması gerektiği belirtildi.

- Binalarda kat yüksekliğinin artması insanların dikey olarak ulaşımının önemini arttırmıştır. Kat yükseklikleri arttıkça dikey iletişim için kullanılan asansörlerin estetik, konfor, güvenlik, enerji verimliliği vb. konulardaki teknolojik gelişimini hızlandırmıştır. Dikey ulaşım için önemli bir işlevi olan asansörlerin güvenli, konforlu, estetik ve enerji sarfiyatı az bir şekilde yapılabilmesi için tasarım aşamasında mühendisler ile mimarlarımızın bu konuda birlikte çalışmaları gerektiği bir kez daha belirtilmiştir.

- Sektörde finansman, sermaye yetersizliği, düşük verimlilik, kalifiye iş gücü, teknolojik ve endüstriyel birikim ve paylaşım sorunlarına ilişkin kalıcı, köklü çözüm mekanizmalarının işlerliğinin artırılması gereksinimi vardır. Sektörde sahip olunan bilgi ve deney birikiminin uygulamaya ve katma değere dönüştürülmesi için sistem tasarımında ulaşılan seviyenin geliştirilerek yaygın kullanımının sağlanması, yerli malzeme üretim ve kullanımının teşvik edilmesi gerekmektedir.

- Meslek odalarının kuruluş yasalarının verdiği görev çerçevesinde, kamu yararına ve kamu adına sürdürdüğü üretim ve hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi amacıyla, mesleki denetim hizmetlerinin önündeki yerel ve merkezi siyasi iktidarlarca konulan tüm engeller ve sınırlamalar kaldırılması gerektiği ve mesleki denetimin olmazsa olmaz koşulunun “uzmanlık ve belgelendirme” olduğu belirtilmiştir.

- Asansör Yönetmeliklerine ve standartlara uygun üretim ve bakım, piyasa gözetim ve denetimi ile periyodik kontrol uygulamalarında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin etkin koordinasyon zeminlerinin istenilen oranda yaratılmadığı ve/veya değerlendirilemediği saptanmıştır. Bu nedenle bu sorunların çözümünde bilginin paylaşılmasına önem verilmeli, ortak çalışmalar gerçekleştirilmeli, sanayi, üniversite, ilgili kamu kuruluşları (T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TSE ve Belediyeler), sektör dernekleri ve Meslek Odaları işbirliği içinde çalışmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

**TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI**  
**TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI**

## ELECO'2012 ELEKTRİK-ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU ve FUARI SONUÇ BİLDİRGESİ (29 KASIM-1 ARALIK)

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) üyesi mühendislerce yürütülen Serbest Mühendislik ve Müşavirlik (SMM) uygulama alanında yaşanan sorunların tanımlanması, ortaklaştırılması, meslek ve ülke çıkarları düzleminde çözüm yöntemlerinin aranmasına yönelik, I.SMM Sorunları Sempozyumu tüm şube, il ve ilçe temsilciliklerinden üyelerin katılımı ile EMO Ankara Şubesi tarafından, 26 Kasım 2005 tarihinde Milli Kütüphane Konferans Salonunda gerçekleştirilmiştir.

Elektrik mühendisliği hizmetlerinin ülke genelinde uygulama alanlarından kaynaklanan ekonomik büyüklüğü dikkate alındığında, bu alanda yaşanan sorunların hissedilmese de ekonomik ve toplumsal yaşamımızdaki ağırlığı bilinmektedir. Toplumsal yaşamı etkileyen bu alanda çalışan meslek mensuplarının sorunlarını tartışmak ve yürütülen kamu hizmetinin niteliğini yükseltmek için görüş alışverişinde bulunmak üzere sempozyum bizleri bir araya getirmiştir.

AB sürecinin; gelişmiş AB üyesi ülkelerde yaşanan olumsuzluklarının dikkate alınmadığı bir düzlemden hareketle müzakere süreci olarak tanımlanması TMMOB ve EMO tarafından dikkate izlenmektedir. Bu olumsuzluklara çok önceden dikkat çeken örgütümüz süreci ülkemize, meslektaşlarımıza ve meslek alanlarımıza sahip çıkma noktasında bir mücadele süreci olarak tanımlamıştır. Bu bilgi şöleninin katılımcıları; TMMOB'nin bir bütün olarak meslek odalarının yasa ve yönetmeliklerle tanımlanan tüm mühendislik uygulamalarını, ülke ve kamu çıkarlarının gözetilmesi ekseninde, kaliteli hizmet üretilmesi ve mesleki dayanışmanın ön plana çıkartılmasını amaçlamaktadırlar. AB Genel direktiflerinde yer alan akademik tanınırlık sorununun (özellikle program açısından) çözümünde Odamızın müdahil olmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır. Sorunun

çözümünde üniversiteler desteğinde akademisyenlerin katılımı ile yapılmakta olan çalışmalara hız kazandırılması, böylece sürekli bir komisyon yararlı olacaktır. Bu yapı mühendislik eğitiminin sorgulanması, eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve üniversiteler arası farklılıkların ortadan kaldırılması için gerekli çalışmaların yürütülmesi, meslek alanlarımızın geleceğinin şekillenmesi açısından önemli katkı sağlayacaktır. Sempozyum; odamızca mesleki yeterliliklerin düzenlenmesi ve tanınırlığının sağlanması konusunda yürüteceği yoğun ve uzun soluklu çalışmada, binlerce sayfadan oluşan mevzuatın detaylarında boğulmak yerine, üyelerimizin meslek alanlarının belirlenmesi, belgelendirme ve tanınırlık sorununun aşılması noktasında sürekli bir iradeyi ortaya



koymasının zorunluluğunu tespit etmiştir. Üyelerimizin yaşadığı sorunlar ve farklı standartlarda aldıkları eğitim göz önüne alındığında, doğru bir öngörüyle başlatılmış olan Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi (MİSEM) çalışmalarının önemini arttığı görülmektedir. Önümüzdeki dönemde üniversitelerin diplomalarda yer alan mühendis unvanlarını kaldıracağı ve Odamızın yetkilendirme konusunda tek yetkili merci olması vurgusu bir yandan meslek odalarını güçlendirecek gibi görünmekle birlikte, yeni ve farklı bir mücadeleyi zorunlu kılan süreci işaret etmektedir. Buradan yola çıkarak, MİSEM kapsamında yürütülen çalışmaların tamamlanması, tanınırlığın sağlanması ve eğitim standartlarının oluşturulması ile yetkilendirmeye yönelik belgelendirmenin meslek alanlarımızın tümünü kapsayacak şekilde çeşitlendirilmesi acil bir gereksinim olarak karşımıza çıkacaktır.

Önümüzdeki dönemde “elektronik İmza” uygulamasının hayata geçeceği göz önüne alınarak, SMM üyelerimizin ürettiği mesleki denetime yönelik hizmetlerin ıslak imza yerine, elektronik imza ile de onaylanabilmesi için alt yapının tamamlanması için gerekli hazırlık yapılmalıdır. Oda mevzuatına ve yönetmeliklerine uymamakta direnen üyelere yönelik mevcut uygulamalarımız (TMMOB Disiplin Yönetmeliği, belgelerin iptali v.b.) caydırıcılık özelliği taşımamaktadır. Bu durum haksız rekabet ortamını beslemektedir. Zira SMM’ler arasında giderek yaygınlaşma eğiliminde olan “piyasacı anlayış” meslek ahlak ve etiği gibi alanların yanında mesleki dayanışmayı da aşındırmaktadır.

Bu nedenle SMM’ler arasında mesleki sorunlarına sahip çıkmakta aktif katılımcı olmak yerine “işine bakmak” davranışı hakim olabilmektedir. Bireysel davranışlara yönelen SMM’ler sorunların çözümünde odayı başarısız bulmakta veya iktidarla ortaklaş(a)mamayı sorunların çözümsüzlüğüne neden olarak görmektedirler. Sempozyumda; bu piyasacı yaklaşım bulanıklığından kurtulmak ve sorunlarımızın, salt meslektaşlar değil, ülkemiz ve insanımızın çıkarlarının gözetildiği bir noktada buluşma arzusu güç kazanmıştır.

Bu sonuç oda yönetmelikleri ve kurallarına saygılı ve ilkeli davranan üyelerimizin de haklı olarak oda uygulamaları sorgulaması sonucunu doğurmaktadır. Sempozyum katılımcıları; mesleki davranış ilkelerini, proje üretim sürecinin temel ilkeleri olarak kabul görmesi için yoğun emek harcanması gerekliliğine işaret etmişlerdir.

Teknolojinin ve uygulamaların hızla değişim gösterdiği bu dönemde, dinamik bir örgüt olabilmek için Oda yönetmelik ve uygulamalarının, örgüt birimlerimiz ile (ve gerekli ise ilgili tüm taraflar ile) değerlendirerek, hızla tepki verilmesi gereksinimini doğurmuştur. Meslek alanımıza ilişkin uygulamalarda değişiklik yapılması gereksinimi doğduğunda, siyasal, bürokratik neden ve tercihler sonucu hantal işleyen diğer kurum ve kuruluşlar beklenmeden hızla yapılabilmelidir. Ancak tüm uygulama ve yönetmelik değişikliklerinde, üyelerimizin karşılaşacağı bürokratik işlemlerin sadeleştirilmesi ve pratikleştirilmesine özel önem verilmeli, tüm birimlerimizde mesleki denetim uygulamaları mutlaka tekleştirilmeli ve birimler arası koordinasyon eksiklikleri giderilmelidir.

4708 Sayılı Yapı Denetim Kanunu ile bir kamu hizmeti olan denetimin özelleştirilmesi, can ve mal güvenliğini bile tehdit eden son derece sağlıksız yapılaşmaya yol açmaktadır. İptal edilen 595 sayılı KHK’ye karşın 4708 sayılı yasa ile sürdürüle(meye)n yapı denetimi uygulaması, pratikte ‘imza satma’ gibi hiçbir üyemize yakıştıramadığımız yöntemler ile yürütülmektedir. İş potansiyeli yaratmak adına SMM’lerce üretilmesi gereken proje hizmetlerini “promosyon” adı altında pazarlayan yapı denetim firmaları döngüsü projeci SMM üyelerimizin çalışma koşullarını olumsuz etkilemektedirler. Meslek alanlarımızla ve proje üretim süreci ile ilgili tüm bakanlıklar, kamu

kurum kuruluşları ve belediyelerin uygulamalarında Odamızın görüş ve önerilerinin alınması sağlanmalıdır. İlgili kurumlarda proje onaylayan görevlerin mutlaka alanımızla ilgili mühendisler tarafından yürütülmesi sağlanmalıdır.

Sempozyum delegeleri; önümüzdeki günlerde böylesi önemli bir konunun mutlaka tüm tarafların katılımıyla düzenlenmesi için TMMOB'nin çalışma yürütmesi gerekliliğine işaret eder.

İlk kez düzenlenen SMM Sorunları Sempozyumu'nun SMM üyelerimizin ürettiği hizmetlerin kalitesine ve tüm EMO birimlerinde uygulamaların aynılaştırılmasına önemli katkılarda bulunacağına inanıyoruz. Sempozyum, SMM üyelerimizin her gün karşılaştıkları sorunların çözümü için ön ayak olacaktır. İlkini gerçekleştirdiğimiz sempozyumun ikincisi, üçüncüsü ve diğerleri ile devam etmesini ve önümüzdeki sempozyumlarda mevcut sorunlar yerine, Serbest Müşavir Mühendislik hizmetlerinin daha düzenli hale getirilmesi için bir yol haritası olmasını diliyoruz.

Özellikle AB süreci gerekçe gösterilerek mühendislik meslek alanlarında yapılmak istenen düzenlemelere karşı mücadele etmek, bu düzenlemelerin yapılabileceği tek yasal ve meşru yapının TMMOB ve özelde EMO olduğu gerçeğinden hareketle, Odamızın meslek alanlarına yönelik düzenlemelerde, uluslararası normlar ve standartları dikkate alarak kendini yeniden tahkim etmesi gerekmektedir.

Ülkemizde ve dünyada yaşanan kapitalist küreselleşme odaklı tüm olumsuzluklara karşın, mühendislik hizmetleri alanında yürütülen faaliyetlerin, ülke kaynaklarının doğru kullanılması ekseninde yürütülmesi zorunludur.

1. SMM Sorunları Sempozyumu katılımcıları; halkımız ve ülkemizin çıkarlarının göz ardı edilerek talan edilmeye çalışıldığı bir dönemde sürdürülecek tekil çıkarlara dayalı mühendislik faaliyetinin, kişisel ekonomik kurtuluşumuzu işaret etmediğini, çözümün örgütlü mücadeleden geçtiğini tespit eder.



## KOCAELİ ENERJİ FORUMU GERÇEKLEŞTİRİLDİ (15 MART 2013)

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Kocaeli Şubesi tarafından düzenlenen Kocaeli Enerji Forumu, 15 Mart 2013 tarihinde Leyla Atakan Kültür Merkezi Dr. Şefik Postalcioglu Salonu'nda gerçekleştirildi. Forumun açılışında konuşan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, enerjide ithal bağımlılığı ile serbestleştirme ve özelleştirme uygulamalarının yarattığı sorunlara dikkat çekti. Göltaş konuşmasında Kocaeli'nde yaşanan çarpık sanayileşmenin getirdiği çevresel sorunları da değerlendirdi.

Kocaeli Enerji Forumu, açılış konuşmalarıyla çalışmalarına başladı. Açılış konuşmalarının ardından gerçekleştirilen özel bir oturumla, "Kocaeli Elektrik Sorunlarının Tespit Etme Anketi Sonuçları" açıklandı. Daha sonra etkinlik programı kapsamında "Enerji Verimliliği ve Enerji Tasarrufu" başlıklı birinci oturum ve "Kocaeli İli Elektrik Enerji Altyapısı, İşletme, Yatırımlar ve Tüketici Sorunları" başlıklı ikinci oturumda çok sayıda sunum gerçekleştirildi. Forum çalışmaları, katılımcıların sorularının yanıtladığı son oturum ile tamamlandı. Forum 100' ün üzerinde katılımcı ile gerçekleştirildi.

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, Kocaeli Enerji Forumu'nda açılış konuşmasına elektrik enerjisinin stratejik bir kamu hizmeti alanı olduğuna dikkat çekerek başladı. Elektrik enerjisinin günümüzde insan hayatında vazgeçilmez bir gereksinim olarak önemli bir yer tuttuğunu vurgulayan Göltaş, "Halkın artan gereksinimi olarak, sosyal ve ekonomik yaşam üzerindeki belirleyici rolü nedeniyle stratejik bir kamu hizmeti alanıdır. Bu anlamda da tüketicilere ucuz, kesintisiz ve kaliteli olarak sunulmalıdır" diye konuştu.

Elektrik enerjisinin üretildiği anda tüketilmesi gereken bir özelliğe sahip olduğunu belirten Göltaş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Üretim, iletim ve dağıtım zincirinin herhangi bir halkasını zayıflatacak uygulamaların, giderilmesi zor sonuçlar yaratması da kaçınılmaz olacaktır. Bu nedendir ki talep tarafını da kapsayacak şekilde planlamanın kamu yararını gözeten merkezi bir anlayışla yapılması zorunludur. Ancak ne var ki ülkemizde 1980'lerin ikinci yarısından itibaren sürdürülen serbestleştirme ve özelleştirme politikaları, elektrik enerjisindeki merkezi planlama anlayışını yok etmiştir. Bu alan, öncelikleri ve beklentileri farklı toplam sayıları 2 bini aşmış olan kamu ve özel şirketin yer aldığı ticari bir piyasaya dönmüştür."

Elektrik üretiminde ithal kaynak bağımlılığının devam ettiğini vurgulayan Göltaş, ekonomide oluşan cari açığın en önemli etkenlerinden birinin enerji ithalatı olduğuna dikkat çekti.



### **İthal Bağımlılığı Büyüyor**

Türkiye'nin doğalgazda yüzde 98, petrolde de yüzde 93 dışa bağımlı olduğunu ifade eden Göltaş, "Buna karşın ikincil bir enerji kaynağı olan elektrik enerjisi üretiminde de 2012 yılı sonu itibarıyla yaklaşık yüzde 56-57 seviyelerinde ithal kaynağa bağımlı bir politika izlenmiş ve elektrik üretimi için kullanılan ithal kaynağa yaklaşık 36 milyar dolar ödenmiştir" dedi. Elektrik üretiminde ithal kaynak bağımlılığında doğalgazın ilk sırada yer aldığını belirten Göltaş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Elektrik enerjisi üretiminde; 1999 yılı öncesinde yüzde 30'un altında olan doğalgaz bağımlılığımız 2000 yılında yüzde 37'ye, 2002 yılında yüzde 40,6'ya, 2005 yılında yüzde 45,3'e, 2008 yılında yüzde 49,7'ye kadar çıkmış ve 2012 yılında da yüzde 43,5 olmuştur. Her ne kadar 2009 yılında yayımlanan Strateji Belgesi'ne göre elektrik üretiminde doğalgazın payının yüzde 30'a indirilmesi öngörülmüş olsa da Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun bugüne kadar verdiği ve halen inceleme aşamasında olan lisans işlemlerine bakıldığında siyasi iktidar tarafından belirlenen yüzde 30'luk sınır sadece niyet beyanı olarak kalmıştır."

### **Halkaya İthal Kömür de Eklendi**

Elektrik enerjisi üretiminde son yıllarda ithal kömürün payının hızla yükseldiğini vurgulayan Göltaş, 2000 yılına kadar ithal kömüre dayalı elektrik üretiminin olmadığını bildirdi. Elektrik Piyasası Kanunu'nun 2001'de yayımlanmasının ardından kamunun üretim yatırımlarından çekilerek, yerini özel sektöre bırakmasına paralel olarak ithal kömüre yönelik tercihlerin söz konusu olduğunu belirten Göltaş, ithal kömür kullanımına yönelik bir kısıtlama olmaması sonucunda, bu kaynağın elektrik üretimindeki payının 2003 yılında yüzde 1'e, 2004 yılında yüzde 6.3'e, 2012'de ise yüzde 12.2'ye yükseldiğini kaydetti.

Dışa bağımlı birincil kaynağa dayalı elektrik enerjisi üretimi modelinin yalnızca arz güvenliğinde tehdit oluşturmadığına, bunun yanı sıra cari açık gibi genel ekonomide de bir dizi soruna neden olduğuna işaret eden Göltaş, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Girdi olarak kullandığınız birincil kaynakların uluslararası pazardaki fiyatları, döviz kurlarında yaşanan değişiklikler üretim maliyetlerini etkileyecek ve tarifeler de zamlanacaktır. Yapılan zamların da muhatabı her zaman olduğu gibi vatandaş olmaktadır. Enerji politikalarının ana eksenini oluşturan ithal kaynak bağımlılığı doğal sonuçları itibarıyla pahalı elektrik tarifeleri olarak en geniş çalışan toplumsal kesimleri elektrik yoksulluğuna zorlamaktadır. Özelleştirme ve piyasalaştırma esasına dayandırılmış elektrik sektörünü 2012 yılı için tüketiciler açısından değerlendirdiğimizde karşımıza karamsar bir tablo çıkmaktadır. Çünkü son bir yıl içinde zorunlu ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olarak mal ve hizmet sektörlerinde yaşanan fiyat artışları ile elektrik tarifelerine yapılan zamlar göz önüne alındığında karşımıza her geçen gün artan oranda elektrik yoksulluğu çıkmaktadır."

TÜİK verilerine göre ülke nüfusunun yüzde 16,1'unun yoksulluk sınırı altında, yüzde 18,5'i sürekli yoksulluk riski altındadır. Bu gerçeği önümüze koyduğumuzda, elektrik yoksulluğu ile karşı karşıya kalan tüketici sayısında da her geçen gün artış olması kaçınılmazdır. Ulusal bir gazetenin 15 Haziran 2012 tarihli sayısında, 2010 yılı içinde elektrik faturalarını ödemeyen 7.8 milyon abonenin elektriklerinin kesilerek açma-kapama bedeli tahsil edildiği haberi yaşanan durumu göstermesi açısından önemlidir.

Tüketiciler açısından tarifelerin yanında bir de elektrik enerjisinin sürekliliği, kalitesi ve özel şirketlerin hizmet sunumundan yana bir dizi sorunlar yaşanmaktadır. Periyodik bakımları

zorunlu değişim olarak tüketiciye yansıtan ve sayaç değişikliği ile vatandaşlarından bezdiren uygulamalara zamanlı zamansız elektrik kesintileri de eklenince tüketiciler haklı olarak şikâyet etmekte ancak yaşananlara muhatap bulunamamaktadır.”

### 2.3 Milyar Liralık Ek Yük

Önümüzdeki yılında tüketiciler açısından olumlu geçmeyeceğini kaydeden Göltaş, “2013-2015 yılları için geçerli olmak üzere 2012 yılının son aylarında yaklaşık yüzde 50 artışa karşılık gelecek şekilde brüt kar marjında yapılan değişikliğin tüketicilere yıllık olarak yaklaşık 400 milyon TL bir yük getirmesi söz konusu olacaktır” dedi. 2013-2015 yılları için geçerli olmak üzere Boğaziçi, Dicle, Vanğölü, Aras ve Toroslar dağıtım bölgelerinde kayıp-kaçak hedefi oranlarında yapılan revizenin de bu dönem süresince tüketicilere toplamda yaklaşık olarak 21,9 milyar kilovatsaat yük getireceğini ifade eden Göltaş, bu enerjinin 2012 yılı toptan satış fiyatları ile bedelinin yaklaşık 2.3 milyar TL’yi bulacağını kaydetti.

Bu yıl başından itibaren uygulanan elektrik tarifelerine görünürde zam yapılmadığına dikkat çeken, Göltaş, “Ancak 2013 yılı başından itibaren Türkiye Elektrik Taahhüt ve Ticaret A.Ş (TETAŞ) tarafından dağıtım şirketlerine satılan toptan elektrik fiyatlarında yüzde 14.8 indirim yapılmış olmasına karşı bu indirim maliyet bazlı fiyatlandırma mekanizmasının gereği olarak tüketici tarifelerine yansıtılmamıştır” diye konuştu. Tüketici tarifelerine yapılan zamlarda maliyet bazlı fiyatlandırma mekanizmasının gerekçe gösterilmesine rağmen, indirim yapılması gerektiğinde ise mekanizmanın görmezlikten geldiğini kaydeden Göltaş, “Geçmiş yıllarda olduğu gibi 2012 yılında da sistemin yükü tüketicilere bindirilmiştir. 2012 yılında alınan kararlar ile 2013 yılında da benzer uygulamalar yaşanacağı zaten bilinmektedir” dedi.

Elektrik enerjisinde yaşanan piyasalaştırma uygulamaları nedeni ile arz ve talebin birbirine yakın gerçekleştiği dönemlerde dengeleme piyasası adı verilen karaborsada elektrik fiyatları saatlik bazda akıl almaz rakamlara ulaşabildiğini belirten Göltaş, “Adına serbest piyasa denilen bu yapı içinde üreticiler bir anda ve bir saat dilimi içinde akıl almaz kazanımlar elde ederken bu maliyetler doğal olarak tüketicilere yansımaktadır. Üreticilerin akıl almaz kazanımlarını rekabet ihlali olarak görüp şikâyette bulunan piyasa katılımcılarına verilen yanıt ise ‘gerçekleşen yüksek fiyatların, elektrik arz ve talep dinamiklerinin bir sonucu olduğu kanaatine varılmıştır’ şeklinde olabilmektedir” diye konuştu.

Bu dönemin en önemli sorunlarından birinin hem elektrik üretimi hem de dağıtım alanında yapılan yatırımların denetlenmemesinin oluşturduğunu kaydeden Göltaş, “Mülkiyeti kamunun olan ve tarifelere yansıtılarak tüketiciler tarafından karşılanan dağıtım varlıklarına ait yatırımlar fiziki, teknik ve ekonomik denetimden yoksun olarak özel sektör insafına terkedilmiş durumdadır. Kamunun asli görevi olan denetim hizmetinin kamu kurum veya kuruluşlarıncı ve kamu görevlilerince yürütülmesi yönünde Anayasa Mahkemesi kararları mevcut olmasına karşın ısrarla bu hizmeti özel şirketler eliyle yürütmek üzere yasal düzenleme yapılmasını da anlamak mümkün değildir” diye konuştu.

### Kocaeli’nde Sanayi Ağırlığı

Göltaş konuşmasında Kocaeli’ndeki elektrik tüketimine ilişkin şu bilgileri verdi:

“2011 yılı verileri ile Kocaeli ilindeki elektrik tüketimine sektörler bazında baktığımızda, ülke genelinden çok farklı bir dağılım karşımıza çıkmaktadır. Ülke genelindeki sektörel dağılım içinde

yüzde 23,79 oranında bir paya sahip olan mesken tüketimlerinin Kocaeli ilindeki oranı yüzde 8,72 olarak gerçekleşmiştir. Ülke genelindeki sektörel dağılım içinde yüzde 10,77 oranında bir paya sahip olan Demir-Çelik Üretimi ve İşleme Sanayi tüketimlerinin Kocaeli ilindeki oranı yüzde 28,26 olarak gerçekleşmiştir. Aynı şekilde Makine, Elektrikli Aletler ve Ulaşım Araçları Yapımı bazındaki tüketim ülke genelinde 2,93 oranında bir paya sahip iken bu oran Kocaeli ilinde yüzde 12,71 olarak gerçekleşmiştir. Ağaç İşleri ve Kağıt Sanayi, Kauçuk-Lastik ve Plastik Sanayi ile Kimya Sanayi içinde benzer durum söz konusudur. Bu anlamda Kocaeli ilinin bir sanayi kenti olduğunu ifade etmek bilinen bir gerçeği tekrarlamak olacaktır.”

### **Sorunlar Çözüm Bekliyor**

Sanayi kenti olmanın Kocaeli’nde istihdama, ekonomiye ve sosyal hayata katkısı olduğunu, ancak iş kazaları ve meslek hastalıklarının en fazla yaşandığı kentlerden birinin haline de geldiğini ifade eden Göltaş, şunları söyledi:

“Bir diğer önemli konu da toplum yaşamını ve sağlığını yakından ilgilendiren çevresel boyutta yaşanan kirliliktir. Sanayileşmenin ve denetimsizliğin bölgede yarattığı çevre kirliliği halkın yaşamını tehdit eder hale gelmiş, tedavisinde tıbbın çaresiz kaldığı hastalıklarda yüksek oranlı artışlar gözlemlenmiştir. Kentin ve özellikle Dilovası Bölgesi’nin durumu ‘Tehlike aşaması geçilmiştir; ‘risk vardır’ demek için elimizdeki bulgular nettir. Bunlar hastalık yapabilecek hale gelmiştir. Gün tartışma günü değil, artık bunu bertaraf etme günüdür’ diyerek yapmış olduğu çalışmalarla ortaya koyan Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu’nu da buradan bir kez daha kutlamamız gerektiğine inanıyorum.”

Göltaş, kentin sanayileşme ve çevre sorunlarında ilişkin sorunlarına değindiği konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Yıllardır sanayi atıklarının, evsel atıkların ve gemilerin sintine sularının doğrudan Körfez’e bırakıldığı bilinen bir gerçek. Sanayi tesislerinin baca gazı arıtma ve toz tutma kapasitelerinin yetersiz oluşu çevre kirliliğini büyüten önemli bir etken. Körfez’de bulunan 38 limana aylık ortalama 1200 gemi girip çıkmakta. TBMM Araştırma Komisyonu Raporu’na göre sanayi tesisleri ve limanlardan kaynaklanan tehlikeli atıkların toplayıcı firmalar tarafından satın alındığı biliniyor, ancak bu atıkların nasıl bertaraf edildiği belirsiz. Bu toplayıcı firmaların ‘Tehlikeli Atıkların Kontrolü’ne ilişkin yönetmeliğe uygun faaliyet gösterip göstermediği ve bu firmaların lisanlı olup olmadığı da diğer belirsizlikler.”

Kocaeli’nin elektrik dağıtım hizmetinin özelleştirilmesi ile birlikte sık sık elektrik kesintileri, yanlış sayaç okumaları sebebiyle yüksek faturalandırma, keyfi sayaç değişimi ile sayaç değişim bedeli talep edilmesi gibi sorunlar yaşanmaya başladığına dikkat çeken Göltaş, “10 binlerce yurttaşın yaşadığı toplu konut bölgelerindeki (Yahya Kaptan, Yuvam Akarca Konutları, Kent Konut, Gündoğdu Dünya Bankası Kalıcı Konutları, TOKİ Konutları) sokak lambalarında elektrik kesintileri olmakta; vatandaş karanlığa mahkum edilmektedir” diye konuştu.

Özelleştirilen doğalgaz dağıtım şirketi İZGAZ’ın maliyet yüksekliği gerekçesiyle bazı bölgelere (İzmit ilçesi Akmeşe bölgesi, Alikahya, Kullar, Yuvacık, İhsaniye ve Karamürsel köyleri) halkın talebine rağmen doğalgaz bağlamayı reddettiğini kaydeden Göltaş, “Hava kirliliği sorunuyla baş başa olan halk bir de kömür yakmaya mecbur bırakılmaktadır” dedi.

### **Dilovası'nda Çevre Kirliliği**

Ülkemizde kurulu 500 dev fabrikanın yüzde 10'unun üzerinde kurulu olduğu Dilovası İlçesi'nde 1960'lardan beri devam eden plansız ve çarpık sanayileşmenin yol açtığı zehirli atıklar ve çevre kirliliğinin insan sağlığını tehdit eden bir boyuta geldiğini kaydeden Göltaş, şu bilgileri verdi:

“Dilovası Bölgesi'nde yaklaşık 20 bin işçi çalışmakta ve bu işçilerin büyük bir çoğunluğu yine bölgede ikamet etmektedir. Dünyada kansere bağlı ölüm oranı yüzde 12.5, Türkiye'de yüzde 12.9 ancak Dilovası'nda ise yüzde 33'tür. Dilovası'nda hava, ABD ve Avrupa standartlarının 3, 5 katı, Kandıra'da ise 1, 7 katı daha kirlidir.

Bölgeye ilişkin ciddi çevre felaketi oluşturan bir diğer sorun da toplam uzunluğu 12 km olan ve Gebze Çöplüğü'nün de kirini taşıyan Dilderesi'dir. Dilderesi resmi kaynaklara göre İzmit Körfezi'nin yüzde 40'tan fazlasını kirliletmektedir. Dilderesi'nin kirlilik sorunu artık Dilovası'nın sınırlarını aşmış, bölgesel hatta ülke çapında bir sorun haline gelmiştir.

Bizler hep eleştiri yapmakla muhalefet etmekle deyim yerindeyse pişmiş aşa su katmakla suçlanırsınız. Oysa kral çıplak diyen toplumun akli ve vicdanı olan meslek örgütlerinin seslerinin kısılmak istenmesi kimi egemen çevrelerin ve işbirlikçi siyasal iktidarların temel hedefi olmuştur. Sadece eleştirmiyoruz. Çözüm önerilerimiz de var, kamuoyu ile sık sık paylaştığımız.”

Göltaş konuşmasında Türk Tabipler Birliği'nin 2011 yılında yayımladığı Dilovası Raporu'nda yer verilen, ancak hayata geçirilmeyen önerileri de sıraladı. EMO'nun enerjinin gündeme geldiği her platformda “çevreyi, sanayiye, kalkınmayı, ulaşımı, bütünüyle yaşamı ve insanı” konuştuğunu vurgulayan Göltaş, “Bu çerçevede düzenlenen enerji formunun bütün yaşamsal alanlarımıza kamusal yarar ekseninde vurgu yapan önemli bir etkinlik olacağına duyduğum inançla hepimizi yeniden saygıyla ve dostlukla selamlıyorum” diyerek konuşmasını tamamladı.

Açılış konuşmalarının ardından başlayan forum kapsamında yapılan ilk oturumun yöneticiliğini EMO'ndan Olgun Sakarya'nın yaptı. Bu oturumda “Enerji Verimliliği ve Enerji Tasarrufu” panelimizde EMO'dan Musa Çeçen, “Enerji Fiyatları, Tasarruf Cihazları ve Uygulamaları”, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nden Bora Omurtay “Enerji Verimliliği Mevzuatı ve Uygulamaları”, ENVERDER'den Ferda Hacvelioğlu “Enerji Verimliliği ile İlgili Yatırımlara Sunulan Destekler” ile ilgili sunumlarını katılımcılar ile paylaştılar.

Panel yöneticiliğini Mustafa Küpçü'nün yaptığı “Kocaeli İli Elektrik Enerji Altyapısı, İşletme, Yatırımlar ve Tüketici Sorunları” konulu ikinci panelimizde SEDAS'ı temsilen Osman Özer “Kocaeli İli Elektrik Dağıtım Şebekesinin Mevcut Durumu ve Planlanan Yatırımlar”, Nuh Enerji'yi temsilen Erol Yıldırım “Kocaeli'de Elektrik Enerjisi Üretiminin Durumu ve Elektrik Piyasası Mevzuatları”, Kocaeli Sanayi Odası'nı temsilen Ahmet Başaran ve Tüketici Hakem Heyet Başkanlığını temsilen Salih Karabey “Elektrik Enerjisi Tüketicilerinin Yaşadıkları Sorunlar” başlıklı sunumlarını gerçekleştirdiler.

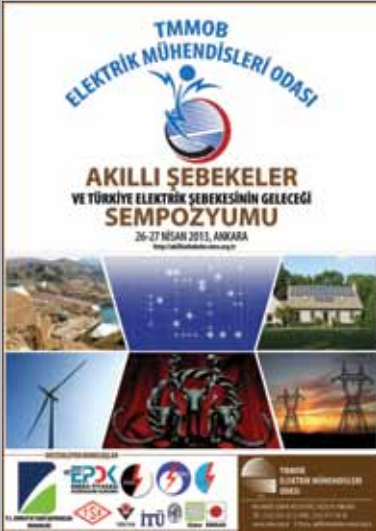
EMO'dan Kamil Erbay ise “Kocaeli Elektrik Sorunları Anket Çalışması”nın sonuçları açıkladı. Enerjinin güvenilir, kaliteli ve kesintisiz karşılanması, verimli kullanılmasına yönelik Planlama ve hizmetler; Üretim, İletim ve Dağıtım aşamalarında yaşanan sorunlar ve çözümleri tartışıldı.

# AKILLI ŞEBEKELER ve TÜRKİYE ELEKTRİK ŞEBEKESİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ (26-27 NİSAN 2013)

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ), Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ), Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ), Türk Standardları Enstitüsü (TSE), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), İstanbul Teknik Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği (ELDER), Elektromekanik Sanayiciler Derneği (EMSAD), Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği (GENSED), Türkiye Elektrik Sanayi Birliği (TESAB) desteğiyle 26-27 Nisan 2013 tarihlerinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Konferans Salonu, Ankara'da Akıllı Şebekeler ve Türkiye Elektrik Şebekesinin Geleceği Sempozyumu gerçekleştirilmiştir.

Sempozyum düzenlenmesine yönelik planlamalar 42. Dönem'de başlamış, 23-24 Mart 2012 tarihlerinde gerçekleştirilen EMO 43. Olağan Genel Kurulu'nda sempozyum çalışmalarının sürdürülmesi konusunda Oda Yönetim Kurulu görevlendirilmiştir. Oluşturulan Sempozyum Düzenleme Kurulu, Temmuz 2012'de ilk toplantısını gerçekleştirerek çalışmaları başlatmıştır.

Sempozyum, ülkemizde akıllı şebekeleri gündeme getirmek ve farkındalık yaratmak üzere konuyla ilgili tüm kişi, kurum ve kuruluşları bir araya getirmeyi amaçlamıştır. Akıllı şebekeler konusunda akademik çalışmaların ve endüstrideki uygulama örneklerinin sempozyumda bir arada değerlendirilmesi hedeflenmiştir.



Sempozyum kapsamında güç kalitesi, akıllı şebeke teknolojileri, elektrik üretim tesislerinin şebekeye entegrasyonu, gerçek zamanlı kontrol, ölçüm, izleme, koruma, haberleşme, enerji depolama teknikleri, akıllı binalar, veri iletişimi ve bilgi güvenliğini de kapsayan konularda yirmi sözlü ve beş poster bildiri sunumu gerçekleştirilmiş, ayrıca kamu ve özel kesim temsilcilerinin katılımıyla akıllı şebekeler alanındaki uygulamalar, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerinin tartışıldığı iki panel düzenlenmiştir. Sempozyuma üyelerimiz, kamu kesimi ve özel kesim temsilcileri, akademisyenler, öğrenciler ve konuya ilgi duyanlardan oluşan 366 kişi katılmıştır.

Sempozyumun açılış bildirisi, Northeastern Üniversitesi, Boston, ABD'den Prof. Dr. Ali Abur tarafından sunulmuştur. "Akıllı Şebekeler: Yeni

Uygulamalar ve İleriye Dönük Düşünceler” başlıklı bildiri, akıllı şebekelerin tarihinin kısaca özetlenmesinin ardından, alanı tanımlayan yeni gelişmeler ve uygulamalardan öne çıkan örnekler yer verilmiştir. Şebekelerin senkron fazör ölçüm üniteleri (PMU) ile gözlemlenmesine ilişkin yeni gelişmeler ve halen çözüm bekleyen sorunlar üzerinde durulmuştur.

Sempozyumda sunulan bildirimlerde ve panellerde yapılan tartışmalarda aşağıdaki konular ön plana çıkmıştır:

Mevcut elektrik şebekesinin, güç kalitesinin yüksek olacağı, arızaların otomatik olarak algılanacağı, kesintilerin tüketicilere yansımalarının en aza indirgeneceği, tüketicilerin şebekenin aktif katılımcısı olacağı, bilgi güvenliğinin sağlanacağı, elektrik üretimi için yenilenebilir enerji kaynaklarının yüksek oranda kullanılabilmesi, puant (tepe) yükün mümkün olduğunca dağıtılmasına olanak tanıyacak şekilde geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Akıllı şebeke kavramı, elektrik üretim ve tüketim anlayışındaki değişim ihtiyacına yanıt verebilecek özelliklere sahip şebekelerin tanımlanması amacıyla kullanılmaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından dağıtık üretimin yaygınlaşmasının, fosil yakıt kullanımını azaltmanın yanı sıra, iletim ve dağıtım kayıplarının aşağıya çekilmesine yardımcı olması beklenmektedir. Bu kapsamda, yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üreten sistemlerin yaratabileceği harmoniklerin en az düzeye indirilmesi ve sistemlerin şebekeye entegrasyonu, akıllı şebekeler alanında önemli bir konu başlığı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dağıtık üretim tesislerinin şebeke entegrasyonları iyi analiz edilmediğinde ve tesisler doğru bir şekilde kurulmadığında, dağıtım sistemi ve tüketiciler için bazı problemler oluşturabilmektedir. Mevcut durumda, dağıtım sistemleri, gücün sadece dağıtım için tasarlanmakta ve üretim sistemlerinin entegrasyonuna uygun tasarlanmamaktadır. Kurulacak üretim sisteminin tipine ve büyüklüğüne göre gerekli analizlerin yapılması, uygun entegrasyon alternatiflerinin değerlendirilmesi ve sistemi bozucu etkileri varsa, entegrasyon öncesi gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Karbon salımının önemli kaynaklarından biri olan karayolu taşıtlarında elektrikli sistemlere geçiş, elektrik üretiminde yenilenebilir kaynakların kullanım oranı ölçüsünde fosil yakıt kullanımını ve karbon salımını azaltacak bir gelişmedir. Elektrikli araçların sayısının artmasıyla birlikte artacak olan şarj istasyonlarının güç kalitesi üzerindeki etkilerinin izlenmesi ve şebekeye entegrasyonu önem kazanmaktadır.

Binalarda ısıtma, soğutma, havalandırma sistemlerinin otomatik kontrolünün sağlanabileceği, bazı elektrikli cihazların uzaktan izlenebileceği ve kontrol edilebileceği sistemler, enerjinin verimli kullanımı ve tüketimin puant saatler dışına kaydırılarak, puant yükün düşürülmesi konularında avantaj sağlayabilmektedir.

Akıllı şebekeler kavramı içerisinde yer alan, şebekedeki üretici ve tüketiciler arasındaki çift yönlü veri iletişimi, bilgi güvenliğine yönelik olarak ortaya çıkabilecek risklerin değerlendirilmesi ve bu konuda çeşitli önlemler alınması gerekliliğini doğurmaktadır. Bu açıdan, bilgi teknolojileri ve siber güvenlik alanı, akıllı şebekeler konusunda vazgeçilemez bir konuma sahiptir.

Yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretim sistemlerinin bağlı olduğu mikro şebekelerin, herhangi bir arıza durumunda şebekeden bağımsız olarak çalışmayı sürdürerek arıza giderildiğinde şebekeye yeniden bağlanabilmesi için akıllı şebeke alt yapısına ihtiyaç duyulmaktadır.

Dünyada genel olarak iletim şebekelerinin büyük oranda akıllı şebeke kapsamındaki niteliklere sahip olduğu değerlendirilmekte, uzun vadede dağıtım şebekeleri üzerine bu alanda yatırım yapılması beklenmektedir.

Mevcut bilgi ve iletişim teknolojileri, şebekelerin akıllı özelliklere sahip olacak şekilde geliştirilmesine olanak tanıyacak düzeydedir. Akıllı şebekelere geçişte maliyetler önemli bir konu başlığı olarak ortaya çıkmaktadır. Tarifeler üzerinden aboneler tarafından karşılanan dağıtım şebekesi yatırımlarının planlanmasında abonelere sağlanacak avantajlar ön plana alınmalıdır.

Sempozyumun genel değerlendirmesi içerisinde akıllı şebekeler uygulamasında;

- Yenilenebilir enerji kaynaklarına ve dağıtık üretim uygulamalarına eğilimin artacağı,
- İletim ve dağıtım şebekelerinde teknik kayıpların azalacağı,
- Elektrik kesintilerinin aboneler lehine en az seviyeye indirilebileceği,
- Tüketim alışkanlıklarında yapılacak değişikliklerle abonelerin faturalarına olumlu yansımalar olabileceği,
- Enerji kullanımında verimliliğin artırılacağı görüşleri genel eğilim olarak ortaya çıkmıştır.

**SEMPOZYUM YÜRÜTME KURULU**



## V. İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ ULUSAL SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ (16-17 MAYIS 2013)

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ile Dokuz Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve Yaşar Üniversitesi birlikteliğiyle düzenlenen V. İletişim Teknolojileri Ulusal Sempozyumu 16-17 Mayıs 2013 tarihlerinde Yaşar Üniversitesi Konferans Salonunda 250'ye yakın katılım ile gerçekleştirilmiştir.

Sürdürülebilir Kentlerde İletişim Teknolojileri ana teması ile gerçekleştirilen sempozyumda 3'ü çağrılı, 20'si akademik olmak üzere toplam 23 adet bildiri sunulmuş, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Elektrik Mühendisleri Odası ve uzman akademisyenlerin konuşmacı olarak yer aldığı "Sürdürülebilir Kentlerde İletişim Teknolojileri" konulu bir de panel düzenlenmiştir. İki gün süren etkinlikte bildiri sunan akademisyenlerle, kurum ve sektör temsilcilerinin yanı sıra delege ve izleyiciler soru ve görüşleri ile katkılarını sunmuşlardır.

Akıllı Kent Uygulamaları ve Optik İletişim, Bulut Bilişimde Android ve IOS Uygulamaları, Kablosuz İletişimde Yazılım-Tanımlı Ağlar konularında sunulan çağrılı bildiriler ile bilişim sektöründe dünyada ve ülkemizde yaşanan son gelişmeler uzmanlar tarafından ele alınmış, katılımcılar tarafından ilgi ile izlenmiştir.

Çağrılı bildiriler haricinde, Gezgin Haberleşme, Gelecekteki İletişim Ağları, Optik İletişim Teknolojileri, Veri Madenciliği, Sayısal Yayın Teknolojileri, IP Tabanlı İletişim Teknolojileri, İletişimde Güvenlik, Akıllı Kent Uygulamaları vb. konularda sunulan bildiriler ile üniversitelerde üretilen bilimsel çalışmaların iletişim sektörü ile buluşması sağlanarak ihtiyaç duyulan bilgi birikiminin yaygınlaştırılmasına katkı sağlanmıştır.

Ayrıca Sempozyumumuzda; Sektördeki üreticiler, işletmeciler, uygulamacılar, düzenleyiciler, kullanıcılar ve akademisyenlerden oluşan tüm kesimleri buluşturma ve bu unsurları bir araya getirip tartışırma zemini sağlanmıştır.

V. İletişim Teknolojileri Ulusal Sempozyumu'nda sunulan bildiriler, yapılan tartışma ve değerlendirmeler sonrasında aşağıdaki konuların kamuoyu ile paylaşılması benimsenmiştir.

- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin hayatımızda giderek daha çok yer alması kaçınılmaz olduğu vurgusu yapılmıştır.
- Bilimsel teknolojik gelişmelerin öncelikle üniversitemizden başlaması gerektiğinden hareketle üniversitemizin baskı ve zorlamadan uzak, özerk yapılara kavuşmalarının sağlanması, her türlü alt yapı sorunlarının giderilmesi, akademisyenlerin özlük haklarının iyileştirilmesi önem kazanmaktadır.



- Sürdürülebilirliğin temel ekseninde insan, çevre ve tüm canlılar için gelişme, değişme ve ilerleme olması gerektiğinin tespiti yapılmıştır.
- İletişim alanında biyomedikale optik iletişime kadar pek çok alanda yapılan sunumlardan insan temelli bir teknolojik gelişmenin sağlanmasının zorunluluğu dile getirilmiştir.
- Bilgi toplumu strateji belgesi hedeflerinin yapılması ve gerçekleştirilmesinde devlet olarak azami gayret gösterilmesinin, bu konuda sivil toplum örgütlerinden görüş ve önerilerinin alınmasının gerekli olduğu tespiti yapılmıştır.
- Bu alanda görev yapan tüm unsurlar olarak, insan hayatını kolaylaştıracak ve insanlığın gelişmesine katkı sağlayacak bilgi ve iletişim endüstrisinin geliştirilmesi gerektiği tespiti yapılmıştır.
- Endüstrinin gelişme hızına bağlı olarak çevremizi daha çok teknolojik cihaz ve donanımların saracağı, dünyadaki yaşamın sürdürülebilirliğinin en öncelikli konu olduğu ve teknolojik gelişmenin her aşamada denetlenmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir.
- Ülkemizde iletişim teknolojisinin gelişimi, salt mevcut kullanılan teknolojilerin iyileştirilmesi şeklinde değil, yeni teknolojilerinin üretilmesine yönelik araştırma çalışmaları sayesinde olacaktır. Bu nedenle AR-GE çalışmalarının araştırma kısımlarına öncelik verilmeli, AR-GE konusunda toplumun gereksinimleri doğrultusunda yeterli kaynak ayrılarak ülke politikaları yeniden belirlenmelidir. 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun sadece büyük sermaye gruplarının AR-GE çalışmalarını destekler nitelikten çıkarılmalı, yürütülen AR-GE çalışmaları sıkı bir denetime tabi tutulmalıdır.
- Sempozyum bildiri ve tartışmaları, iletişim teknolojilerinde ithal eden ülke yerine ihrac eden bir yapıya geçilmesi için gerekli atılımların devlet aracılığıyla yapılması gerektiği sonucuna varılmasını sağlamıştır.
- Ülkemizde sürdürülebilirlik kavramını ülke genelinde tüketim üzerine kurulduğu, bu yapının üretimi de kapsamı gerektiği vurgulanmıştır.
- Sürdürülebilir Kentlerde İletişim Teknolojileri politikaları ile her kesimi memnun edecek şekilde teknolojinin ileriye dönük çalışmalarının yapılması, insan, çevre, kamu yararı, eşit paylaşım, ekonomik yansımaları konularında üretici ve işleticiyi memnun edecek yeni çözüm yollarının bulunması gerektiği tespiti yapılmıştır. Bu alanda hazırlanacak ve uygulanacak politikaların oluşturulması ilgili tüm kesimlerin görüşü alınarak belirlenmelidir.
- İletişim teknolojilerinde yapılacak yatırımların önceliğinin belirlenmesi yine ilgili tüm kesimlerin görüşleri doğrultusunda olması gereklidir.
- İletişim Teknolojilerinin hızlı gelişmesi, uygulamalarının gerçekleştirilmesinde yasal sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle yasal düzenlemeler üniversitelerin, meslek odalarının ve diğer uzman kuruluşların katılımı ile gecikmeksizin yapılmalı, bu konuda da ülke genelinde ortak görüş birliği oluşturulmalıdır.
- Kentlerde iletişim teknolojilerinin; planlama dâhilinde ve ortak kullanıma açık olacak şekilde tek bir altyapı üzerinden servis edilmesi yoluna gidilmelidir. Birden çok içerik ve servis sağlayıcıların bunları kullanmasını sağlayacak gerekli yasal düzenlemeler de yapılarak kaynak israfı engellenmelidir.
- Bilgi iletişimi teknolojilerinin kullanımı, insanı doğadan, yüz yüze iletişimden ve sosyal ilişkilerden tamamen koparmamalıdır. Bu teknolojilerin bilinçli kullanımı konusunda oluşturulacak kültürel olgu yaygınlaştırılmalıdır.
- İletişim teknolojilerin düzenlenmesi, işletilmesi ve denetiminde yerel yönetimlerin, Meslek Odalarının görüşleri alınmalı, düzenleyici kurumun tarafından yapılan planlamalarda kamu yararı, insan ve çevre duyarlılıkları ön plana çıkarılmalıdır.

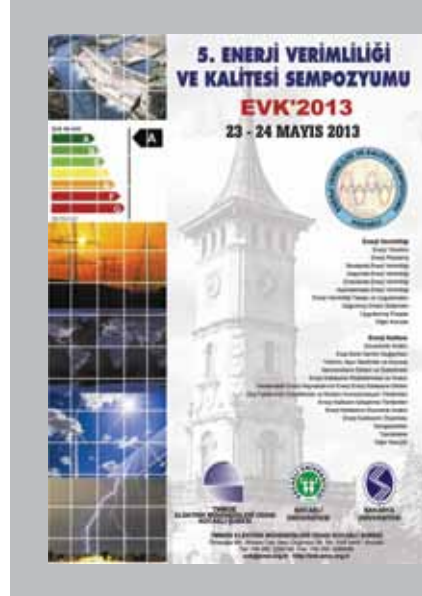
## 5. ENERJİ VERİMLİLİĞİ ve KALİTESİ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ (23-24 MAYIS 2013)

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Kocaeli Şubesi, Kocaeli Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi destekleriyle düzenlediği “5. Enerji Verimliliği ve Kalitesi Sempozyumu” 23-24 Mayıs 2013 tarihlerinde Kartepe, Kocaeli’de gerçekleşmiştir.

Sempozyum; enerjinin etkin ve verimli kullanılmasını, ekosistem dengesini koruyan ve ekonomik kalkınmayı destekleyen sürdürülebilir enerji sistemine ulaşılmasını, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımıza gereken önemin verilmesini, Ar- Ge çalışmalarını destekleyecek enerji kalitesi ve enerji verimliliği uygulamalarının sektörle buluşmasını, enerji politikalarının doğru planlanmasını, yürürlüğe giren yasal mevzuatın şekillenmesine katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Bunun yanında, enerji konusundaki akademik çalışmaların ve teknolojik verilerin doğru kitleye ulaşmasını sağlayarak bilgilendirme ve tartışma ortamı yaratmak, bu çalışmaların sanayi, konut, ulaşım ve teknoloji faaliyetlerine katkısını ortaya çıkarmak ve tarafları buluşturarak ortak çalışma alanlarını geliştirmek gibi üniversite-sanayi işbirliği yönüne de son derece önem verilmiştir.

EVK 2013 Sempozyumunda Enerji Verimliliği ana başlığı altında Enerji Yönetimi, Enerji Planlaması, Endüstride Enerji Verimliliği, Binalarda Enerji Verimliliği, Aydınlatmada Enerji Verimliliği, Ulaşımında Enerji Verimliliği ve Elektrikli Araçlar, Enerji Verimliliği Yasası ve Uygulamaları, Dağıtılmış Üretim Sistemleri ve Akıllı Şebekeler, Enerji Depolama Sistemleri, Elektrik Enerjisi Üretiminde Verimlilik, Uygulanmış Projeler; Enerji Kalitesi ana başlığı altında Enerji Kalitesinin Modellenmesi ve Analizi, Enerji Kalitesinin Ölçülmesi, Enerji Kalitesini İyileştirme Yöntemleri, Enerji Kalitesinin Ekonomik Analizi, İletim ve Dağıtımda Enerji Kalitesi, Yıldırım, Aşırı Gerilimler ve Koruma, Harmoniklerin Etkileri ve Giderilmesi, Güç Faktörünün Düzeltmesi ve Modern Kompansasyon Yöntemleri, Enerji Kalitesi Yönetimi için Akıllı Şebeke Teknikleri, Güvenilirlik Analizi, Topraklama, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Enerji Kalitesine Etkileri gibi alt konularla ilgili uluslararası ölçekte yenilik getiren teorik veya deneysel özgün araştırma sonuçları 4 oturumda 40 sözlü 21 poster olmak üzere toplam 61 sunum gerçekleştirilerek aktarılmıştır. Sunum yapan bildiri yazarları tüm oturumlarda çok sayıda dinleyici ile buluşmuştur. Oturumlarda binalarda enerji verimliliği konusu ön plana çıkan



konular arasında yer almıştır. Bir modern mühendislik yaklaşımı olarak, enerji verimli binaların tasarımlarında var olan yazılım olanaklarının kullanılmasının yanı sıra yeni yazılım ve modellerin geliştirilmesinin önemi vurgulanmıştır. Ayrıca enerji verimliliği, verimliliğin çevresel etkileri gibi konuların eğitim sürecinde ön plana çıkartılmasının gerekliliği ve mühendislerin bu kazanımlarla mezun olmasının önemi belirtilmiştir.

“Elektrikte Özelleştirme Sürecinin Değerlendirilmesi” ve “Enerji Verimliliği ve Yenilenebilir Enerji Üretimi Üzerine Yasal Düzenlemeler” konulu iki adet panel düzenlenmiştir. Her iki panelde de bakanlık, oda, üniversite ve sektör temsilcileri paydaşlarınca tartışılmış olup somut görüş ve öneriler üretilmiştir. Sempozyumda ayrıca “Led’li Yol Aydınlatması ve Enerji Verimliliği” konulu çağrılı bildiri sunumu gerçekleştirilmiştir.

Bu toplantılara başta Sempozyumun Danışma, Düzenleme, Yürütme Kurulu Üyeleri olmak üzere, Panel Yöneticilerimiz, Oturum Başkanlarımız ile Odamız temsilcileri, sektör ve kurum/dernek temsilcileri, üniversite akademisyenleri, yerel yönetimlerden ve bakanlıklardan ziyaretçiler etkin bir katılım gerçekleştirmişlerdir.

Sempozyuma üniversitelerden yüze yakın akademisyen, TMMOB Yönetim Kurulu, TMMOB’ye bağlı Odalar, EMO Merkez ve Şubelerden yetmişe yakın yönetici ve komisyon üyeleri, Kıbrıs EMO yönetim kurulunu temsilen iki kişi ve çeşitli kamu kurumu ve özel sektörden yüz otuz kişiye yakın delege katılımcısı ile birlikte yaklaşık üç yüz kişiye yakın katılım sağlanmıştır.

**SEMPOZYUM YÜRÜTME KURULU**

## GÜNEYDOĞU ENERJİ FORUMU GERÇEKLEŞTİRİLDİ (25 MAYIS 2013)

TMMOB GAZİANTEP İl Koordinasyon Kurulu (İKK) adına sekreteryasını Elektrik Mühendisleri Odası'nın yürüttüğü Güneydoğu Enerji Forumu (GEF 2013) 25 Mayıs 2013 tarihinde düzenlendi. EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş ve EMO Enerji Birimi Koordinatörü Olgun Sakarya'nın da katıldığı forumda enerji alanındaki sorunlar, gelişmeler ve öneriler ele alındı.

Gaziantep'te gerçekleştirilen Güneydoğu Enerji Forumu'nda, ülkenin ve bölgenin enerji alanındaki sorunları masaya yatırılırken, çözüm önerileri ve özellikle bölgeyi var olan potansiyeli nedeniyle yakından ilgilendiren yenilenebilir enerji kaynakları değerlendirildi. Forumda elektrik enerjisi arz-talep tahminleri ve planlama, yenilenebilir enerji kaynakları, enerji verimliliği ve enerji politikaları gibi öne çıkan konu başlıklarına da yer verildi.

Etkinliğin açılış konuşmaları kapsamında katılımcıları selamlayan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, program kapsamında "Türkiye'nin Enerji Politikaları" başlıklı paneli yönetti. Panele Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı adına katılan Enerji Politikaları ve Stratejileri Daire Başkanı Dr. Öztürk Selvitop, "Türkiye'nin Enerji Görünümü ve Politikaları"; Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu adına katılan Grup Başkanı Mehmet Mungan "Yeni Elektrik Piyasası Kanunu (6446) ve Getirdiği Yenilikler", Makina Mühendisleri Odası (MMO) Enerji Çalışma Grubu Başkanı Oğuz Türkyılmaz, MMO Enerji Çalışma Grubu Üyesi Can Özgiresun ile birlikte hazırladığı "Türkiye Enerji Görünümü Mayıs 2013", EMO Enerji Birim Koordinatörü Olgun Sakarya "Türkiye Enerji Politikaları" başlıklı sunumlarını gerçekleştirdiler. Atılım Üniversitesi'nden Prof. Dr. Sümer Şahin de panelin akademisyen katılımcısı oldu.

İkinci paneli "Bölgemizdeki Enerji Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlığını taşıırken, son panel ise "Yerel/Alternatif Enerji Kaynakları, Kullanımı ve Enerji Verimliliği" başlığı altında gerçekleştirildi.



## ELEKTRİKLİ RAYLI ULAŞIM SİSTEMLERİ SEMPOZYUMU (ERUSİS) DÜZENLENDİ (14-15 HAZİRAN 2013)

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Eskişehir Şubesi tarafından düzenlenen Elektrikli Raylı Ulaşım Sistemleri Sempozyumu (ERUSİS 2013) 14-15 Haziran 2013 tarihlerinde Eskişehir'de yapıldı. Sempozyumun açılışında elektrikli ve raylı sistemlerin ulaşım açısından önemine vurgu yapılırken, Eskişehir'in elektrik raylı ulaşım sistemlerin üretilmesi ve araştırma-geliştirme anlamında merkez olmasına yönelik çalışmalar ve talepler dile getirildi.

ERUSİS 2013 çalışmalarına, 14 Haziran 2013 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi'nde başladı. Açılıшта sırasıyla EMO Eskişehir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Levent Egüz, Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Davut Aydın, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hasan Gönen, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen, Eskişehir Vali Vekili Dr. Ömer Faruk Günay konuştu.

EMO Eskişehir Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Levent Egüz, elektrikli ve raylı sistemlere ilişkin böyle bir etkinlik konusunda boşluk olduğunu ve bu boşluğu doldurmak için bu sempozyumun düzenli bir şekilde yapılmasına karar verildiğini anlatırken, bu görevin de EMO tarafından Eskişehir Şube'ye verilmesinin tesadüf olmadığını altını çizdi. Egüz, demiryolcu kenti olarak bilinen Eskişehir'in Devrim otomobilinin, Karakurt lokomotifinin üretildiği kent olduğunu anımsatarak, etkinliğin Eskişehir'de yapılmasına da bu çerçevede gönüllü olduklarını kaydetti. İnsanların büyüdükleri, yaşadıkları kentlere borçlu olduklarını, bu sempozyumu düzenleyerek bu bedelin

çok az bir bölümünü ödemeye çalıştıklarını anlatan Egüz, "Bu sempozyum, herşeyden önce dünyada ülkemizde özellikle son yıllarda çok gelişen elektrikli raylı sistemlerin nereden gelip nereye gittiği; önümüzdeki dönemde bizi nelerin beklediği; iletişimin sorun olmaktan çıkıp, anında haberleşme olanağı bulduğumuz bu zamanda ulaşımın da çözüme ulaştırılması ve sağlıklı bir şekilde insanların, taşınabilir yüklerin hızlı sağlıklı bir şekilde ulaştırılmasıyla ülkemizde demokrasi-nin de daha fazla yerleşeceği düşüncesindeyim" diye konuştu. Bu sempozyumla sektörün tüm bileşenlerini bir araya getirmeyi hedeflediklerini belirten Egüz, kaybedilen zamanı telafi edebilmek için de bu konuda daha fazla gayret gösterilmesi gerektiğini kaydetti. EMO Eskişehir Yönetim Kurulu Başkanı, etkinliğe kapılarını açan Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörü Hasan Gönül'e de ayrıca teşekkür ederek konuşmasını tamamladı.



### **Anadolu Üniversitesi Mükemmeliyet Merkezi Kuruyor**

Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Davut Aydın, 30 ülkede eğitim öğretim yapan dünyanın ikinci büyük üniversitesinin rektörü olarak, gelecek 10'lu yıllara ilişkin 3.5 yıl önce arama konferansı yaparak üniversitenin misyonunu, vizyonunu, odak konularını belirlediklerini anlattı. Yaşam boyu öğrenmenin önemine işaret eden ve "Her işi yaparım" döneminin bittiğinin altını çizen Prof. Aydın, yapılan işin en iyisinin yapılması gerektiğini, üniversite olarak da Eskişehir'in özelliklerini de dikkate alarak; raylı sistemler, havacılık, özel eğitim (işitme engelliler, üstün zekalılar vb.) olmak üzere belirledikleri 3 temel alanı açıkladı. Bunun için yatırım programı hazırladıklarını, bu çerçevede havacılık ve raylı sistemler için mükemmeliyet merkezi oluşturmayı öngördüklerini, Cumhuriyet'in 100. Yılında Türkiye'nin kendi uçağını yapar hale gelmesini hedeflediklerini anlattı. Prof. Davut Aydın, raylı sistemler konusunda bağımsız bir test ve akreditasyon merkezine ihtiyacı konusunda tüm paydaşların ortaklaştığını, ancak bunu kimin yapacağı konusunun ortada kaldığını, Tülomsaş'ın hem üreten hem de akredite eden bir kurum olamayacağını, böyle bir durumda üniversite olarak projeye talip olduklarını kaydetti. Bu konuda 1 yılı aşkın süredir yoğun çalışmalarının devam ettiğini belirten Aydın, 60 kişilik kadro ihtiyacı olduğunu, 18 kişilik doktora yapmak üzere kadro aldıklarını, insan gücü yatırımının da gerçekleştirilmekte olduğunu açıkladı. Prof. Aydın, EMO Eskişehir Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Levent Egüz'ün bir dahaki toplantının Anadolu Üniversitesi'nde yapılmasına yönelik istemine atıfta bulunarak, "1 Eylül'de inşallah kazmayı vurmuş, temel atmış olacağız. Bir dahaki toplantı inşallah test merkezinde yapacağız" dedi.

Sempozyuma ev sahipliği yapan Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin Rektörü Prof. Dr. Hasan Gönen, üniversite olarak stratejik alanlarından birisi olarak raylı sistemleri tespit ettiklerini kaydederken, "Fen Bilimleri Enstitümüzde Raylı Sistemler Bilim dalını entegre bilim dalı olarak seçmiş, yüksek lisans öğrencilerini seçmiş bulunmamız bizim için önemli bir çalışma. Eskişehir'de raylı sistemler ciddi bir altyapıya sahip" diye konuştu. Zamanın telafisi olmayan iki önemli kaynaktan birisi olması nedeniyle en kısa zamanda ulaşımın herşeyin önüne geçen bir kavram olduğuna dikkat çeken Prof. Gönen, üzerlerine düşeni yapmaya gayret gösterdiklerini, bundan sonra da göstereceklerini ifade etti. Gönen emeği geçenlere ve katılımcılara teşekkür ederek konuşmasını tamamladı.

### **Ulaşım Vazgeçilmez Bir İnsan Hakkı**

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, etkinliğin ilkinin 2011 yılında gerçekleştirildiğini; bu etkinliğin ulusal ve uluslararası düzeyde kurumsal bir niteliğe kavuşturmanın ülkemiz ve meslek odamız açısından önemli bir kazanım olacağını ifade ederek konuşmasına başladı. Hem EMO Yönetim Kurulu Başkanı hem de 25 yılı aşkın bir zamandır demiryolu çalışanı olarak 2 şapkasıyla sempozyuma ev sahipliği yapmanın mutluluğunu ifade eden Göltaş, bu etkinlikle bir yandan kent içi raylı sistemlerin gelişimini, diğer yandan da kentlerimiz arasında son dönemde artan yatırımlar ile tarihsel bir süreç içerisinde demiryollarının rolünü teknik, ekonomik ve sosyal boyutları ile irdelemeyi istediklerini anlattı. "Bu nedenle, sempozyum konularını çok değerli uzmanlarımız ile belirlerken de sadece teknik bir mühendislik çalışması olarak kendimizi sınırlandırmadan konunun kamuoyu tarafından da paylaşılabilir toplumsal yönlerini öne çıkarmaya özen gösterdik" diyen Göltaş, ulaşımın "vazgeçilmez bir insan hakkı" olarak toplum için taşıdığı öneme değindi.

Göлтаş, mevcut ulaşım altyapısına ilişkin olarak şu bilgileri verdi:

- Motorlu araç sayısı 15 milyona yaklaşmıştır.
- Köy yolları dahil yaklaşık 400.000 km. karayolu ve 12.000 km. demiryolu bulunmaktadır.
- Yaklaşık 12 bin otobüsle şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapılmaktadır.
- 2023 yılında sadece kent içi seyahatin günlük 100 milyonu aşacağı varsayılmaktadır.
- Ülkemizde ulaştırma sektöründen doğrudan etkilenenlerin sayısı, aileleri ile birlikte 5 milyona ulaşmıştır.
- Ülkemizin ulaşım altyapısındaki durumunu diğer ülkeler ile karşılaştırsak, Dünya Ekonomik Forumu verilerine göre Türkiye ulaştırma altyapısının yeterliliğine göre; karayolunda 46, havayolunda 44, demiryolunda ise 63. sırada yer aldığını görmekteyiz.”

### **Kentsel Planlama ve Katılımcı Demokrasi Vurgusu**

Cengiz Göлтаş, ulaşım konusunda ülkemizde ciddi zorluklar yaşandığına dikkat çekerek, “Ülkemizdeki ulaşım sorununun kaynağında, ulaşımın kent planlaması ile birlikte ele alınmamış olması yatmaktadır” saptaması yaptı. Ulaşımın, mutlak suretle kentlerin planlaması yapılırken dikkate alınması gereken bir mühendislik ve şehir planlama konusu olduğunun altını çizen Göлтаş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Yeni bir yerleşke kurulma aşamasında ulaşım ihtiyacını en uygun koşullarda ve en ekonomik bir şekilde çözüme kavuşturma olanaklarına sahip olunabilir. Ancak, mevcut yerleşkeleri sıfırdan yeniden kurmak mümkün olmayacağı için çarpık olarak kentleşmiş bir yaşam alanında yeniden ulaşım çözümlenmesine gidilmesi önemli bir zorunluluktur.”

Göлтаş, kentler arası ulaşım konusunda planlamanın önemine de değindiği konuşmasında, “Bu nedenlerle ulaşım konusu sadece yerel yönetimlerle sınırlı bir konu değildir. Toplumun her kesimi, ulaşım konusuna kafa yorup, görüş ve önerilerini yerel ve merkezi sorumlular ile paylaşmalıdır. Ulaşım projeleri toplumsal duyarlılığı ve katılımı içermeyen takdirde beklenen faydayı sağlamadığı görülmüştür” dedi. Planlama için de sağlıklı sayısal verilere ihtiyaç olduğuna dikkat çeken Göлтаş, “Çözümlemede öncelikle çıkış-varış itibarıyla hareketliliğin boyutunun tespit edilmesi, daha sonra da tespit edilen hareketliliğin hangi ulaşım modu ile karşılanacağını belirlemek gerekmektedir. Ancak kent içi ulaşım planlamasında gözden kaçırılmaması gereken bir konu, planlamanın hareketliliği azaltmaya yönelik olması gerektiğidir” uyarısını yaptı.

Kent içi ulaşımında yaya yolu ve bisiklet yolunun önceliğine işaret eden Göлтаş, “Kent içi ulaşımında yaya ve bisiklet ile karşılanamayan yolculukların mutlaka toplu taşıma ile karşılanması gerekmektedir. Çünkü toplu taşımacılık araç yerine insanı esas almaktadır” dedi. Hangi aracın seçileceğinin tamamen hareketliliğin boyutuyla ilgili bir konu olduğunu kaydeden Göлтаş, şu bilgileri verdi:

“Taşıma talebinin pik saatlerde düşük olduğu güzergahlarda talep minibüsle veya otobüsle karşılanabilecektir. Ancak tek yönde saatte 15.000-20.000 kişilik yolculuk talebi için haff raylı sistem, saatte tek yönde 70.000 kişilik bir yolculuk ise metro ile karşılanabilmektedir. Raylı sistem ile karşılanabilecek ulaşım talebinin otobüsle karşılanmaya çalışılması hem maliyetli hem de insan sağlığı açısından son derece zararlı sonuçlar vermektedir. Genelde nüfusu kalabalık şehirlerde ulaşım ağının ana omurgası raylı sistemler ile oluşturulup, besleme lastik tekerlekli araçlar ile yapılması gerekmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus entegrasyonun yapıldığı istasyonlarda yeterli miktarda park alanlarının oluşturulmasıdır. Bisiklet ve araç park alanı olmayan sistemden beklenen faydanın sağlanması mümkün olmamaktadır.”



### **“Raylı Sistemler Kenti Bölmez, Bağlar”**

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Göltaş, kent içi ulaşımda raylı sistemler için dikkat edilmesi gereken diğer bir konunun da güzergah seçimi olduğunu kaydetti. “Güzergah yoğun yerleşkelerin ortasından geçirildiğinde raylı sisteme erişim, yürüyüş mesafesinde olabilmektedir” diyen Göltaş, ülkemizde, özellikle Ankara’da raylı sistem güzergahlarının yoğun yerleşkelerin dışından geçirilmesini eleştirdi. Göltaş, şunları söyledi:

“Kentler arası ulaşımda ise kaza, çevre kirliliği gibi dışsallıklar dikkate alınarak, raylı sistemle ulaşımın sağlanabilmesi için imar planlarında gerekli güzergahlar raylı sistem döşenmesi için ayrılmalıdır. Günümüzde yerel yönetimlerde sıklıkla yaşanan yanlışlık raylı sistemlerin şehri ikiye bölüyor iddiasıdır. Raylı sistemler şehirleri merkezden merkeze bağlayan sistemlerdir. Şehirlerin dışında ana gar oluşturulması, erişim sorununa davetiye çıkartmaktadır.

Kentlerin çağdaş bir ulaşım sistemine sahip olabilmeleri, yük hareketlerinin de kontrol altına alınmasını gerektirmektedir. Ülkemiz, Avrasya üzerinde bilinen tüm ticaret yollarının güzergahı üzerinde yer almaktadır.”

Göltaş, Türkiye’nin ekonomik büyüklük olarak Dünya’nın ilk 20 ülkesi içerisine taşındığına dikkat çekerek, “Bu durumda hızla artacak olan taşıma talebine paralel olarak ülkemiz, başta çevre sorunları olmak üzere birçok dışsallıkla da yüzleşmek durumundadır” vurgusu yaptı. Karayolu sisteminin ülke ekonomisini farklı boyutları ile olumsuz yönde etkileyen ezici bir üstünlüğe sahip olmasını eleştiren Göltaş, “Bu sebeple kente gelen, kentten giden yük hareketlerinin kent içi ulaşım üzerindeki olumsuz etkisini minimize etmek için kentlerin yerleşim alanları dışında lojistik merkezler, kent içinde de ana ve ara depolar oluşturulması gerekmektedir” dedi.

### **‘Olmazsa Olmazımız Ulaşım Ana Planı’dır’**

Konuşmasında “Ulaşımaya yönelik inandığımız ve olmaz ise olmazımız olan konu ise ülkemiz için mutlak suretle bir Ulaşım Ana Planı hazırlanması” olduğu vurgusu yapan Göltaş, Dünya’da geri kalmış birçok ülkenin bile Ulaşım Ana Planı varken ülkemizin Ulaşım Ana Planı’nın olmamasının mühendisleri fazlasıyla üzmemekte olduğunu ifade etti.

Göltaş konuşmasında karayolu taşımacılığının ulaşımda yarattığı dengesizliğe ilişkin olarak da şu verileri katılımcılarla paylaştı:

“Günümüzde yük taşımacılığının yüzde 83’ünün karayolu, yüzde 4.8’inin demiryolu, yüzde 4.5’inin denizyolu, yüzde 0.46’sının havayolu ile; yolcu taşımacılığının ise yüzde 90’ının karayolu, yüzde 1.80’inin demiryolu, yüzde 0.30’unun denizyolu, yüzde 8’inin havayolu aracılığıyla yapıldığı gerçeği ile karşı karşıyayız.

Karayolu merkezli, uzun vadeli planlamaya dayanmayan yanlış politikalar trafik güvenliği açısından da ciddi sorunlar yaratmıştır. Öyle ki, araç sayısı bakımından AB ülkelerinde alt sırada yer alan Türkiye, araç başına düşen kaza sayısı bakımından zirvede bulunmaktadır.

Diğer bir konu da; Dünya genelinde yılda tüketilen toplam enerjinin yüzde 19’unun ulaşımda kullanılması ve bu oranın 2030’da yüzde 50’ye yaklaşacağına öngörülmesidir. Hem enerji kaynaklarının kullanımı açısından, hem de sera gazı emisyonlarının kontrol altında tutulması açısından ulaşımda enerjinin verimli kullanıldığı yöntemlere geçiş zorunlu hale gelmiştir.

Demiryolu ulaşımı enerji verimliliği açısından diğer ulaşım türlerine göre çok daha avantajlıdır.

Uluslararası Enerji Ajansı'na göre yük taşımacılığında enerji yoğunluğunun dünya ortalaması, karayolu ulaşımı için 3.5 MegaJoule/ton-km iken, demiryolu ulaşımı için bu değer 0.25 MegaJoule/ton- km'dir. Bu durum, demiryolu ulaşımının sera gazı emisyonuna katkısının da karayoluna göre çok düşük olduğunu göstermektedir.”

EMO Yönetim Kurulu Başkanı, bu sempozyum gibi yapılan etkinliklerde ulaşım-enerji ve çevre ilişkisini birlikte ele almanın en temel yaklaşım olduğunu, kamusal hizmetin de ülke bütününe adil ve ucuz bir şekilde sunumunu sağlayan bir yaklaşımın hayata geçirilmesini sağlama amacıyla olduklarını kaydetti.

TMMOB ve odalar olarak Ulaşım Ana Planı hazırlanması konusunda üzerlerine düşen görevi seve seve üstlenecekleri sözünü veren Göltaş, “kamusal planlama yaklaşımının simgesi olan ve 21. yüzyılda insanlığın ulaşım hizmetlerinde adil ve ortak kullanımı, güvenlik, refah ve çağdaş yaşamı temsil eden demiryollarına verilen önemin her geçen dönemde daha da artması” dileğiyle sözlerine son verdi.

### **Eskişehir'in Tramvay Tarihi**

Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen, gecikmiş bir sempozyum olduğunu belirterek başladığı konuşmasında, EMO'ya böyle bir sempozyum düzenlemesi nedeniyle teşekkür etti. Eskişehir'de yaşanan deneyim anlaşılamazsa bu sempozyumun eksik kalacağını belirterek, Eskişehir'deki raylı sistem tarihi ve kendi belediye başkanlığı döneminde yapılan çalışmaları anlattı. Daha 1908 yılında zahire tüccarları şirketlerinin Bursa'dan buldukları ortaklar ve birtakım sermaye gruplarıyla şirket kurarak Eskişehir'de elektrik üretimi, işletmesi ve raylı sistem kurmak üzere dönemin hükümetine başvurup ruhsat aldıklarını, ancak savaşlar nedeniyle bu planın akamete uğradığını kaydetti. Büyükerşen, belediye başkanlığı döneminde önce ortak akıl oluşturmak üzere bilimsel araştırmalar yaptıklarını, kente raylı sistem yapılmasına karar verdikleri zaman tüm dünyada bu sistemleri inceleyerek yola çıktıklarını, İTÜ'ye ulaşım planı hazırlattıklarını, Tülomsaş'ın raylı sistem üretimini de gerçekleştirmesini istediklerini, ancak bunun mümkün olmadığını, tüm bu süreç boyunca siyasal engellemelerle karşılaştıklarını anlattı. Özellikle yatırım programına bu projeyi aldırma konusunda yaşadıkları güçlükleri anlatan Büyükerşen, bugün de 4 yıl boyunca bu hattı uzatma konusunda yatırım planına alınması için mücadele verdiklerini, sonunda bu uzatma işleminin başladığını kaydetti. Bugün Eskişehir'de tramvayın 90 bin kişinin taşınmakta olduğunu, esnafın bile artık diğer araçların girişlerini yasaklayarak, sadece tramvayla ulaşım olmasını istedikleri bir noktaya geldiğini aktaran Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı, Eskişehir'in bu sanayinin merkezi haline gelebileceğini vurgulayarak, Tülomsaş'a Eskişehir'in raylı sistemi yaptırmamış olmasına yönelik eleştirileri anımsatarak, konuşmasını şöyle tamamladı:

“Aradan 14 yıl geçti. Hadi biz öyle yaptık. Kayseri, Samsun, Antalya, İstanbul niye yaptırmadı. Bizim de aklımıza vicdanımıza sığmıyor. Bu kadar birikimi olan bir toplumda niye yapamayalım? Yaparız, ama eksik olan bir şey var. Siyasetsiz, saf akıl, saf mantık ve bilim”

### **En İyisi Toplu Ulaşım, En İyisi Raylı Sistem**

Eskişehir Vali Vekili Dr. Ömer Faruk Günay, demokraside seçimlerin olduğunu, her zaman akılcı olmasa da kararların uygulanacağını ifade ederken, “50'den beri unuttuğumuz bu alana keşke 50'den beri devam ediyor olsaydı” dedi. Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı'na “Bütün

sıkıntılara rağmen iyi ki yapmışsınız, iyi ki de uzatıyorsunuz” diyen Günay, konuşmasını şöyle devam ettirdi:

“Bu kadar küçük nüfusu olan bir kentte bile ne kadar işe yaradığı açıkça içinde yaşayan bizler tarafından görülüyor. Eskişehir’in seçilmesi doğru bir adım. Eğer ortak akıl bir gün yine hakim olacaksa 20-30 sene sonra demiryolu konusunda her anlamda üretme ve Ar-Ge anlamında merkez kent olacaktır. Kentlerde yaşamak işyerlerine gitmeyi gerektiriyor. Bunun en sağlıklı yolu toplu ulaşım. Bunun da en ekonomisi hafif raylı sistem, demiryolu. En kötüsünü de yapmış olsak inanın hafif raylı sistem büyük kentlerde vazgeçilmez toplu ulaşım araçlarıdır. Son zamanlarda yeniden kaynak ayrılıyor olması sevindirici. Karayoluyla bu kadar insanı hareket ettirmek imkansız. Bugün görüyoruz. Artık İstanbul’da otoyol diye yaptığımız yollar tıkanıyor. 30 yıl önce metro, Marmaray yapılmış olsaydı bugün çok daha rahat İstanbul olacaktı.

Bu sadece kent için değil, kentler arası yük taşımacılığı için de geçerli. Deniz yolunu da aynı şekilde kullanabilmesi gereklidir. EMO Yönetim Kurulu Başkanı’nın Eskişehir’de bu işi yapıyor olması doğru bir seçimdir. Artık demiryolu konusunda siyasal irade ikna olmuş görünüyor. Ümit ederim ki hem kent içi hem kentler arası raylı sistemler yaşama geçer.”

Açılış konuşmalarının ardından “Raylı Ulaşım Sistemlerinde Gelişmeler ve İhtiyaçlar” başlıklı açılış oturumuna geçildi. Oturumu yöneten İstanbul Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü’nden Prof. Dr. Sıddık Binboğa Yarman, “Demiryolları 2035 Ar-Ge Vizyonu”na ilişkin bir sunum yaptı. Açılış oturumunda, Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar, Eskişehir Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına Sinan Musubeyli ve Raylı Sistemler Kümelenmesi Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kenan Işık konuşmacı olarak yer aldı.

## **BİTİRME PROJELERİ SERGİSİ ve İLK BİLDİRİLER KONFERANSI DÜZENLENDİ (14-16 HAZİRAN 2013)**

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Ankara Şubesi tarafından elektrik, elektronik ve biyomedikal mühendisliği disiplinlerindeki akademik çalışmalar ve projelerin paylaşılmasını hedefleyen, Bitirme Projeleri Sergisi (BPS) ve İlk Bildiriler Konferansı (İBK) etkinlikleri 14-15-16 Haziran 2013 tarihlerinde TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde (TOBBETÜ) düzenlendi. Etkinlikler EMO Ankara Şubesi sınırları içerisindeki EMO-Genç üyeleri de sunumları ile katıldı.

Atılım Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve EMO Ankara Şubesi tarafından ortaklaşa düzenlenen İlk Bildiriler Konferansı (İBK) 14-15 Haziran 2013 tarihlerinde TOBB ETÜ'de gerçekleştirildi.

Etkinliğin ilk oturumun başkanlığını ODTÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aydan Müşerref yaptı. Bu oturumda, "Akıllı Ev Sistemleri, Bulanık Mantık Esaslı Sıvı Seviye Denetimi İçin Sugeno Çıkartım Yönteminin Performansının İncelenmesi, Mamografi İlkelerinde Hog Öznitelikleri Çıkarılarak Kanser Hastalarının Seviyelerinin Belirlenmesi, Pratik Yatak, Uzaktan Kontrollü Güvenlik Sistemi" konuları sunuldu.

Etkinliğin ikinci gününde düzenlenen etkinliğin 2. oturumun başkanlığını Çankaya Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Celal Zaim Çil yaptı. Bu oturumda, "Bulut Bilişimin Kurumsal Kullanımda Avantajları, Siber Saldırı ve Farkındalık Eğitimi İçin Bir Öneri, Görsel ve İşitsel Uzaktan Bulunma Sisteminin Tasarımı ve Uygulanması" konularında sunumlar yapıldı. İstanbul Üniversitesi

Öğretim Üyesi Prof. Dr. Atilla Bir'in "Teknoloji ve Bilim Tarihi" sunumunda oturum başkanlığını ODTÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Elif Uysal Brykoğlu yaptı.

Etkinliğin 3. oturum başkanlığını ise Atılım Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Hakan Tora yaptı. Bu oturumda, "Parçacık Filtresi Tabanlı Dikkat Odaklamalı Görsel Hedef Takibi, Bilgisayarlı Görü Yardımıyla Rulman Hatalarının Denetimi, İletim Hatlarında Kısa Devre Arızasının Durağan Durum Teorisiyle Analizi" konularında sunumlar yapıldı.

Etkinliğin 4. oturumun başkanlığını TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ali Cafer Gürbüz yaptı. Bu oturumda, "Metamalzeme Tabanlı ve İki Bantlı Mikroserit Bant Durduran Filtre Tasarımı Araştırmaları, Ayrıştırılmış Konuşma Sinyallerinin İnsanların Algı Kalitesi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi" konularında sunumlar yapıldı.



## EMO HİZMET ÜRETİMİ ÇALIŞTAYI GERÇEKLEŞTİRİLDİ (20-21 EYLÜL 2013)

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Ankara Şubesi tarafından düzenlenen EMO Hizmet Üretimi Çalıştayı, Çankaya Belediyesi Yılmaz Güney Sahnesi'nde yapıldı. Açılıшта konuşan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, EMO'nun kamusal hizmetlerden kar sağlamak gibi bir anlayışı olamayacağını vurgulayarak, kamusal denetimin önemine dikkat çekti. Denetimsizliğe terk edilen her alanın toplumu tehdit eder hale geldiğini kaydeden Göltaş, "Kamusal alanın savunulmasında adeta yalnızlaşan meslek odalarımızdan toplumsal olarak da talep edilen denetim görevlerinden kaçınma olanağımız bulunmamaktadır" diye konuştu.

EMO Hizmet Üretimi Çalıştayı, 20-21 Eylül 2013 tarihinde Çankaya Belediyesi Yılmaz Güney Sahnesi'nde yapıldı. Çalıştayı açılışını yapan EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Saymanı Ömürhan Soysal, rahatsızlığı nedeniyle etkinliğe katılamayan Ankara Şube Yönetim Kurulu Başkanı Ebru Akgün Yalçın'ın selamlarını ileterek konuşmasına başladı.

Soysal, EMO'nun asli görevlerinden olan mesleki denetim konusunun uzunca yıllardır çözüme kavuşturulamayan sorun alanlarının başında yer aldığına dikkat çekti. Ömürhan Soysal, meslek odalarının neoliberal politikalara, yağmaya ve yolsuzluklara karşı kamu adına yürüttükleri mücadelenin geriletilmesi için mesleki denetim konusunun iktidarlarca politik bir silaha dönüştürüldüğünü kaydetti.

### Odalara Vergi Kıskaçı

Odaların üye ile ilişkilerin kimi zaman merkezi yönetimler bazen de yerel yönetimler tarafından politik hesaplaşma alanına dönüştürüldüğünü kaydeden Soysal, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bazen de bu çatışma alanına elektrik dağıtım kuruluşları, telekom idareleri de aynı biçimde müdahil olmayı sürdürmüşlerdir. Bu yüzden de mesleki denetim konusu yeterli bir şekilde tartışılmamış ve ortak bir nokta bulunamamıştır. Çoğu zaman mesleki denetim ve hizmet üretimi kavramları karıştırılmış, birbirlerinin yerine kullanılmış, TMMOB'ye bağlı birçok odada farklı farklı uygulamalar yapılmıştır, yapılmaya devam etmektedir. Son dönemlerde odalarımızın kamu adına yapmış oldukları hizmet ve denetimlerde, hizmet üretimi kavramının kamusal bir anlayışla değil de ticari bir faaliyet olarak algılanması sonucu odalar vergi daireleri üzerinden sıkıştırılmış, bu sonuçta odalarımızı büyük mali külfetlerle karşı karşıya bırakmıştır."



AKP iktidarının odaların bazı yetkilerini 2 yıl önce Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na devretmeye çalıştığını, son olarak da İmar Yasası'nda yaptığı değişikliklerle odaları kamusal denetim sürecinin dışında bırakmaya çalıştığını anımsatan Soysal, yapılan tüm bu saldırılar ve yetki kısıtlamalarına karşın TMMOB ve bağlı odalarının hizmet üretilen alanları terk etmediğini belirtti. Ancak hizmet üretiminin toplam bütçedeki oranının hızlıca düşmeye başladığını ifade eden Soysal, "Belki de böylece odalara tek seçenek olarak mesleki denetim yapmak, kuralları ve standartları belirlemek, yönetmelikleri, standartları ve tip projelerini geliştirmek; yani oda olmanın asli görevlerine dönmek yolu gözükmüş olmuştur" görüşünü dile getirdi.

TMMOB tarafından 2003'de düzenlenen 2. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı'nda alınan kararlar ile odaların hizmet üretimi koşulları ve sınırlarının tanımlanmaya çalışıldığını anımsatan Soysal, "Bu kararlarda meslek odalarının varlık nedeni mesleki teknik çalışmalar olarak tarif edilmiş ve maalesef teknik çalışmalardan kopmamak o alanda hizmet üretmekle mümkünmüş gibi bir algı oluşmuştur. Oysaki herhangi bir alanda söz söyleme ve düzenleme hakkı o alandan maddi ve idari özerkliğinizi koruduğunuz sürece mümkündür" diye konuştu.

### **Aidat Gelirleri Düşüyor**

EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Sayman Ömürhan Soysal, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Odalarca yürütülecek hizmetlerin ve hizmet karşılığı elde edilen gelirlerin meslek, meslektaş, ülke ve toplum çıkarları doğrultusunda yürütülen çalışmaları sektöre uğratabileceği ve beraberinde ticarileşmeyi getirebileceği kaygısı maalesef geçen süre içinde bir kaygı olmaktan çıkarak gerçekliğimiz durumuna dönüşmüştür. Aidat gelirleri ve düzenli aidat ödeyen üye sayıları tüm odalarda düşmekte iken hizmet üretiminden elde edilen gelirler katlanarak artmaktadır. Bu korkunç bağımlılık bazı odaların sadece SMM odalarıymış gibi görülmesine neden olmuştur. Odalar ile aynı işi yapan özel ticari kuruluşların varlığı bir yana, bazı odalar üyelerinin çalıştığı/sahibi olduğu kuruluşlarla rekabet eder hale gelmiştir. Oysa odalar gelir kalemlerini çeşitlendirmekten öte her dönemde üye örgütlenmesi ve üye oda bağının güçlendirilmesini temel hedef olarak önüne koymalıdır. Aksi bir konumlanmış odaları piyasa kurallarına çekerek üyesinden ve kamusal hizmet üretme anlayışından uzaklaştıracaktır."

Ömürhan Soysal, TMMOB mücadele tarihinden kesitleri anımsatarak, "İşte böylesine önemli bir tarihsel birikime sahip olan TMMOB ve bağlı odaları gerekli olan kaynağı yine örgütlenme aracılığı ile sağlamıştır. Oysa son yıllarda görülmemiş bütçelere sahip olmalarına rağmen TMMOB ve bağlı odaları son süreçte 34 yıl öncesine göre neredeyse hiçbir kazanım elde edememiştir. Elbette bu tespiti 34 yıl öncesinin koşulları ile karşılaştırırken o günün nesnellliğini göz ardı etmemek gerekir. Fakat unutulmaması gerekir ki örgütlülüğü besleyecek en önemli faktör üye ile ilişkileniş biçimlerimizdir" diye konuştu.

2. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı kararları arasında "Meslek odaları mesleki çalışmalar yürütürken, halkı bilgilendirmek, bilinçlendirmek; çevreden, emekten, üretimden ve tüketicinin korunmasından yana olmak; topluma dayatılan politikaları sorgulamak ve bu süreçlere müdahil olmakla yükümlüdürler" şeklindeki ifadelerin de yer aldığını hatırlatan Soysal, "Böylesine geniş sorumlulukların atfedildiği bir oda mücadelesinin ekonomik külfetinin de şüphesiz ki farkındayız. Varlığımızı sürdürebilmenin ve toplumsal mücadelede konumlanışımızı koruyabilme pratiğinin, yüzümüzü üyelerimize ve topluma dönmekten geçtiğinin bilincindeyiz" diye konuştu.

## Geçmişin Işığında Yarına Yürümek

Çalıştay programıyla ilgili bilgi veren Soysal, etkinliğin temel amacını ise şöyle aktardı:

“Odamızın bağımsız duruşuna yönelik olarak, yasal düzenlemeler dahil her türlü yöntemle yapılan saldırılara karşı dirençli bir EMO örgütlülüğü yaratmanın yollarını aramak, artan üye sayısı, örgüt birimi, mesleki çalışma alanlarını da dikkate alan bir noktadan, katılımcılık mekanizmalarını, örgütsel bütünlük anlayışını, örgüt içi demokrasiyi, meslek alanlarına yönelik yapılacak çalışmaların kapsayıcılığını sağlayacak yöntemler oluşturmak, oda içi çalışmaları sağlıklı bir zeminde, düzenli bir idari ve demokratik işleyiş içerisinde yürüterek yeni üyelerin süreçlere katılımı için koşulları uygun hale getirmek, üyelerinin kendi örgütlülük ve kolektif üretim pratiklerini geliştirmelerini sağlamak. Üniversitelerden başlayarak olabildiğince çok mühendise ve mühendis adayına ulaşarak meslek odası ve kimliğini aktararak, bir örgütlülük bilincinin gelişmesini sağlamak, EMO'nun halihazırda toplumsal mücadele pratiği içinde var olan konumunu ve etkinlik alanlarını daha ileriye taşıyabilmesi için yol ve yöntemlerin tartışılmasını sağlamak. Yapılmakta olan dönemsel ve periyodik bilimsel, akademik ve teknik etkinliklerin geliştirilerek daha katılımlı, günceli yakalayan ve kapsayıcı bir formata dönüşmesini sağlamak.

Soysal sözlerini Gezi Direnişi şehitleri Ethem Sarıgül, Abdullah Cömert, Mehmet Ayrıltaş, Ali İsmail Korkmaz, Medeni Yıldırım ve Ahmet Atakan'a ithaf ettiği Yılmaz Güney'in şu dizeleri ile bitirdi:

“Herşeye rağmen düşmana inat yaşayacağız. Yarın bizim çünkü... Biz öleceğiz ama çocuklarımızı bırakacağımız mirası taşıyacaklar yüreklerinde... Ve onların yürekleri bizim altında ezdiğimiz korkuları taşımayacak.”

## Tarihsel Dönemdeyiz

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş ise açılış konuşmasında çalıştayın önemli bir tarihsel dönemde gerçekleştirildiğine dikkat çekti. “Ülkemizin içine çekildiği karanlık süreçte bilimin, tekniğin ve insani değerlerin aşındırılmasına yönelik uygulamalara tanıklık ediyoruz. Bu süreç, mesleğimizi, meslektaşlarımızı ve meslek örgütümüzü de hedef alıyor” diyen Göltaş, “Mesleğimiz değersizleştiriliyor. Meslektaşlarımız giderek yoksullaşiyor. Örgütlülüğümüz işsiz hale getiriliyor. Gericilik ve neo liberalizmle yoğrulmuş politikaların meslek alanımızda yarattığı dönüşüme karşı bir yandan mücadelemizi yükseltirken, diğer yandan dayatılan yeni koşullara karşı önlemlerimizi almak durumundayız” diye devam etti.

Kentsel dönüşüm süreci ile birlikte mühendislik hizmetlerinin sermayenin elinde tekelleştirilmesine ve mühendis örgütlerinin etkisizleştirilmesine karşı tüm EMO üyelerinin fiili katılımıyla mücadele edilmesi gerektiğinin altını çizen Göltaş, şunları söyledi:

“Meslektaşlarımızı sermaye şirketlerinin etkisizleştirilmiş çalışanı konumuna getirecek olan Teknik Müşavirlik Kuruluşları ile mesleki üretimlerimizi teferruat haline getiren düzenlemelerin hayata geçmesi halinde meslektaşlarımızın bu süreçten nasıl etkileneceklerinin ortaya konulması ve buna karşı alınacak önlemlerin de yine meslektaşlarımızla birlikte aramalıyız.”

## Sorumluluklarımızı Yerine Getireceğiz

“Kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olan odamızın, uzmanlık alanlarımıza yönelik olarak önemli kamusal sorumlulukları bulunmaktadır” vurgusuyla konuşmasına devam eden Göltaş, şöyle dedi:

“Can ve mal güvenliğini ilgilendiren alanlarda yürüttüğümüz mesleki faaliyetlerimizin yürütülüş koşullarının belirlenmesi, meslektaşlarımızın sicillerinin tutulması, belgelendirilmesi, faaliyetlerin gözetim ve denetim altına alınması, yetkisiz kişilerin meslek alanımıza el uzatmalarının önlenmesi, meslektaşlarımız arasında haksız rekabetin önlenmesi gibi amaçlarla, geçmişten buyana ortaya koyduğumuz ilke ve kurallarımızın bugün de takipçisi olmaya devam edeceğiz.”

Göлтаş, kamusal gözetim ve denetim görevlerini eksiksiz bir biçimde yerine getirmek için dün olduğu gibi bugün de kararlı bir şekilde çalışacaklarını vurguladığı konuşmasında, uzmanlık alanlarına ilişkin mevzuat ve uygulamaların takibi ve toplumu bilgilendirmenin odaların görevleri arasında bulunduğunu anımsattı. Hatalı ve yanlış uygulamaların önüne geçilmesi, hukuka aykırı işlemlerin yargı önüne taşınması gibi kamusal denetim etkinliklerinin de görevleri içerisinde yer aldığını kaydetti.

### **“Kamu Hizmeti Kar Kapısı Yapılamaz”**

Göлтаş, hizmet üretimi konusuna şöyle açıklık getirdi:

“Bir meslek örgütü olarak hizmet üretimine yaklaşımımız, meslek alanımızın korunması ve üstün kamusal yararın sağlanması şeklinde ele alınmak zorundadır. Odamızın gelir elde etmek, kar sağlamak, ticari amaçlar peşinde koşmak gibi bir anlayışı hiçbir zaman olmadığı gibi bugün de böyle bir amacı hedeflemesini benimseyen meslektaşımızın bulunmadığını düşünüyoruz.”

EMO'nun yalnızca kendi bünyesinden değil bütün kamusal alanda kar amaçlı kamu hizmeti yürütülmesine itiraz ettiğini vurgulayan Göлтаş, “Aynı zamanda kamusal nitelikli hizmetlerin piyasaya açılmak suretiyle özel sektöre kazanç kapısı haline getirilmesine de güçlü bir karşı duruş içerisindeyiz” diye konuştu.

“Odamızın sürdürdüğü faaliyetlerden elde etmiş olduğu gelirleri incelediğimizde de kurumsal varlığımızı ve dolayısıyla kamusal görevlerimizin devamlılığının gerektiği ölçüde, denk bütçe esasına uygun olduğu görülmektedir” diyerek konuya bakış açısını özetleyen Göлтаş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Diğer yandan örgüt olarak özerkliğimizin korunmasının ve hiçbir dış kaynaktan gelir elde edilmemesine yönelik ilkemizin de bugünkü bağımsız ve kararlı duruşumuzda en önemli etken olduğunun bilinciyle; gelirlerini, adil, şeffaf ve hizmetin gerekleri ölçüsünde kendi kaynaklarından karşılayan bir örgüt olmaya devam etmeliyiz.”

### **“Yeni Denetim Mekanizmaları Geliştirilmeli”**

Üretim süreçlerinde kamu kavramının yok edildiği ve tüm denetim mekanizmalarının dışlandığı bu süreçte, meslek örgütlerine yeni görevler düştüğünü kaydeden Göлтаş, gelecek döneme ilişkin öngörülerini de şöyle paylaştı:

“Piyasalaşmaya yönelik bu sürecin önlenmesi için yürüttüğümüz mücadeleyi devam ettirirken, yasal mevzuat çerçevesinde dayatılan yeni koşullarda kamu çıkarlarının korunmasının yol ve yöntemlerini de bulmamız gerekiyor. Denetimsizliğe terk edilen her faaliyet, toplumu, bireyleri, insan haklarını, doğayı tehdit eden bir mekanizma haline alıyor. Yaşanan olumsuzlukları teşhir etmek, hukuksuzlukları yargı önüne taşımak gibi yöntemlerle sınırlı mücadelenin,



sorumluluklarımızı yerine getirmek için yeterli olmadığını bir gerçeklikle karşı karşıyayız. Yeni süreçte, dönemin özelliklerine uygun olarak, yasal ve ilkesel çerçevenin izin verdiği ölçüde yeni kamusal denetim mekanizmalarını geliştirmek zorundayız.

### **“Görevden Kaçma Olanığımız Yok”**

Kamusal değerlerin çok yönlü tahribatına karşı, meslek alanımızla ilgili standartların belirlenmesinden itibaren, mevzuatın ve uygulamanın aktif gözetimi ile denetimi süreçlerinde sorumluluk almamız kaçınılmaz olmaktadır. Kamu hizmeti amaçlı yatırım kararlarının ve gerçekleştirmelerinin denetlenmesi; kamu hizmetlerinin kesintisiz olarak doğa ve insan odaklı sunulmasının gözetilmesi gibi görevlerin somut biçimlerinin uygulamaya geçirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak durumundayız. Kamusal alanın savunulmasında adeta yalnızlaşan meslek odalarımızdan, toplumsal olarak da talep edilen denetim görevlerinden kaçınma olanığımız bulunmamaktadır.

Meslek alanımız içerisinde yer alan ve öteden beri kamusal bir görev olarak sürdürdüğümüz asansörlerin periyodik kontrollerinin yapılması, topraklama ölçüm raporlarının hazırlanması gibi denetim faaliyetlerini, yeni koşullar içerisinde nasıl gerçekleştireceğimizi artık netliğe kavuşturmamız gerekiyor. Yaklaşık iki yıllık bir dönem içerisinde asansör kontrolü alanından Odamızın tamamen çekilmiş olması, bu alanda önemli bir denetim boşluğu doğurmuş, bu boşluk başka meslek disiplinleri ile TSE gibi süreçte yeri bulunmayan kuruluşlar tarafından doldurulmaya başlanmıştır. Bu alanda Odamızın içerisine düştüğü çekimser tutum, kamusal bir sorumluluğun kadük bırakılmasının yanı sıra, kendi meslek alanımızdan meslektaşlarımızın da dışlanması tehlikesini doğurmuştur. Ya da TSE örneğinde görüleceği gibi, üyelerimizin yetkisiz kurumların payandası haline getirilmesi söz konusudur. Bu örnek, görev ve sorumluluklarımızla ilgili olarak öğretici bir gözlem yapmamıza olanak sunmaktadır. Örgütümüzün, asansör kontrolleri başta olmak üzere, meslek alanımızdaki kamu yararı amaçlı denetim faaliyetleriyle ilgili bir an önce karar vermesi gerekmektedir.”

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, örgütlenme sürecinde yeni teknolojileri kullanmanın önemine de vurgu yaparak konuşmasını tamamladı.

## EMO ÖRGÜTLÜLÜĞÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ ÇALIŞTAYI YAPILDI (21-22 Eylül 2013)

Çalışmaları Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi sekreteryasında yürütülen EMO Örgütlülüğünün Geliştirilmesi Çalıştayı, 21-22 Eylül 2013 tarihlerinde Çankaya Belediyesi Yılmaz Güney Sahnesi'nde gerçekleştirildi. EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş'ın açılış konuşmasını yaptığı etkinlik EMO Örgütülüğünün Dünü, Bugünü ve Üye Profil Araştırması sonuçlarının değerlendirildiği bir oturumla devam etti. Etkinlik ikinci gününde EMO Örgütülüğünün Geliştirilmesi yönünde Şubelerden gelen görüşlerin sunulduğu ve "EMO Örgütülüğünün Yarını"nın tartışıldığı geniş katımlı bir forumla son buldu.

Etkinliğin açılışında konuşan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş şunları kaydetti:

"EMO örgütülüğü ve hizmet üretimi kavramlarının birlikte ele alınması bizlere bir çok meseleyi birlikte tartışma olanağı sağladı. Bu tartışma zeminlerinin geliştirilmesi EMO örgütülüğünün de geliştirilmesinin önemli araçlarından biridir.

Son iki yıldır bu gibi toplantılarda bir çok arkadaşımızın –buna ben de dahil olmak üzere- konuşmalarına bir tarihsel dönem değerlendirmesi ile başladığına şahit olmuştunuzdur ve hep ilk cümle zor bir dönemden geçtiğimiz, sıkıntılı bir süreç yaşadığımızla ilgilidir. Hem ülkemiz açısından hem de yaşadığımız coğrafya açısından Türkiye Haziran ayı itibariyle önemli kırılma noktalarından birini yaşamıştır. Bu sabah başlayan TMMOB Danışma Kurulu Toplantısı'nın ana eksen ve ortak teması da Taksim Gezi Parkı direnişi, toplumsal mücadele süreçleri içerisinde

TMMOB'nin rolü, örgütülüğü ve Gezi Parkı sürecinin Türkiye'de yaşattığı yeni iklimi. Önemli, değerli konuşmalar yapıldı ve bu konuşmaların benim ilgimi çeken ortak paydası şuydu: Taksim Gezi Parkı'nda başlayan ve ülkenin her tarafına yayılan AKP faşizmin karşı yürütülen toplumsal direnişle Türkiye gerçekten yeni bir döneme girdi. Bu dönemin ana sütunlarını, temel noktalarını iyi ayırt etmek bugün EMO Örgütülüğünün Geliştirilmesi Çalıştayı'nın örgütülük düzleminde bize görev olarak sundukları açısından önemlidir. Bir taraftan yanı başında Suriye'de çıkartılan iç savaş ve çatışma ortamlarıyla emperyalist güçlerin bir müdahale alanı olarak Kuzey Afrika ve Ortadoğu yeniden şekillendiriliyor. Türkiye'de de AKP eliyle hepinizin bildiği gibi ustalık dönemi olarak ifade edilen üçüncü dönemde toplumsal yaşamın bütün alanlarının kuşatıldığı, yandaş-



laştırılma serüveninin ülkenin hukuk siteminden eğitim sistemine, meslek örgütlerinden sendikalarına, toplumun bütün yaşam kesimlerine nüfus ettirmeye çalışıldığı ve bu anlamda da baskı ve zor politikalarıyla hemen her yerde yasalarla yönetmeliklerle gerçek anlamda diktatoryal bir yönetime döndürüldüğü bir süreci yaşıyoruz. Bu süreçte EMO örgütlülüğü ve TMMOB'nin görevleri çok daha fazla artmıştır. Bu salonda bulunanların EMO örgütlülüğü içerisindeki konumları itibarıyla her türlü çalışmayı değerlendirebilecek uzmanlığa bilgi birikimine ve deneyime sahip olduğuna inanıyorum. Bizler başta EMO gençlik faaliyeti dediğimiz ve çok önem verdiğimiz bugün de aramızda bulunan EMO-Genç arkadaşlarımız olmak üzere üniversitemiz, akademisyenlerimiz meslek örgütümüzün bileşenlerini oluşturan kamuda çalışanlarımız, işsizlerimiz, serbest çalışanlarımız yani yaşam alanlarında meslek ve meslektaş sorunlarımızda berber olduğumuz bütün kesimlerimizle beraber EMO'nun TMMOB'nin altmış yıllık serüvenine bundan sonraki süreçte nasıl devam edeceğine bu altmış yıllık tarihsel birikimin toplumcu devrimci, demokrat, yurtsever siyaset yapma anlayışının bundan sonra nasıl iletileceğine dair hep beraber tartışacağız. Eksik noktalarımızı, yaptığımız çalışmaların bugün nerde olduğunu, gelecek açısından Türkiye yaşanan bu toplumsal altüst oluş sürecinde örgütlülüğümüzün ne yapması gerektiğine birlikte karar vereceğiz. Biz bir tarafız arkadaşlar EMO'nun danışma kurulu toplantısında da ifade ettik. Bilimin ve teknolojinin kamu yararına işletilmesinden, kullanılmasından tarafız. Mesleğin meslektaşın sorumluluklarını yine toplumsal bir yarar ekseninde sürdürülmesinden yana tarafız. Bu bir ideolojik tercihtir. Bu ideolojik tercihin yerine getirilmesinde de elbette ki gücümüzü mesleğimizden, bilimden, meslektaşlarımızdan alıyoruz.

Türkiye Haziran direnişiyle beraber, son on yıldır AKP eliyle neoliberal ve dinsel gericiğin dayatmalarıyla kısaçak altına alındığı bir ortamdan kendisine yeni bir umut ışığı doğurmuştur. Bu haziran direnişinin çok önemsenmesi, toplumsal kesimlerin “artık yeter” dediği noktada bu “artık yeter” ifadesinin altının daha derinlikli olarak doldurulması ve bu süreç içerisinde artık toplumsal kesimlerle buluşma konusunda yeni bir dilin, yeni bir siyaset yapma anlayışının, meslek alanlarımızı yeniden yapılandırmanın gereği ve önemi ortaya çıkmıştır.”

## 2. PARLAYICI ve PATLAYICI ORTAMLARDA GÜVENLİK (ATEX) SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ (26-28 EYLÜL 2013)

İlki 2011 yılında gerçekleştirilen ATEX (Parlayıcı ve Patlayıcı Ortamlarda Güvenlik) Sempozyumu etkinliğinin ikincisi Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKE), Türkiye Taş Kömürü Kurumu (TTK), Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK), Türkiye Petrolleri A.O. (TPAO)' nun desteği ile TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası'nın ev sahipliğinde 26-27-28 Eylül 2013 tarihinde TSE Gebze Kampüsü'nde düzenlenmiştir.

Sempozyumda, parlayıcı ve patlayıcı ortamlardaki idari ve teknik uygulama eksikliklerinin belirlenmesine, çözüm önerileri getirilmesine, mevzuatın uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin tartışılmasına, deneyimlerin paylaşılmasına, teknik ve bilimsel gelişmelerin geniş kitlelere aktarılmasına, araştırmacıların, işletmecilerin, firma temsilcilerinin, sivil toplum örgütlerinin ve yönetici çevrelerinin aynı platformda buluşmasına, çalışanların toplumun ve çevrenin güvenliğinin artırılmasına fayda sağlayacak bilgilerin sunulmasına olanak vermesini hedeflenmiştir.

Sempozyum çeşitli kamu kurumu ve özel sektörden dört yüz elli kişiye yakın delege katılımcısı, TMMOB ve TMMOB'ye bağlı Oda yöneticileri ve komisyon üyeleri ile çeşitli üniversitelerden akademisyenler olmak üzere toplam altı yüz kişiye yakın katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Sempozyumda "ATEX ve Türk Sanayindeki Durumu" başlıklı panelin yanı sıra 4 farklı oturumda

15 bilimsel bildiri ile Almanya Ulusal Ölçüm Enstitüsü (PTB) Temsilcisi Uwe Klausmeyer tarafından "ATEX Yönetmeliklerinde Geleceğe Bakış" konulu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Emekli İş Başmüfettişi Özlem Özkılıç tarafından "SEVESO II (COMAH) Direktifi ve ARAMIS Büyük Endüstriyel Kazaları Önleme Risk Değerlendirme Metodolojisi" konulu 2 çağrılı bildiri sunulmuştur.

Sempozyumun temel amaçlarından biri de işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınmasını sağlamaktır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) rakamlarına göre dünya genelinde dakikada 4, her gün yaklaşık olarak 6 bin işçinin iş kazaları veya meslek hastalıkları nedeniyle ölmekte, Her yıl yaklaşık olarak 360 bin kişi iş kazası, 1 milyon 950 bin kişi ise meslek hastalıklarından dolayı yaşamını yitirmektedir.



Ülkemizde ise her yıl yaklaşık 70-80 bin iş kazası gerçekleşmekte, bu kazalar ve meslek hastalıkları sonucunda yüzlerce işçi yaşamını yitirmekte ya da sürekli sakat kalmaktadır. Türkiye’de her gün gerçekleşen yaklaşık 200 iş kazası sonucunda, 3 işçi yaşamını yitirmekte 5 işçi sürekli iş göremez duruma gelmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu’nun verilerine göre sadece geçen yıl yaşanan iş kazası sayısı 74 bin 871 olmuş ve kazalar sonucu 744 işçi hayatını kaybetmiş, 2036 işçi sürekli iş görmezlik durumuna gelmiştir. Ülkemiz iş kazalarında Avrupa ve Dünya’da ilk sıralarda; ölümlü iş kazalarında ise Avrupa’da birinci, Dünya’da üçüncü sırada yer almaktadır. İş kazalarının önemli bir bölümünün kayda alınmadığı gerçeği bir yana, meslek hastalıkları hemen hemen hiç kayda alınmamaktadır.

Patlayıcı ortamlarda güvenliğin sağlanmasının yalnızca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın değil, diğer mevzuat yapan kurumları, denetleyicilerini, meslek örgütlerini, sektörde çalışanları, üreticileri, ürün geliştiren ve kullananları da derinden ilgilendirmektedir. Mühendisler olarak konuya yaklaşımımız; kazalar olduktan sonra değil yaşanmadan önce gerekli tedbirlerin alınması yönündedir. Tesis Denetleme ve Uygulamaları konusunda ilgili bakanlıklarla ortak çalışılarak mevzuat oluşturulmasında TMMOB ve diğer meslek odaları üzerine düşen sorumluluğu almaya hazırdır. Ancak bunun için de kanun koyucular mevzuatlarla meslek odalarını bu denetim faaliyetleri içinde yer alabilecekleri bir konuma getirmelidirler. İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili ülke genelinde bütünlük bir politika oluşturulmalı, bu politikanın oluşturulması sürecine ilgili TMMOB ve bağlı odaları, sendikalar ve Türk Tabipler Birliği’nin katılımı sağlanmalıdır.

Temeli insan yaşamı ve vücut bütünlüğünün kutsallığı üzerine kurulu işçi sağlığı ve iş güvenliği kavramının gelişen teknolojinin gerektirdiği mühendislik ve tıp bilimleri üzerine kurulu derinliğine uzmanlık gerektirdiği tüm taraflarca unutulmamalıdır.

“Her köşe başında, inşaat çadırında, baraj gölünde, maden ocağında, tersanede, çağrı merkezinde, hastanede, plaza ofisinde, dershanede bizi bekleyen acı ve cinayetlere karşı mezarlarımızdan kalkıp kendi ellerimizle yazmalıyız mezar taşlarımıza: İş kazaları ve meslek hastalıklarında kaybettiğimiz emekçiler ve onların aileleri, merhamet değil, adalet istiyor.”

Özellikle sanayide, elektrik enerjisinin yanı sıra, LPG, LNG ve doğalgaz kullanımında da artışlar görülmektedir. Bu kadar çok enerji kaynağı iç içe kullanılırken, birçok çeşitliliği ve riskleri olan patlayıcı ortamlarda daha dikkatli olunması ve gelişmelerin daha dinamik bir şekilde takip edilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu noktada, patlayıcı ortam oluşabilecek işletmelerde çalışan, proje üreten, montajını yaptıran ve kontrol eden teknik elemanların eğitimine önem verilmesi gerekmektedir.

Tesislerin yapımı ve ruhsatlandırılması aşamasında meslek odalarının mesleki denetimi aranmalı ve projelendirme yapan mühendisler Odaları tarafından düzenli olarak “Meslek İçi Eğitim” den geçirilmelidir. Eğitimlere ilgili bakanlıkların personellerinin de katılımı sağlanmalıdır.

Patlayıcı ve parlayıcı ortam barındıran tesislerin periyodik denetimi, raporlanması ve raporların takibi için ilgili bakanlıklarla ortak çalışılarak veritabanı oluşturulmalıdır. Denetimler kamu görevlileri eliyle veya bir protokol çerçevesinde meslek odaları tarafından yapılmalıdır. Oluşturulan veritabanındaki veriler ISG Katip sistemi ile uyumlu şekilde güncellenmelidir.

Denetimin özel sektöre devrine, özelleştirmelere, taşeronlaştırmalara derhal son verilmelidir. işçi sağlığı ve iş güvenliği denetiminden birinci derecede sorumlu olan başta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olmak üzere tüm ilgili kurumlar yaşanan iş kazalarının önlenmesi için görevlerini tam olarak yerine getirmeli, bu konuda köklü önlemler acilen alınmalı, İş Güvenliği Yasasının uygulanma tarihi artık ertelenmemeli, mevzuat sıkça işçilerin aleyhine değiştirilmemelidir.

Parlayıcı ve patlayıcı ortamlarda kullanılmak üzere Türkiye de üretilen ürünlerin iyileştirilmesi ve yerli üretime destek olunması, ayrıca yurt dışından ithal edilen ürünlerinde denetlenebileceği devlet destekli bağımsız laboratuvarların kurulması gerekmektedir. Ayrıca Türkiye’de üretilecek ve tasarlanacak ürünlere yönelik teşvik mekanizmaları artırılmalıdır.

Yaşanan kazalarla ilgili istatistiklerin ve kaza raporlarının diğer kurumların da yararlanmasına olanak tanınacak şekilde bağımsız bir kuruluş tarafından düzenli olarak yayınlanması gerekmektedir. TMMOB’ye bağlı odalar bu sistemi kurmak için gerekli altyapıya ve tecrübeye sahiptir.

Alanında ülkemizde tek etkinlik olan ATEX Sempozyumu’nun ikincisi de niteliği ve niceliğiyle önemli bir boşluğu doldurmuştur. Sempozyum bundan sonra yoluna uluslararası bildiri kabul edebilir şekilde petrokimya ve maden sektörlerini de içerecek şekilde devam etmelidir. Sempozyumun örgütlenmesi sürecinde “Teknik Elemanların Eğitimi”, “Koruma (Protection Engineering)”, “Tesislerin Projelendirilmesi” konusunda çalıştaylar düzenlenmeli ve ülkemizin de önünde beliren IECex Belgelendirmesi süreci sempozyumun odak noktası olarak belirlenmelidir.

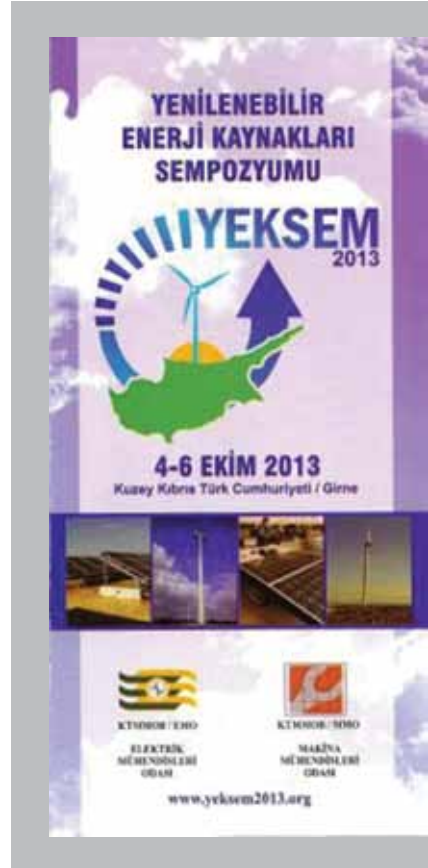
## ***2. ATEX SEMPOZYUMU DÜZENLEME KURULU***

## 7. YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU (YEKSEM 2013) SONUÇ BİLDİRGESİ (4-6 EKİM 2013)

Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı odalar; üniversiteler; yenilenebilir enerji kaynakları alanında çalışan araştırmacılar; uygulayıcılar; yaşamı, doğayı ve çevreyi seven insanlar; çözümler üretmek ve kamuoyu yaratmak için Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu'nda bir araya geldiler. Elektrik Mühendisleri Odası ve Makina Mühendisleri Odası işbirliği ile 4-6 Ekim 2013 tarihlerinde Acapulco Hotel'de gerçekleştirilen sempozyum kapsamında 15 oturumda 62 bildiri sunuldu. Ayrıca 1 çağrılı konuşmacı, 2 özel sunum ve 2 panel yer aldı.

Ülkemizde enerjiye olan gereksinim hızla artmaktadır. Bu durum elektrik enerjisi üretimine yatırım yapılmaması halinde yakın gelecekte üretimin tüketimi karşılayamayacağı sonucunu doğuracaktır. Ayrıca mevcut elektrik enerjisi üretimimizin tümüne yakını fosil yakıtlardan sağlanmaktadır ve dışa bağımlıdır. Bu nedenle potansiyel olarak oldukça iyi durumda olduğumuz yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının özellikle de güneşin daha yoğunluklu olarak kullanımı, enerji üretimimizin çeşitlendirilmesi açısından da çok önemlidir. Sempozyum sonunda yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına ilişkin tespitler aşağıdaki gibi özetlenmiştir:

1. Dünyada yaşanan küresel mali krizler enerji talebi üzerinde geçici daralmalara yol açmaktadır. Ancak orta ve uzun vadede nüfus artışı, sanayileşme, kentleşme gibi unsurlar dikkate alındığında enerjiye olan talebin artacağı görülmektedir.
2. Fosil yakıtların neden olduğu çevre sorunları yanında tükenmekte olmaları ve maliyetlerinin artması, doğaya uyumlu, temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmeyi zorunlu kılmaktadır.
3. Elektrik üretiminde kamusal planlamanın işlevsizleştirilmesi, kamusal denetimin azaltılması, kamu üretim tesislerinin düşük kapasitelerde çalıştırılması ve bir bölümünün özelleştirilmesi, elektrik üretiminde sürekli olarak özel sektöre ağırlık verilmesini içeren süreç ciddi sorunlar doğurmaktadır.



4. Enerji tüketiminde enerjinin etkin ve verimli kullanımına yönelik düzenlemeler dünyadaki güncel uygulamaların gerisinde kalmıştır.
5. Yenilenebilir enerji kaynakları potansiyelimiz enerji üretimimizin önemli bir bölümünü karşılayacak düzeydedir.
6. Ülkemizde iletim ve dağıtım şebekesi göz önüne alınmadan plansız bir biçimde kurulan yenilenebilir enerji kaynaklı elektrik üretim santrallerinin sistem bağlantıları sorunlara neden olmaktadır.
7. Ülkemizde orta ve uzun vadeli enerji politikaları oluşturulmamıştır.
8. Yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi uygulamalarında kullanılabilecek bilimsel ölçümler yetersizdir.
9. Yenilenebilir Enerji Kaynakları Yasası ve Tüzüğü yürürlüğe girmesine rağmen, uygulanmamaktadır.

Sempozyum'da; ortaya çıkan bu tespitler sonucu aşağıdaki önermeler elde edilmiştir.

1. Acilen enerji ile ilgili bakanlık, tüm ilgili kurumları (Kıb-Tek, odalar, üniversiteler, firmalar, vb.) biraraya getirecek bir atölye çalışmasında SWOT analizi yapmalı ve gelecekle ilgili gerek üretimde gerek tüketimde enerji planlaması ortaya konulmalıdır. Yenilenebilir Enerji Kaynakları için bir hedef belirlenmeli (örnek; AB üyesi ülkelerin 2020 yılına kadar yıllık enerji harcamalarının %20'sinin YEK'ten olması), kamuoyu ile paylaşılmalı ve bu hedef doğrultusunda çalışmalara başlanmalıdır.
2. YEK Tüzüğü içerisindeki eksikler/yanlışlar düzeltilerek işlerlik kazandırılmalı ve yatırımları yönetme adına önem arz eden teşvik mekanizmaları YEK Kurulu tarafından belirlenmelidir.
3. Ülkemizde öncelikli olarak yenilenebilir enerji kaynak yatırımları artırılmalıdır. Bu amaçla standartlara uygun üretim yapabilecek yerli sanayi desteklenmelidir.
4. Enerji Verimliliği Yasası ve Tüzüğü acilen hazırlanmalı, bilinçlendirme çalışmaları hızlandırılmalı ve teşvikler verilerek uygulanmalıdır.
5. Üniversitelerde yenilenebilir enerji kaynakları konusunda yapılacak olan akademik çalışmalar teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Üniversitelerimizin, topluma örnek olması açısından, çevreye duyarlı, iklim dostu yerleşke projeleri yapmaları ve örnek projeler üretmeleri gerekmektedir.
6. Yenilenebilir enerji kaynaklı elektrik üretim santrallerinin şebeke bağlantı sorunları ve çözümleri için Kıb-Tek, meslek odaları ve üniversitelerle ortak çalışmalar yapılmalıdır.
7. Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üretme işi, tesislerin merkezi ve bütüncül planlama ile yapılabileceği gibi dağınık her bir tüketici bazında da teşvik edilmeli ve enerjinin üretildiği yerde tüketilmesi sağlanmalıdır.
8. Elektrik enerjisi üretiminde bir aktör olan Kıb-Tek'in, yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üretiminde söz sahibi olmakla beraber düzenlemeleri bağımsız bir yapının yapmasının önu açılmalıdır. Bu doğrultuda enerji ile ilgili bir birimin kurulması ve enerji ile ilgili tüm alanları (sadece elektrik değil) denetlemesi ve ülkenin enerji plan-



lamasını yapması (Ör.: Haberleşme alanında kurulan Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu) gereklidir.

9. YEK'ten elektrik üretiminin çoğaltılması amacı ile mikro-şebeke bazında konutlarda üretim teşvik edilmelidir.

10. Toplumsal bilinç ve teşviğin artırılması için çok önemli bir değer olan Serhatköy PV Santrali daha ön plana çıkarılmalıdır. (Gerek geziler düzenlenerek, gerekse medya kullanılarak bu yapılabilir.)

11. YEK yatırımlarını teşvik edebilmek adına bütçe yaratmak için; AB desteği ile inşa edilen Serhatköy PV Santrali'nde üretilen elektriğin ekonomik değerinin oluşturulacak bir destek fonuna aktarılması veya yeşil elektrik sertifikasyonu gibi yöntemlerle teşvik için fona kaynak sağlanabilir.

12. YEK yatırımlarını artırmak için teknik olarak daha büyük şebekelere bağlanmak önem arz etmektedir. Bu bağlamda gerek Güney Kıbrıs gerekse Kuzey'de Türkiye Cumhuriyeti'ne uygun şartlarda kablo ile enterkonekte olmak büyük avantaj sağlayacaktır.

13. KKTC'nin resmi rüzgar ve güneş haritaları acilen hazırlanmalıdır. Bu konuda çalışan üniversiteler ve Meteoroloji Daire'si işbirliği yaparak süreci hızlandırabilir. 14. Ülkemizde uygulanma potansiyeli yüksek olan güneş ve rüzgar enerjileri yanı sıra alternatif olabilecek diğer YEK'lerin teknik, ekonomik ve çevresel fizibiliteleri yapılmalıdır.

15. Gerek enerji politikaları gerekse YEK ile ilgili yasal mevzuat oluştururken; meslek odaları, üniversiteler, sendikalar ve sivil toplum kuruluşlarının da görüşleri alınmalı ve kamu yararı güdülerek politikalar oluşturulmalıdır. 16. Kamusal bir nitelik taşıyan enerji üretiminin bu niteliği korunarak halkın; ucuz kaliteli ve kesintisiz elektrik enerjisi alması temin edilmelidir.

**YEKSEM 2013  
YÜRÜTME KURULU**

## 2. GÜNEŞ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ (31 EKİM-2 KASIM 2013)

TMMOB bağlı odalar, üniversiteler, güneş enerjisi ilişkin alanlarında çalışan araştırmacılar, uygulayıcılar, yaşamı, doğayı ve çevreyi seven insanlar, çözümler üretmek, kamuoyu yaratmak için “2. Güneş Sempozyumu” nda Avrupa Güneş Başkenti Antalya’da bir araya geldiler. Elektrik Mühendisleri Odası Antalya Şubesi ve Mimarlar Odası Antalya Şubesi işbirliği ile gerçekleştirilen ve üç gün süren Sempozyum kapsamında 5 oturumda 2’si çağrılı bildiri olmak üzere 19 bildiri sunumu ve 1 panel gerçekleşti. Sempozyum süresince Antalya Cam Piramit’ de “Yenilenebilir Enerji Sistemleri ve Enerji Verimliliği Fuarı” düzenlendi.

Sempozyum açılıшта “Güneş Pilleri Teknolojisi, Uygulamaları ve Yanışları” başlıklı çağrılı bildirisini ile Elektronik Mühendisi Seyit ÇANKAYA ve “Güneş-Elektrik Dönüşümleri Enerji Hasatı ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Uygulamaları” başlıklı çağrılı bildirisini ile Yrd. Doç. Dr. Rüştü EKE’nin sunumları ile başladı. Birinci ve ikinci gün devam eden oturumların ardından “Türkiye’de Güneş Enerjisinin Kullanım Alanları ile Destek ve Finansman Olanakları” panelinde ise güneş enerjisinin uygulama ve finansman sorunları değerlendirilip, karşılıklı bilgi aktarımı sağlandı. EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz GÖLTAŞ ‘ın yönettiği panele; konuşmacı olarak, Yenilenebilir Enerji Kaynakları Daire Başkanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü’nden Mehmet Aşker, EMO Enerji Koordinatörü Olgun SAKARYA, Türkiye Sanayi Kalkınma Bankası Kurumsal Pazarlama Müdürü Funda GÜREL, Solitem Group CEO’su Dr. Ahmet LOKURLU,

Türkiye Otelciler Federasyonu Yönetim Kurulu Başkanı Osman AYIK ve Türkiye Sürdürülebilir Enerji Finansman Programı Pazarlama Müdürü Mustafa SALMAN katıldılar.

Ülkemizde hızlı nüfus artışı ve sanayileşmeye paralel olarak enerjiye olan gereksinim hızla artmakta olup, gelecekte üretimin tüketimi karşılayamayacağı düşünülmektedir. Buna karşılık var olan enerji üretimimizin büyük bir bölümü dışa bağımlı olup, fosil yakıtlardan sağlanmaktadır. Bu nedenle potansiyel olarak oldukça iyi durumda olduğumuz yeni ve özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı kaçınılmaz olmuştur. Bu bağlamda yenilenebilir enerji kaynaklarının önde gelenlerinden güneş enerjisinin, ülkemizde daha yoğun olarak kullanımı enerji üretimimizin çeşitlendirilmesi, enerjide arz güvenliği açısından da çok önemlidir.



Sempozyumda güneş enerjisinin kullanımına ilişkin oluşan değerlendirmeler aşağıdaki gibi özetlenmiştir:

1. Fosil yakıtların insan sağlığına verdiği zararlar ile neden olduğu sera gazlarının küresel ısınma ve iklim değişikliklerine yol açması nedeniyle çevreye uyumlu temiz ve yeni yerli yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelinmelidir.
2. Elektrik enerjisi üretiminde güneş enerjisine hem araştırma geliştirme anlamında hem de kullanım anlamında önemli yatırımlar yapılmalıdır.
3. Elektrik üretiminde kamusal planlamanın işlevsizleştirilmesi, kamusal denetimin azaltılması ve elektrik üretiminde sürekli olarak özel sektöre ağırlık verilmesini içeren süreç ciddi sorunlar doğurmaktadır.
4. Enerji tüketiminde enerjinin etkin ve verimli kullanımına gereken önem verilmeli, enerji tasarrufu konusunda çalışmalar yoğunlaştırılmalıdır. Yeni imar planları güneş enerjisinden en iyi yararlanılacak biçimde yapılmalıdır. "Güneş Mimarisi" uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır.
5. Ülkemizin enerji üretiminin yüzde 70'inden fazlası dışa bağımlıdır. Oysa yeni yerli yenilenebilir enerji kaynakları potansiyelimiz elektrik enerjisi üretimimizin önemli bir bölümünü karşılayacak düzeydedir.
6. Elektrik enerjisinde kurumsal yapılanmalar çok parçalıdır. Bu durum kurumların güçsüzleştirilmesine ve uluslararası sermayenin taleplerine kolaylıkla uyum sağlamasına yol açmaktadır.
7. Özel sektörün tercihlerine terk edilen yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üretimi, tesislerin merkezi ve bütüncül planlamadan uzak, piyasacı bir anlayışla yapılmasına neden olmaktadır.
8. Ülkemiz iletim ve dağıtım şebekesi göz önüne alınmadan plansız bir biçimde kurulan yenilenebilir enerji kaynaklı elektrik üretim santrallerinin sistem bağlantıları sorunlara neden olmaktadır.
9. Enerji üretiminde, dengeli yeni yerli yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımıyla çeşitlilik artacak böylece enerjide arz güvenliği sağlanmış olacaktır.
10. Yenilenebilir enerji tesisleri, toplumsal hayata, doğal dengeye, tarım arazilerine, ormanlık alanlara ve kültürel varlıklara zarar verilmeden yapılmalıdır.

2. Güneş Sempozyumu'nda; ortaya çıkan bu değerlendirmeler sonucu aşağıdaki önermeler elde edilmiştir.

1. Enerji üretiminde fosil yakıt kullanımını azaltacak yöntemler geliştirilmelidir.
2. Enerji gereksinimimiz gelecek nesiller de dikkate alınarak olabildiğince yenilenebilir, temiz ve kendi öz enerji kaynaklardan karşılanması gerekmektedir.
3. Ülkemizde öncelikli olarak güneş enerjisinden elektrik üretimine yönelik yatırımları artırılmalıdır. Bu amaçla yerli sanayi desteklenmelidir.
4. Enerjide kamu çıkarlarına hizmet eden politikalar geliştirilmelidir. Bu amaçla ilgili oda, sendika, sivil toplum kuruluşlarının da görüşleri alınmalıdır.

5. Enerji kullanımında tasarruf yöntemleri konusunda halk bilinçlendirilmeli ve özellikle sanayide enerji verimliliğini arttırıcı projeler geliştirilmelidir.
  6. İmar düzenlemelerinde değişiklik yapılarak, yeni imar bölgelerinde imar planlarının güneş enerjisinden en iyi yararlanacak biçimde yapılabilmesine olanak verilmelidir.
  7. Güneş enerjisini etkin kullanmak ve güneş mimarisini yapılarda arttırmak için, imar kanundaki zorlaştırıcı maddelerin acilen değiştirilmesi yada kaldırılması gerekmektedir.
  8. Ülkemizde güneş enerjili eko-mimari uygulamaları desteklenmelidir.
  9. Bir güneş kenti olan Antalya’da, “Güneş kent kentsel sağlıklaştırma projesi” yapılmalı ve yerel kuruluşların katılımı, merkezi idarenin desteği ile “Antalya Güneş Kenti Strateji Belgesi ve Eylem Planı” hazırlanmalıdır.
  10. Üniversitelerde güneş enerjisi dönüşüm sistemleri gibi yenilenebilir enerji kaynakları konusunda yapılacak olan akademik çalışmalar teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.
  11. Üniversitelerimizin, topluma örnek olması açısından, çevreye duyarlı, iklim dostu yerleşke projeleri yapmaları ve örnek projeler üretmeleri gerekmektedir.
  12. Yenilenebilir enerji kaynaklı elektrik üretim santrallerinin şebeke bağlantı sorunları ve çözümleri için üniversitelerle ortak çalışmalar yapılmalıdır.
  13. Yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili yasal mevzuatlar, ilgili meslek odaları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınarak yeniden düzenlenmelidir.
  14. Elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı çok başlı bir yapıdan kurtarılarak tek merkezden kontrol edilmelidir.
  15. Enerjinin etkin, verimli ve tasarruflu kullanımı için toplumsal farkındalık oluşturmaya yönelik eğitim çalışmalarına ilköğretim aşamasından başlanması ve hayatın tüm alanlarına yaygınlaştırılması gerekmektedir.
  16. Toplumsal hayata, doğal dengeye, tarım arazilerine, ormanlık alanlara ve kültürel varlıklara zarar verilmeyen, çevreyle uyumlu kısacası çevreye uygun yerlere lisanslı yada lisanssız yenilenebilir enerji sistemlerinin kurulmasına izin verilmelidir.
2. Güneş Sempozyumu’na katkı koyan, emeği geçen ve katılanlara teşekkür ederiz.  
Kamuoyuna saygılarımızla duyurulur.

**GÜNEŞ ENERJİSİ SEMPOZYUMU**  
**YÜRÜTME KURULU**

## 2. ELEKTROMANYETİK ALANLAR ve ETKİLERİ SEMPOZYUMU (EMANET 2013) SONUÇ BİLDİRGESİ (8-9 KASIM 2013)

Elektromanyetik Alanların Çevre ve İnsan Sağlığı üzerine etkileri ve hukuksal boyutları konusunda uluslararası kuruluşlardan, üniversitelerden, kamu kurumlarından, meslek odalarından, sivil toplum örgütlerinden katılımcıların güncel ve bilimsel görüşleri paylaştığı ve tartıştığı bir platform oluşturmayı amaçlayan (EMANET 2013) “Elektromanyetik Alanlar ve Etkileri Sempozyumu”; Elektrik Mühendisleri Odası, İstanbul Tabip Odası ve İstanbul Barosu tarafından 8-9 Kasım 2013 tarihleri arasında Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumunda gerçekleştirildi.

Sempozyuma; kamu kurumları, üniversiteler, özel kuruluşlar, meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve belediyelerin yanı sıra yurttaşlarımızdan 800’ün üzerinde kişi katıldı. Ayrıca, bu iki gün süresince 600 ilköğretim öğrencisine elektromanyetik alanların etkileri ve bunlardan korunma yöntemlerini içeren bir eğitim verildi.

Sempozyumda Prof. Dr. Henry Lai tarafından sunulan bir çağrılı bildirin ardından, altı panel ve bir forum yapılırken, 24 adet sözlü bildiri ve 11 adet poster bildiri sunumu, ilköğrencilerine yönelik beş eğitim, bir fotoğraf, bir karikatür sergisi gerçekleştirildi.

Sempozyum boyunca; gerçekleştirilen çağrılı bildiri, panellerde ve forumda aşağıdaki konularda görüşler vurgulanmıştır:

### **Elektromanyetik Alan Yaratan Kaynaklar Bilinçli Kullanılmalıdır**

- Elektromanyetik alanların çevre ve insan sağlığına etkileri için, dünyadaki ve ülkemizdeki bağımsız çalışmalar izlenmelidir.
- Elektromanyetik alan oluşturan cihazlarla ilgili olarak başta tüketiciler olmak üzere halk, çalışanlar, gençler ve çocuklar sağlık ve güvenlik bakımından bilgilendirilmeli ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı sağlanmalıdır.
- Başta Sağlık Bakanlığı olmak üzere ilgili bakanlıkların tümü; elektromanyetik dalgaların insan sağlığı üzerindeki riskleri konusunda halkı bilgilendirmeli, neden olduğu rahatsızlıkları saptayıp, bunların önlenmesine yönelik bilimsel çalışmalarını teşvik etmeli, bu konuda sorumluluklarının gereğini yerine getirmelidirler.
- Yoğun elektromanyetik alan ortamında çalışanlar için işçi sağlığı ve iş güvenliğine, genel olarak mesleki maruziyete yönelik periyodik sağlık kontrollerini/ ölçümlerin yapılarak (ölç, kontrol et ve düzelt ilkesi ile) gerekli önlemler alınmalıdır. İşyerlerinde risk analizi



yapan İSG uzmanı ve işyeri hekimi meslek hastalığı riskini mutlaka işlemelidirler. Bu konuda ticarileşme ve özelleştirme uygulamalarının kamu yararının önüne geçirilmesi önlenmelidir.

- Çocukların, hamilelerin, farklı sağlık problemleri yaşayan insanların ve yaşlıların elektromanyetik alanların sağlık etkilerinden en çok zarar görecektir risk grupları olduklarından hareketle; aydınlatılmaları ve kapsayıcı "ihtiyat ilkesi" tabanlı ulusal genel halk limitlerinin ivedilikle gerçekleştirilmesi gereklidir.

- Oldukça düşük frekanslı manyetik alanlar için "ihtiyat"lı olarak 3 mG alan değerinin ulusal standart olarak alınması, Radyo Frekans Alanlar içinse 4-5-6 V/m alan değerlerinin standart olarak alınması gerekmektedir.

- Elektromanyetik alanlar ile ilgili mevcut yönetmelikler bilimsel çalışmalar ışığında yeniden düzenlenmeli, anayasamız çevre hakkının bir gereği olarak Birleşmiş Milletler "ihtiyatlılık ilkesi" tam olarak uygulanmalıdır.

- Halkın sağlıklı yaşama hakkı sadece limit değerler ile sınırlandırılmamalıdır.

### **Ulusal Elektromanyetik Güvenlik Komisyonu Kurulmalı**

- Elektromanyetik alan ve etkilerine ilişkin düzenlemelerde Sağlık Bakanlığı, Türkiye Elektrik İletim A.Ş.(TEİAŞ), Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ve GSM operatörleri, üniversitelerle, belediyelerle ve meslek örgütleri ile işbirliği içinde olmalı, görüş ve önerilerinin dikkate alınması sağlanmalıdır.

- Ulusal Elektromanyetik Güvenlik Komisyonu kurulmalı, bu komisyon elektromanyetik kirlilik konusunda ulusal ve uluslararası tüm bilimsel çalışmalarla standart çalışmalarını izlemeli, Sağlık, Çevre, Çalışma, Enerji vb. ilişkili Bakanlıklar ve Kurumlar ile işbirliği içinde ulusal elektromanyetik kirlilik politikasını oluşturmalıdır.

- Elektromanyetik alanların insan ve çevre sağlığına etkilerine yönelik araştırmaların güvenilirliği, araştırmayı finanse eden kuruluştan bağımsız olarak değerlendirilmemelidir.

- Hükümetler elektromanyetik alanların sağlık etkilerini araştıracak bağımsız bilimsel araştırmalar için bütçe ayırmalıdır.

- Elektromanyetik kirlilik durumlarında gözlenen ve maruziyetin hissedilmemesi, belirsizlik, kişi ve kurumlara karşı güvensizlik sonucu ortaya çıkan ve kendisini subjektif yakınmalar, kaygı, korku gibi bulgularla gösteren psikolojik etkilenmeler de hafife alınmamalıdır.

### **Yüksek Gerilim Hatları, Trafolar Ve Baz İstasyonları Yaşam Alanlarını Tehdit Ediyor**

- Yüksek gerilim hatlarına yakın mesafede yaşam alanı, işyeri, okul, hastane vb yapılar kurulmamalıdır. Yüksek gerilim hatlarına ilişkin güvenlik mesafesi tanımlanmalı, bu hatların iki yanında genişletilmiş güvenlik koridoru oluşturulmalıdır. Halen, yerleşim alanlarında bulunan yüksek gerilim hatları güvenli biçimde yeraltına alınmalı ve manyetik alan değerleri düşürülmelidir. Kuş arı vb. diğer canlıların bu hatlara karşı can güvenlikleri için gerekli önlemler alınmalıdır. Özellikle çocuk parkları ve okullar; sadece yüksek gerilim hatlarının değil, baz istasyonları ve trafo binalarının da hedef alanlarından çıkarılmalıdır.

- İnsanların çalıştığı ve yaşadığı binaların altında, yakınında trafo bulunmamalıdır. Binaların zemin ya da bodrum katlarında yer alan trafoların alternatif mekânlara taşınması konusunda çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Özellikle trafo üzerine baz istasyonu kurulumu gibi çok riskli uygulamalar gözden geçirilmelidir.

- Baz istasyonları, trafoların ve yüksek gerilim hatlarının periyodik elektromanyetik alan ölçüm ve denetleme çalışmaları kamu kurumları eliyle yapılmalıdır. Ölçüm değerleri; ölçümlerin kim tarafından ve hangi tarihte yapıldığı tesisin üzerinde belirtilmelidir.

- Elektromanyetik alan kaynakları (baca, reklam tabelası su deposu, klima gibi yerlere gizlenen, trafo merkezleri, baz istasyonları vb. tesisler) halktan saklanmamalı, risklerini açık ve okunaklı bir şekilde belirten uyarı levhalarının bulunması sağlanmalıdır.
- Baz istasyonlarının güvenlik mesafelerinin artırılması ve olabildiğince sürekli yaşam alanlarından uzaklaştırılmaları sağlanmalıdır.
- Baz istasyonlarının kurulduğu yerlere, oluşturduğu elektromanyetik alan şiddetine göre değişik uyarı işaretleri konulmalı ve açık alanlardaki istasyonların çevresi uyarı işaretleri ile sınırlandırılmalıdır.
- Binaların çatılarına ve dış cephelerine baz istasyonlarının kurulması önerilmemektedir.
- Binalara baz istasyonu kurulabilmesi ancak tüm kat maliklerinin, bina sakinlerinin ve komşu binalar ya da işyeri sakinlerinin ortak rızası ve oybirliği ile gerçekleştirilmelidir.

### **Cep Telefonlarında Sınırlamalar**

- Cep telefonları ve baz istasyonlarının toplum düzeyinde çok ciddi sağlık riskleri oluşturabileceği; önemli sağlık sorunlarının uzun yıllar sonra ortaya çıkabileceği göz önüne alınmalıdır. Bu nedenle toplumun taşıyacağı bu risk düzeyinin halk sağlığı değerlendirmelerinde kural olarak benimsenen "ihtiyat ilkesi" temel alınarak en aza indirilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Cep telefonları mikrodalgı frekanslarında çalışmaktadır, bu sebeple kullanım sırasında beyinden uzakta tutulması, kulaklık takılması, kullanılmadığı zamanlarda da uzakta bulundurulması gerekmektedir.
- Cep telefonu üreticisi ve işletici (operatör) firmaların iyonlaştırıcı olmayan radyasyon AR-GE birimlerinin kurulması ve denetlenmesinden sorumlu olmalıdır.
- Cep telefonlarının satışı sırasında satış birimlerinin SAR konusunda bilgilendirmesi zorunlu kılınmalı, cep telefonlarının üzerine mutlaka iyonlaştırıcı olmayan alan kaynağı olduğuna dair SAR değerinin de belirtildiği bir etiket ile satışının zorunlu kılınması gereklidir. SAR değeri 0.1 W/kg'a yakın cep telefonları kullanılmalıdır.
- Çocukların cep telefonu ve kablosuz telefon kullanımı kısıtlanmalı ve özendirici uygulamalardan kaçınılmalıdır.
- Özellikle cep telefonu operatörlerinin çocuk ve gençleri hedef alan reklam kampanyaları kaldırılmalıdır. Sınırsız konuşma, internet vb kampanyaları gözden geçirilmeli, bu reklamlarda çocukların kullanılması önlenmelidir.
- Hastanelerde, ameliyathane ve yoğun bakım üniteleri gibi hayati önem taşıyan elektronik cihazların bulunduğu yerlerde cep telefonlarının kullanılması, yaratabileceği etkileşim nedeniyle kesinlikle yasaklanmalıdır. Yasağa uyulmasının sağlanması amacıyla hastane yönetimlerine ortak protokol oluşturulması önerilmektedir.
- Kaza riskini artırdığından sürücülerin seyir sırasında cep telefonlarını kapalı tutmaları için gerekli önlemler alınmalıdır. Cep telefonlarının elektronik sistemlerle etkileşiminin önlenmesi için toplu taşıma araçlarında kapalı tutulmasına dair cezai yaptırımlar getirilmelidir.

### **Çalışanların Doğrudan Maruziyeti**

- Elektromanyetik radyasyona ve elektromanyetik alana maruz kalan çalışanların, işyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları tarafından takibe alınması ve periyodik muayenelerinde konuya uygun muayene yöntemlerinin kullanılması gereklidir. Ayrıca işyeri hekimleri iş güvenliği uzmanları bu tür risklerin çevrede saptanabilmesi için ilgili yerlere gerekli başvuruyu yapmalıdır. Çalışanların Oldukça Düşük Frekanslı ve Radyo Frekans alanlara maruziyeti ile ilgili "ihtiyat ilkesi"ne dayalı olarak oluşturulmuş ulusal limitler oluşturulmalı.

- Tıbbi alanda elektromanyetik alan oluşturan cihazların yoğun olarak kullanıldığı ameliyathane, yoğun bakım üniteleri, fizik tedavi merkezleri, görüntüleme üniteleri gibi bölümlerde çalışan sağlık personelinin (cerrahlar, anesteziyoloji ve reanimasyon uzmanları, anestezi teknisyenleri, fizyoterapistler, hemşireler başta olmak üzere) korunması için gerekli önlemler alınmalıdır. Sağlık personelinin konuyla ilgili olarak bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

#### **Mutlaka Yerel Yönetimler Ve Yurttaş Denetimlerinin Sağlanması**

- Belediyeler elektromanyetik alanlar ile ilgili yapısal düzenlemeler için yasal yetkilerini kullanmalıdırlar. Limitlerin belirlenmesinde yerel yönetimlerin görüşlerine de başvurulmalıdır.
- Şehirlerin elektromanyetik alan haritaları belediyeler tarafından çıkarılmalı ve belirli aralıklarla güncellenmelidir. Yeni tesislerin kurulumunda bu veriler dikkate alınmalıdır.
- BTK (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu) ve Belediyeler, baz istasyonları raporlarının güncellenmiş listelerini tutmalı, baz istasyonu envanterini çıkartmalı ve bu bilgileri halka duyurmak üzere web sitelerinde yayınlamalıdır.
- GSM operatörleri; belediyelere, çevre ve sağlık otoritelerine kurdukları baz istasyonu veya antenlerin yüksekliği ve yönü, frekans, güç yoğunluğu ve elektromanyetik alan şiddeti gibi teknik ayrıntıları ve güvenlik sertifikası bilgilerini vermekle yükümlü tutulmalıdır.
- Yurttaşlar, kurulacak tesisler ile ilgili olarak yer seçimi konusunda karar süreçlerine katılabilmelidir. Belediyeler kuruluş yeri onayı vermeden önce çevre sakinlerinin görüşlerine mutlaka önem vermelidirler. Yer seçiminin uygunluğuna karar verecek yeterli teknik eleman istihdamı olmayan belediyeler, üniversiteler veya meslek odalarından görüş almalıdırlar.
- Her vatandaş yaşadığı şehir ve mahalle ile ilgili söz konusu bilgileri yalnız yerel yönetimlerden değil, Ulaştırma Bakanlığı ve diğer ilgili bakanlıklardan ücretsiz telefon hattı aracılığı ile kolaylıkla alabilmelidir. Bu konuda her türlü bilgiye ilgili bakanlıkların web sitelerinde de yer verilmelidir.

#### **Halk Sağlığının Korunmasında Hukuk Yolları**

- Elektrik kuvvetli akım tesisleri yönetmeliğinde güvenlik uzaklıklarında elektromanyetik alan sınırlamaları da göz önüne alınmalıdır.
- BTK hem denetleyici hem düzenleyici kurul olduğu için mahkemelerde bilirkişi rolü üstlenmemelidir.
- Halk sağlığının korunmasında ulusal mevzuatla sınırlı kalmayıp, evrensel hukuk kuralları dikkate alınmalıdır.
- Tartışmalı konularda iç hukukla sonuç alınamadığı durumlarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurulmalıdır.
- "İletişim Özgürlüğü" adı altında insan sağlığını tehdit eden riskli hukuksal düzenlemeler toplum yararını gözetir bir perspektifle düzeltilmelidir.

#### **SAĞLIK, YAŞAMIMIZIN HEDEFİ DEĞİL KULLANDIĞIMIZ BİR KAYNAKTIR!**

Sempozyumu düzenleyen üç meslek örgütü olarak; toplumsal sorumluluk ve rollerimiz gereği, bu alandaki çalışmalarını sürdürdüğümüzü ve her türlü çalışmayı destekleyip, bu çalışmalar içerisinde daha çok yer alacağımızı belirtir; Sempozyum nedeniyle bir araya gelen üç meslek örgütü olarak; birlikte çalışma ve birlikte üretme ilkesiyle başladığımız bu birlikteliğe devam edeceğimizi kamuoyuna ilan ederiz.

**İSTANBUL TABİP ODASI**  
**İSTANBUL BAROSU**  
**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI**



## 3. ELEKTRİK TESİSAT ULUSAL KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ (21-24 KASIM 2013)

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası tarafından 2009 ve 2011 yıllarında yapılan Elektrik Tesisat Ulusal Kongre ve Sergisi'nin üçüncüsü 21-24 Kasım 2013 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilmiştir.

Elektrik ve Elektronik Mühendisliği alanında yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sunulması ve değerlendirilmesi, yasal mevzuatın izlenmesi ve buna yönelik önerilerin geliştirilmesi, sektördeki tüm kişi, kurum ve kuruluşların bir araya getirilmesi ve işbirliğinin güçlendirilmesi hedeflenen III. ELEKTRİK TESİSAT ULUSAL KONGRE ve SERGİSİ içerisinde Güç ve Enerji Sistemleri Sempozyumu, VII. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu, VI. Kontrol Otomasyon ve Yapı Elektronik Sistemleri Sempozyumu ve SMM Forumu yer almıştır.

Kongrenin ana teması "Elektrik Tesislerinde Yeni Teknolojiler ve Verimlilik" olarak belirlenmiş, ana temaya uygun olarak dünyada enerjinin etkin ve verimli kullanılması konusunda gelişmeler, konfor ve çalışma şartlarından vazgeçmeden enerji tüketimlerinin yeni teknolojiler kullanılarak azaltılmasına ilişkin uygulamalar konunun uzmanları tarafından tartışılarak katılımcıların ve kamuoyunun dikkatine sunulmuştur.

Kongrede 3 sempozyum, 1 forum kapsamında toplam 75 bildiri, 6 özel sunum, yabancı konuşmacıların katıldığı 5 sunum, 4 uygulama sunumu, 3 panel ve SMM Forumunda 3 oturum gerçekleştirilmiştir.

Kongre ile eşzamanlı olarak düzenlenen Sergimiz ise 46 sektörel firma ve 4 adet sektörel yayın kuruluşunun katılımıyla toplamda 1771 m2 net stand alanına ulaşmış, böylelikle Kongre katılımcıların teknolojik gelişmelerle buluşması da sağlanmıştır.

Kongre ve Sergimize farklı illerden, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarından, üniversitelerden, meslek yüksek okullarından, elektrik, elektronik, inşaat başta olmak üzere sanayi sektöründen 950'si kayıtlı delege olmak üzere toplam 4600 kişi katılmıştır.

Güç ve Enerji Sistemleri Sempozyumu'nda;

Dört gün boyunca iki açılış sunumu, 37 bildiri, 5 yerli ve yabancı çağrılı konuşmanın yanı sıra 2 adet panel düzenlenmiş, güç ve enerji sistemlerine yönelik ülkemiz ve dünya ölçeğinde yapılan çalışmalar katılımcılarla paylaşmıştır.



Elektrik enerjisinin üretiminden iletimine, dağıtımından tüketiciye sunulmasına kadar olan süreçte, yüksek gerilimden bina içi kuvvetli ve zayıf akım tesisatlarına kadar geniş bir yelpazede güç ve enerji sistemlerinde yaşanan gelişmeler katılımcılara aktarılmıştır.

Gerçekleştirilen özel sunumlarla;

1. 305/2011 (CPR) Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği, İlişkili Güncel Standartlar Doğrultusunda Kablolarda ve Yangın Güvenliği
2. HD 60364, IEC 60364 Standartlarındaki Güncel Gelişmeler, CENELEC TC 64 Komisyonu Çalışmaları,
3. PT 60364-8-2 Akıllı Şebekelerin Alçak Gerilim Sistem Gereksinimleri

konularında elektrik tesisat standartları, kablo güvenliği ve akıllı/mikro şebekelerle ilgili alçak gerilim gereksinimlerini içeren bir dizi gelişme yabancı uzmanların katılımıyla paylaşılmıştır.

Ülkemizde Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Enerjisi Üretimine İlişkin Gelişmeler, Mevzuat, Sorunlar ve Çözümler başlığında ilk gün gerçekleştirilen panelde ETKB Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü, TEDAŞ Genel Müdürlüğü, TEİAŞ Genel Müdürlüğü, ELDER Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği ve Elektrik Mühendisleri Odası temsilcileri yer alarak gelişmeler, mevzuat ve denetim sorunları konunun uzmanları tarafından tartışılmıştır.

Son gün düzenlenen Elektrik Tesislerinde İş Sağlığı ve İş Güvenliği Paneli'nde ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, TEDAŞ Genel Müdürlüğü, İzmir Elektrik Teknisyenleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası temsilcileri yer almış, enerji sektöründe işçi sağlığı ve iş güvenliği şartlarının iyileştirilmesine yönelik öneriler, mevzuat ve uygulamalar tartışılmıştır.

VII. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu;

Aydınlatma Türk Millî Komitesi birlikteliğiyle iki gün boyunca 15 bildiri, 5 proje sunumu, 2 çağrılı konuşmacı ve bir panel şeklinde gerçekleştirilmiştir. Sempozyum, aydınlatma kavram ve uygulamalarının tartışıldığı, bilimsel gelişmelerin paylaşıldığı bir etkinlik olarak düzenlenmiş, bu alanda çalışma yapan bilim insanları, tasarımcı, üretici ve uygulayıcıların bulunduğu, sektörün sorunlarının tartışıldığı, çözüm önerilerinin üretildiği bir platform olmuştur.

Gerçekleştirilen özel sunumlarla

1. LED Aydınlatma, Kontrol Sistemlerinde Teknolojik Gelişmeler
2. DALI Aydınlatma Yönetim Sistemleri

konularında LED aydınlatma kontrol sistemleri ile DALI aydınlatma yönetim sistemleri konularında gelişmeler yabancı uzmanların katılımıyla paylaşılmış, uygulama alanlarının konfor, verim ve güvenlik açısından değerlendirmelere yer verilmiştir.

Aydınlatma Sempozyumu kapsamında düzenlenen Enerji Verimliliği ve LED'li Yol Aydınlatması Paneline ise ETKB Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü, Aydınlatma Türk Millî Komitesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Elektrik Mühendisleri Odası temsilcileri yer almıştır.

VI. Kontrol Otomasyon ve Yapı Elektronik Sistemleri Sempozyumu'nda;

İki gün boyunca 23 bildiri ve 2 çağrılı konuşma olmak üzere 25 sunum gerçekleştirilmiş, yapı elektronik sistemleri ve otomasyon sektöründe meslek alanlarımız çerçevesinde yaşanan gelişmelerin yanı sıra Yapı Elektronik Sistem ve Tesisatlarında Mühendislik Hizmetleri (YEST) konulu açılış sunumu ile bu alana yönelik Odamız tarafından oluşturulan düzenlemeler paylaşılmıştır.

SMM (Serbest Müşavir Mühendis) Forumu'nda;

Özelleştirme Sonrasında Dağıtım Şirketlerinde Yaşanan Uygulama Farklılıkları, Serbest Çalışma Alanına İlişkin Yurtdışı Uygulama Örnekleri ile Ülkemizde Yeni Yasal Düzenlemeler ve SMM'lere Yansımaları başlıklarındaki konular SMM üyelerimizin katılımıyla tartışılmıştır.

Fotoğraf Sergisi ve Müze;

Kongre süresince "Elektrik Tesislerinde Yanlışlar" temalı Fotoğraf Sergisi düzenlenerek ülkemizin çeşitli illerinden gönderilen ve seçici kurul tarafından sergilenmeye değer görülen 41 adet fotoğraf kongre süresince Fuar alanında sergilenmiştir.

Ayrıca ikinci kez geçmişte kullanılan malzemelerin yer aldığı Tarihi Elektrik Müzesi düzenlenerek 200'ün üzerinde elektrik, elektronik, haberleşme alanında kullanılan malzeme kongre süresince Fuar alanında sergilenmiş, sergilenen materyaller ve geçmiş dönemlerdeki teknolojiler hakkında deneyimli meslektaşlarımız tarafından ziyaretçilere sunum yapılmıştır.

Kongre sonrasında aşağıdaki konuların kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir;

Enerji alanında ısrarla yürütülen serbest piyasa ve özelleştirme uygulamaları ile 2012 yılında elektrik üretiminde dışa bağımlılığımız doğalgaz'da yüzde 43,6, ithal kömüre dayalı üretim modelinde ise yüzde 12,2 ile toplamda yüzde 56,5 seviyelerine ulaşmıştır. Gerek ekonomimiz üzerindeki baskıdan gerekse arz güvenliği tehdidinden kurtulmamız açısından dışa bağımlılığımızın azaltılmasına yönelik tedbirler ivedilikle alınmalı, elektrik enerjisi üretiminde yerli ve yenilenebilir kaynakların kullanılmasının önü açılarak kullanılmayı bekleyen linyit rezervlerimizin yanında yüksek potansiyelde verimli yenilenebilir enerji kaynağı olan rüzgar ve güneş enerjisine yatırımlar kamu eliyle yapılmalı, özel sektör ise özendirilmelidir.

2010 yılında yasalaşan ve TMMOB'nin de aktif destek verdiği Yenilenebilir Enerji Kanunu'nda yer alan teşviklerin yetersiz olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle, yatırım yapılan tesislerin yatırımların geri dönüş süreleri de dikkate alınarak kamu tarafından sunulan teşvik sisteminin yeniden gözden geçirilerek iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

Yenilenebilir Enerji Kanununda yer alan yerli donanım desteği ile ilgili konuların yeniden düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Özellikle yerli donanım desteğinin sadece tesisi kuranlarla sınırlı kalmadan ar-ge yatırımı gerçekleştirenlere ve yerli üretim yapanlara da sağlanması için gerekli düzenlemeler yapılmalı, teşviklerde verimlilik göz önüne alınmalı, verimliliği yüksek olan sistemler desteklenmelidir.

EPDK'nın 1 Aralık 2007 yılında almaya başladığı rüzgar enerjisi lisans başvuruları ile günümüzde yaklaşık 2 bin 700 MW'lık bir kurulu güce ulaşılmıştır. Bu gidişle 2023 yılı için 20.000 MW kurulu güç hedefine ulaşılması da mümkün görülmemektedir. Aynı şekilde güneş enerjisi için de hedeflenen 3.000 MW'lık kurulu güç hedefine de ulaşılmasının mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Enerji arz güvenliği bahanesiyle gelişmiş ülkelerde bile ciddi tartışma konusu olan ve birçok ülkenin kapatılmasına karar verdikleri nükleer santrallara meşruiyet kazandırma gayretlerinin yerine kamu tarafından yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi desteklenmelidir.

Ülkemizdeki enerji verimliliği uygulamalarına yönelik mevzuatın ilgili uzman meslek örgütlerinin görüş ve önerileri alınarak yeniden düzenlenmeli, binaların enerji performansları değerlendirilirken aydınlatmada kullanılan enerjinin değerlendirme sistemi içinde yer alması sağlanmalıdır.

Şehirlerin yol ve bina cephesi aydınlatma uygulamalarının tam bir karmaşa yarattığı, herhangi bir denetimin yapılmadığından hareketle; kent aydınlatmalarında verimlilik ilkeleri ve kullanılan teknolojinin yanı sıra kent estetiğinin de göz önünde bulundurulması sağlanmalıdır.

Lamba üreticileri konvansiyonel ışık kaynaklarına teknoloji desteği vermek yerine LED ürünler konusunda ar-ge çalışmaları yürütmekte, üretim yatırımlarını daha karlı buldukları LED ürünler geliştirme konusunda gerçekleştirmektedirler. Bunun doğal sonucu olarak aydınlatma aygıtı tasarımcıları ve üreticileri de LED'li ürünlere yönelmektedir. Aydınlatma çözümlerinin uluslararası kabul gören aydınlatma değerlerini sağlayacak şekilde gerçekleştirilmesi esastır. LED'li ürünler kullanılırken mutlaka aydınlatma hesapları ve maliyetler birlikte değerlendirilmeli, istenen aydınlatma seviyesini sağlamayan çözümlerin uygulanmasından kaçınılmalıdır.

Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemle üzerinde durulmaya ve uygulanmaya çalışılan "enerji verimliliği" çalışmaları kapsamında aydınlatma tesisatlarında LED ışık kaynakları ön plana çıkmaktadır. Çünkü genel aydınlatma alanında yeni bir teknoloji olması nedeniyle, lamba üreticileri kullanılmakta olan yine yüksek verimli floresan ve yüksek basınçlı sodyum buharlı gibi lambaların verimlerini arttırıcı yeni çalışmalar yürütmek yerine, LED ışık kaynaklarını geliştirici Ar-Ge çalışmalarına yatırım yapmayı tercih etmektedir. Bunun sonucu olarak, LED ışık kaynaklı lamba ve armatürlerin etkinlikleri her geçen gün artmakta ve aydınlatma aygıtı tasarımcıları ile üreticileri de LED'li ürünlere yönelmektedir. Standart ve yönetmeliklere uygun projelendirilen ve uygulanan LED'li çözümler desteklenmeli, LED'li aydınlatma tesisatı yatırım kararları detaylı maliyet analizleri ile verilmelidir.

2009 yılında başlayan Elektrik Dağıtım Şirketlerinin özel sektöre devir işlemleri 2013 yılı içerisinde büyük oranda tamamlanmıştır. Dağıtım şirketlerini devir alan firmalar, devir hazırlıkları ve sonrasında farklı yol ve yöntemler takip etmişlerdir. Elektrik dağıtım şebekesinde, işletme güvenliğinin sağlanması, arızaların asgari düzeye indirilmesi, dağıtım varlıklarının ekonomik ömrü boyunca kullanılması dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır. Dağıtım şirketlerinin bu sorumluluğuna şebeke ve sokak aydınlatma arızalarının giderilmesi, sayaç sökme ve takma işlemi gibi asli işleri de dâhildir. Dağıtım şirketleri bu sorumluluklarını yerine getirmek için doğru ve zamanında yatırım yapmak, uygun karakterde ve kaliteli malzeme kullanmak, ehil ve deneyimli personel çalıştırmak durumundadırlar. Ancak burada görülen ise çalışan personelin sunmuş olduğu hizmetin kalitesi ile hiç kimsenin, hiçbir kurum veya kuruluşun ilgilenmediğidir. Dağıtım şirketleri, sevk ve idare faaliyetleri dışında kalan neredeyse tüm faaliyetlerini hizmet satın almak suretiyle yerine getirme yolunu tercih etmektedirler. Bu yönde yürüyen hizmet anlayışı da beraberinde doğal olarak taşeronlaşmayı, taşeronlaşmada ucuz ve güvencesiz istihdamı yaratmaktadır.

Bu bilgiler ışığında dağıtım şirketleri,

- Elektrik dağıtım sisteminin verimli işletilmesi, hizmet kalitesinin arttırılması, ucuz ve sürekli servis etme görevleri dışında kalan, proje, kontrollük, teknik danışmanlık, yüklenicilik gibi işlerde faaliyet göstermemelidir.
- Malzeme, hizmet alım ve yatırım ihaleleri şeffaf olmalı, kesinlikle yan şirket ve benzeri kuruluşlarla ihale alım uygulamaları yapmamalıdırlar.
- Aşırı kar istekleri ile personel giderlerini azaltmak amacı ve düşük sayıda personel ucuz iş gücü anlayışı ile deneyimsiz insan çalıştırmaktan vazgeçmeli dolayısıyla olabilecek iş kazalarının önüne geçmelidirler.

- Elektrik dağıtım merkezlerinin ve sistemin periyodik bakım ve kontrollerinin düzenli yapılarak, sistemde arıza ve kaza olasılığı en alt seviyeye indirilmesi sağlanmalıdır.
- Mülkiyeti üçüncü şahıslara ait olan enerji nakil hattı ve trafo merkezlerinden sorumlu bir elektrik mühendisinin bulunmasını sağlamalıdır.

Mevcut yönetmeliğe göre yapılan tesisatlar, teknik ve güvenlik açısından yetersiz kalmaktadır. EMO tarafından ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği taslağı 31.05.2005 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na gönderilmiştir. Ancak 8 yılın üzerinde bir zaman geçmesine rağmen hala yönetmelik yayımlanmamıştır. Avrupa normlarına bağlı olarak değişen standartlarla mevcut yönetmelik arasında farklılıklar oluşması nedeni ile ülkemizdeki elektrik tesisatlarının can ve mal güvenliği yönünden uluslararası standartlara uygun, güvenli bir şekilde yapılması sağlanamamaktadır. Ülkemizde yaşanan elektrik kazalarının ve elektrikten kaynaklanan yangınların tekrarlanmaması için yönetmeliğin bir an önce yayımlanması ve elektrik tesislerinin güncel, ilgili standartlara uygun bir "Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği" doğrultusunda yapılmasının sağlanması gereklidir.

Ayrıca her standart değişikliğinde yönetmelik değişikliği yapmaktan kaçınmak adına tüm yönetmeliklerin teknik bölümlerinde sadece ilgili standarda atıf yapılarak düzenleme yapılmalıdır. Aksi takdirde yönetmelikler her zaman değişen teknolojik gelişmelerden uzak kalacak ve hiçbir zaman güncel olamayacaktır.

Yapı Elektronik Sistem ve Tesisatları (YEST), yapının standart donanımları haline gelmiş olmasına karşın, günümüzde hala tesislerin mühendisler tarafından projelendirilmesi, yapımında standartlara uygun malzeme kullanılması, yetkili teknik personel tarafından tesis edilmesi, muayene, test, kabul, işletme ve bakım işlemlerinin sağlıklı şekilde yürütülmesinde sorunlar yaşanmaktadır. Sorunların giderilmesi, can ve mal güvenliğinin sürekli kılınması için yürürlükteki yönetmelik, teknik şartname vb. mevzuatlarda var olan eksiklikler giderilmeli, EMO'nun bu alandaki mesleki denetim ilkeleri gerçekleştirilmeli ve kamusal yükümlülükler yerine getirilmelidir.

2007 yılında yayınlanan Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmeliğin ilgili maddelerine Odamız tarafından yapılan itirazımız Danıştay tarafından haklı bulunmuş olmasına rağmen gerekli düzenleme yapılmamıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Yönetmelik değişikliğinin ivedi olarak gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

Kentsel Dönüşüm adı altında 7 milyon haneyi, 20 milyon vatandaş etkileyecek olan bu proje daha başlangıç aşamasında büyük sorunlar yaşatmaktadır. TOKİ eliyle gerçekleştirilen yapıların, yapı denetimi ve enerji verimliliği başta olmak üzere yapım süreci birçok yasal mevzuattan muaf tutulmakta, bilimi, tekniği, yerel yönetimleri, meslek odalarını ve en önemlisi halkı karar süreçlerine katmamaktadır. Sadece sermayenin talepleri doğrultusunda rant odaklı gerçekleştirilen bu projenin bu haliyle yürütülmesi büyük sorunlara yol açacaktır.

Kentin gelecekteki niteliğini belirleyen planlarıyla uyumlu, başta Meslek Odaları olmak üzere üniversitelerin, vb. uzman kuruluşların görüş ve önerileri dikkate alan, Kentte sosyal ayrılmaya neden olmadan toplumsal barışa katkı sağlayacak uygulamaları esas alan, bölgede yaşayanlarla, birlikte tartışarak, onları da ikna ederek oluşturulan bir modeli ortaya koyan, yerinde dönüşümü esas alarak, planlama, programlama, projelendirme ve kaynak yaratma süreçlerine çözüm üreten,

sermaye yerine halkla, mimar, mühendis ve şehir plancılarının içerisinde yer aldığı Kentsel Dönüşüm Projesi hayata geçirilmelidir.

TMMOB ve bağlı meslek odalarının bakanlıklar eliyle denetim altına alınmaya çalışılması yerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığının çok daha önemli ve öncelikli görevi, kentsel dönüşüm kapsamında üretilen yapıların tüm süreçlerinde meslek odalarının birikimlerinden yararlanmak ve odaların denetim etkinliğini arttırmak olmalıdır.

Teknoloji geliştikçe otomasyon sistemlerinden beklentiler de yükselmiş, tüm tesisin optimizasyonu, şirket yönetimine bilgi üretme, enerji tasarrufu, üretim artışı ve benzeri çok sayıda işlevi olan ve işletme verimliliğini arttıran çok önemli bir parametre haline gelmiştir. Yatırımlarda, otomasyon seçimi yapılırken, enerji tasarrufu, teknolojik uyumluluk, tadilat ve genişlemelere uygunluk, elektromanyetik uyumluluk gibi birçok parametre göz önünde tutulmalı, bu bağlamda mühendislik hizmeti zorunlu kılınmalıdır.

6331 sayılı Yasa ile iş sağlığı ve güvenliği alanında devletin denetim görevi azaltılarak, sorumluluk iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri ve çalışanlara yüklenmiştir. İş sağlığı ve güvenliği kurallarının yerine getirilmesine yönelik yaptırım ve sorumluluklar sadece iş güvenliği uzmanlarına bırakılmamalı, işçi-işveren ilişkisi çerçevesinde işverenin de sorumlulukları net olarak belirlenmelidir.

4857 sayılı İş Yasası ile başlayan ve 6331 sayılı yasa ile devam eden süreçte yapılan bütün düzenlemeler işverenlerin çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiştir. Esnek ve kuralsız çalışmayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, iş güvenliği uzmanlarını işçi-işveren ilişkisi adı altında dar bir anlayışa hapseden bu Yasa yeniden ele alınarak, iş güvenliği uzmanlarını kendi işlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirmelerine olanak sağlayacak çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır.

İş Sağlığı ve Güvenliği uygulamalarında “iş güvenliği mühendisi” yerine “iş güvenliği uzmanı” tanımı getirilerek mühendislik ile teknik elemanlık birbiriyle eşdeğer tutulmuş, iş güvenliği mühendisliği şekli bir yapıya dönüştürülmüştür. İş güvenliği alanında mühendislere de, teknik elemanlara da ihtiyaç vardır, ancak bu ihtiyaç “iş güvenliği mühendisliği” ve “iş güvenliği teknik elemanı” olarak ayrı ayrı tanımlanmalı ve bu yapı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmelidir.

## 8. ULUSLARARASI ELEKTRİK-ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUM ve SERGİSİ (ELECO'2013) DÜZENLENDİ (28-30 KASIM 2013)

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Bursa Şubesi tarafından düzenlenen 8. Uluslararası Elektrik-Elektronik Mühendisliği Sempozyum ve Sergisi (ELECO'2013) 28-30 Kasım 2013 tarihleri arasında Bursa Akademik Odalar Birliği Yerleşkesi'nde (BAOB) gerçekleştirildi. Sempozyumun açılışında konuşan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, AKP'nin meslek odalarını kendi yörüngesine sokmaya çaba gösterdiğini vurgulayarak, "Siyasi iktidar, elindeki kamu gücünü, kamu yararına hareket eden örgütlülüğümüzü dağıtmak için kullanmaktadır" diye konuştu.

EMO Bursa Şubesi, Uludağ Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü ile İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Fakültesi işbirliği ile düzenlenen ELECO'2013 çalışmaları 28 Kasım 2013 günü açılış konuşmaları ile başladı.

Sempozyumun açılışında konuşan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, EMO'nun düzenlediği etkinlikler ile bilimsel ve teknik çalışmaları paylaşmak için üniversite, kamu kuruluşları ve endüstride çalışan araştırmacıları, uzmanları bir araya getirmeye çalıştığını kaydetti. EMO'nun düzenlediği kongre, sempozyum ve çalıştaylar son iki ayın yoğun geçmesine nedne olduğunu kaydeden Göltaş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Aralık ayının sonuna kadar da bu yoğunluk devam edecek. Deyim yerindeyse baş döndürücü bir hızla mesleğimizin sorunlarına yanıtlar üretme çabası ile, Elektromanyetik Alanlar ve Etkileri'nden, Güneş Sempozyumuna, Parlayıcı ve Patlayıcı Ortamlarda Güvenlikten, Elektrikli Raylı Ulaşım Sistemlerine, Akıllı Şebekelerden, Enerji Verimliliği ve Kalitesi Sempozyumuna, EMO Örgütlülüğünü Geliştirme ve Hizmet Üretimi Çalıştaylarından, önümüzdeki ay düzenlenecek olan TMMOB adına sekreteryasını yürüttüğümüz 9. Enerji Sempozyumuna ve burada saymadığım daha bir dizi mesleki, bilimsel bir çok etkinlikte, tüm örgüt birimlerimiz aldıkları sorumlulukları ortak bir akıl ve güç birliği içerisinde yerine getirmeye çalıştılar. Çalışıyorlar."

### "Örgütümüz Güçleniyor"

EMO Bursa Şubesi'nin yeni binasının açılış törenin ve EMO 42. Dönem I. Koordinasyon Kurulu Toplantısı'nın 10 Temmuz 2010 tarihinde,



sempozyumun düzenlendiği salonda gerçekleştirildiğini hatırlatan Göлтаş, aradan geçen zamanda yaşanan gelişmeleri şöyle aktardı:

“O günlerde yaşadığımız heyecan ve gururla aynen şunları söylemiştim. Bu yeni yapı, Bursa Şubemiz öncülüğünde EMO Örgütülüğünün yarattığı ortak bir değer olmuştur. EMO örgütülüğünün her düzeyde uzun bir süreçte gösterdiği bu emek ve özverinin Bursa Şubemiz tarafından değerinin iyi bilindiğini, arkadaşlarımızın örgütümüze ve tüm demokrasi ve emek güçlerine karşı sorumluluklarının arttığının bilincinde olduklarına inanıyorum demıştik.

Bugün büyük bir mutlulukla ifade etmek isterim ki, geçmişten bugüne taşınan birikimler ile 60 yıldır kesintisiz bir biçimde, inandığı değerler ile onurlu ve dik yürüyüşünü sürdüren EMO örgütülüğünün yarattığı tüm birikimlerde, Bursa Şubemizin bu yeni hizmet binası içinde geçen 3.5 yıllık süre içerisinde, çalışma olanaklarını daha da geliştirdiği, bilimsel, mesleki ve teknik yapımıza güç verdiği görülmüştür. Kendilerini çalışanlarımız ile birlikte, en içten dayanışma duygularıyla yeniden kutluyorum.”

Her etkinliğin açılış konuşmasında etkinliğin amaçlarını ifade eden konuşmalar gerçekleştirdiklerini belirten Göлтаş, “Ancak, biz ne kadar bilimi, teknoloji ve mühendisliğin uygulama alanlarını meslektaşlarımız ile birlikte kamu yararına tartışmaya özen göstersek de yaşadığımız günler baskı yasak ve yok sayma üzerine karanlık bir tabloda geliyor” diye konuştu. Etkinliklerle EMO'nun başta meslektaşları olmak üzere tüm toplum kesimlerinde farkındalık yaratmaya çalıştığını ifade eden Göлтаş, baskı ve engellemeler ile EMO'nun kamusal sorumluluklarının yerine getirmesinin önüne set çekilmeye çalışıldığını kaydetti.

### **Siyasi İktidar Gücünü Örgütülüğümüzü Dağıtmak İçin Kullanıyor**

Göлтаş konuşmasının da TMMOB ve bağlı odalara yapılan baskıları şöyle anlattı:

“Odamıza ait her etkinlikte ifade ettiğim gibi, biz bu çalışmalarını özenle yürütme gayreti içerisindeyken son dönemde Meslek Odamız ve TMMOB'nin yönetsel anlamda etkisizleştirilmesine yönelik bir dizi uygulama AKP eliyle gündeme getiriliyor.

Devlet Denetleme Kurulu Raporu ile başlayan ve İmar Kanunu görüşmelerinde gece yarısı ek bir önerge ile Odaların mesleki denetim görevlerinin elinden alınması girişimi ile devam eden, yine TMMOB yasasını değiştirmeye yönelik adımlar ve son olarak Odaları ilgili Bakanlıklara bağlama genelgeleri ile 60 yıldır bilimi ve teknoloji kamu yararına kullanmak adına bağımsız kimliği ve seçilmiş demokratik kurulları ile meslek ve meslektaş düzleminde çalışan meslek odalarının sesleri susturulmak isteniyor.

Kamu yararı kavramını yok eden, dünyaya yalnızca kendi ideolojisi ve yandaş çevresinin gözüyle bakan siyasi iktidar, meslek odalarımızı da kendi yörüngesine sokmaya, iktidarın dar çıkarlarına hizmet etmeye dönük, olağanüstü çaba gösteriyor. Meslek örgütlerimizi işlevsizleştirmek, iş yapamaz, etkinlik düzenleyemez, söz söyleyemez konuma getirmeyi amaçlayan, hukuksuz ve gayri meşru politikalar, artık son raddeye ulaşmıştır. Siyasi iktidar, elindeki kamu gücünü, kamu yararına hareket eden örgütülüğümüzü dağıtmak için kullanmaktadır.

Hal böyle olunca bizlerinde bilimsel teknik her kongrede ve sempozyumda doğal olarak birinci gündem maddemiz meslek örgütümüzün temel yaklaşımlarını yaşanan saldırılara karşı



savunmak olmaktadır. 60 Yıllık tarihsel birikimimizin bize yüklediği sorumlulukla, yandaş bir kuruluş haline getirilmek istenmemize karşı, oluşturduğumuz bu kürsülerde, TMMOB ve Elektrik Mühendisleri Odası padişahım çok yaşa diyenlere karşı yağma yok, kral çıplak demeyi her ortamda sürdürecektir.”

EMO'nun bilimsel çalışmayı yalnızca uzmanları ilgilendiren teknik bir uğraştan ibaret görmediğini kaydeden Göлтаş, “bilimsel yaklaşımın düşünsel yaşamın ekonomik, sosyal ve siyasal tüm alanlarda egemen kılınmasının gereğine ve önemine inanmış bir yaklaşımın içindeyiz” dedi.

### **“Mühendislik ile Etiğin Bağını Kurmalıyız”**

Bilim ve teknolojinin bugün daha fazla kar etmenin, egemenlik alanlarını genişletmenin, toplumsal ve siyasal direnişleri etkisizleştirmenin ideolojik temellerinden biri olarak öne çıktığını vurgulayan Göлтаş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Elbette bu durumun sonucu olarak, Dünyada sömürü ve talanın boyutları inanılmaz düzeylere ulaştı. Bölgesel, devletlerarası ve bir devletin farklı toplumsal kesimleri arasındaki eşitsizlikler her geçen gün artıyor, çelişkiler daha keskinleşiyor.

Tam da bu noktada mühendisliğin etik ile olan bağını kurmak gelecek kuşaklara ait en büyük sorumluluğumuz olarak öne çıkmaktadır. Etik, insan ilişkilerinde, toplumsal, kültürel, siyasi, ekonomik, hukuki, bilimsel, teknolojik vb. tüm alanlarda insanın tutum, davranış, eylem ve kararlarında belirleyici olan, hiç kimsenin dışında kalamayacağı, kaçınamayacağı ilke ve değerler bütünü olarak yaşamın içinde yer almaktadır. Etiği, meslek etiği ve mesleki davranış ilkeleri gibi her hangi bir kategori içinde sınırlamadan, daha açık ifadeyle mühendislerin ilişkilerini mesleki alan, meslek dışı alan gibi ayrımlar yapmadan genel anlamıyla etik ilişkiler temelinde bir bütün olarak değerlendirmek gerektiğine inanıyoruz.”

Göлтаş konuşmasında mühendislerin ve meslek örgütlerinin hedeflemesi gerek unsurları şöyle sıraladı:

“- Bilim ve teknolojinin, insanlığın evrensel kazanımları ve temel insan hakları çerçevesinde toplumsal, doğal ve kültürel değerleri geliştirici yönde kullanılması,

-B ilim ve teknolojinin bu amaçlar dışında insanlığa karşı baskı ve sömürü aracı olarak kullanılmamasını, bu değerlerin toplumsal ve insani değerler dışına itilmesine karşı durulması,

- Dil, din, ırk, cinsiyet, inanç, mezhep, coğrafi, bölgesel ve kültürel ayırım yapmamayı, bu tür farklılıkları, çok kültürlü yapıyı toplumsal gelişme için itici bir güç ve zenginlik kaynağı olarak kabul etmeyi, inandığı bu gerçeği yaşamın her alanında tutum, davranış ve eylemlerinde yansıtmayı ve ortaklaşa benimsenmiş ilkesel değerler olarak yaşama geçirmek için çaba sarf etmeyi,

- Elde edilen yetkiyi, bu yetkinin yüklediği sorumlulukların bilincinde olarak eşitlikçi, adil, hukuka saygılı olarak toplum yararına kullanmayı,

- Mesleki yetki, bilgi ve sorumluluklarıyla bağdaşmayacak işlerle uğraşmamayı, yetkiyle donatılmamış, yetki dışı sorumluluk yükleyen hiç bir görev veya mevki kabul etmemeyi,

-Emin olmadığı konularda yönlendirici nitelikte veya kararları etkileyecek türde akıl yürütme, karar verme yanılığısına düşmemeyi, bilmediği konuları da açık yüreklilikle söylemekten kaçınmamayı,

- Meslek insanı olarak yaşam boyu bilgilerini geliştirerek kendini yetiştirmeyi,

- Mesleğin değerlerine aykırı davranışlarda bulunmamayı,
- İnsanla doğa arasında bir ayırım yapmadan, insanın ancak çevresiyle var olacağını, bu değerlere saygı gösterip korumanın kendi varlığını ve saygınlığının korunması olduğunu, görevini bu bilinçle yerine getirmeyi,
- Savunduğu ilkelerin yaşama geçmesi için topluma egemen sistemin demokratik ve sosyal hukuk devletine dönüşmesi için çalışmayı ve bu temelde örgütlü yapının güçlendirilmesi.”

### **“Yaşamı Korumaya Devam edeceğiz”**

Etik kavramının öneminin Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar’ın HES’lerle ilgili son günlerde yaptığı itiraf gibi açıklamalar ile bir kez daha anlaşıldığına dikkat çeken Göltaş, konuşmasını şöyle tamamladı:

“Bakan Bayraktar, Türkiye’nin yılda 60 milyar dolarlık enerji ithal ettiğine işaret ederek, bir yandan nükleeri işaret ederken, diğer yandan HES’lerle de olmaz. HES’lerle ufak dereleri mahvediyoruz. 10 megavattan az enerji üretecek HES’lere kesinlikle izin vermeyeceğiz derken, Temmuz ayında Antalya-Kaş’ta yaptığı konuşmada dile getirdiği ‘Göletlerin işlemleri kolay. Benim bir imzayla oluyor. Ama baraj olunca 10 yıl işe başlamak için zaman geçiyor. Bunu beklemeye tahammülümüz yoktu. Bunun için İnkizce’nin ismini gölet yaptık. Bitince ismini tekrar değiştirip baraj diyeceğiz...’ diyebilmektedir.

Sözlerimi uzatmayacağım, enerji, iletişim, bilişim vb. alanda söylenecek çok şey var. Her şeyden önce her platformda, bilimi ve etiği savunmaya devam edeceğiz. Ama söylediklerimiz karşısında, nükleer santral risklerinden söz edildiği bir yerde birinci ağızdan tüpgaz da patlıyor ne olacak sanki denildiği bir ülkede yaşadığımızın farkında olarak ısrarla gerçekleri söyleyeceğiz. Bizler, eşit ve özgür bir ülkede kadın-erkek birlikte, çağdaş bir Türkiye’de yaşamak için barış ve adaleti savunmaya devam edeceğiz; yüzümüzü topraklarımıza, derelerimize, madenlerimize, fabrikalarımıza, santrallerimize, yani ortak yaşamın olduğu her yere çevirmeyi sürdüreceğiz.”

Açılış konuşmalarının ardından BAOB Oditoryum Salonu’nda çağrılı bildirilerin sunumu yapıldı. BAOB Konferans Salonlarında ise öğleden sonra bildiri sunumları gerçekleştirildi. Sempozyum kapsamında ilk gün faaliyetleri düzenlenen açılış kokteyli ile tamamlandı.

Sempozyum 29 Kasım ve 30 Kasım günlerinde ise bildiri sunumları, teknik ve sosyal geziler ile devam etti.. ELECO’2013, EMO Bursa Şubesi Toplantı Salonu’nda düzenlenen kapanış oturumu ile tamamlandı. Sempozyum boyunca 3’ü davetli konuşmacıların olmak üzere toplam 140 bilimsel bildiri sunumu gerçekleştirildi.

## TMMOB 9. ENERJİ SEMPOZYUMU TOPLUMSAL ETKİLERİ ÇERÇEVESİNDE ENERJİ SONUÇ BİLDİRGESİ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) adına, Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından düzenlenen TMMOB 9. Enerji Sempozyumu 12-13-14 Aralık 2013 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. "Toplumsal Etkileri Çerçevesinde Enerji" başlığı altında düzenlenen Sempozyumda altı farklı konu başlığında yapılan oturumların yanı sıra bir söyleşi ve bir de panel gerçekleştirilmiştir.

Enerjinin toplumsal etkilerini ortaya koyan, sosyal, ekonomik ve çevresel politikalar ile bütünlük enerji politikalarının belirlenebileceği bir platform yaratılması sempozyumun ana amacı olarak belirlenmiştir. Sempozyumda bu çerçevede aşağıdaki konu başlıklarında bildirimler yer almıştır:

- Enerji Ekonomisi
- Enerji Özelleştirmeleri ve Serbestleşme Uygulamaları
- Enerji Verimliliği
- Yenilenebilir Enerji Kaynakları
- Nükleer Enerji
- Enerji ve Çevre

Belirlenen bu başlıklar altında on dokuz bildiri sunulmuş, "Enerji ve Savaş" başlığıyla başlayan sempozyum, "Yeni Dünya Düzeninde Uluslararası İlişkiler Bağlamında Enerji ve Kapitalizm" ile "Uluslararası Şirketler ve Enerji Politikaları" söyleşiyle devam etmiş, daha sonra üç konuşmacının yer aldığı "Nükleer Enerji" başlığında yapılan kapanış paneli ile sempozyum tamamlanmıştır. Üç gün boyunca devam eden sempozyuma üç yüz altı kişi izleyici olarak yer almıştır.

Dünyada 1970'lerden beri sürdürülen özelleştirme, serbestleştirme ve piyasalaştırma gibi neoliberal politika uygulamaları, enerji fiyatlarının sürekli yükselmesine ve bunun etkisi ile her geçen gün artan enerji yoksulluğuna, enerji kaynaklarının plansız ve denetimsiz bir biçimde kullanımına ve çevre tahribatına yol açmaktadır. Halen dünyada 1,2 milyar insan temiz içme suyuna ulaşamamaktadır. 2,7 milyar insan modern pişirme olanaklarından yoksun olup odun, tezek vb yakıtlarla ihtiyaç giderebilmektedir. Isınma olanaklarından yoksun olup son derece kötü şartlarda yaşayanlar ise, 1,4 milyarı bulmaktadır. Ayrıca, dünya ölçeğinde 1,2 milyar



insan ise elektrikten mahrumdur. Temiz içme suyundan yoksunluk sonucu her yıl 1,8 milyon kişi (%90'ı beş yaş altı çocuk) ishalden ve yine 1.3 milyon kişi de sıtmadan yaşamını yitirmektedir.

Özellikle kadınlar ve çocuklar ağırlıklı olmak üzere her yıl 3,5 milyon kişi, odun ve biyokütlenin kuzinelerde tüketilmesi sonucu kapalı ortamlarda oluşan hava kirliliğinden, solunum yolu hastalığı nedeniyle ölmektedir. Yıllık olarak bu sayı; sıtmadan (1,2 milyon) ya da HIV/AIDS'den (1,5 milyon) kaynaklı ölümlere atfedilen sayının iki katından daha fazladır. Ülkemizde de uygulanan neo-liberal politikalar sonucu enerjide dışa bağımlılık oranı yüzde 72 düzeyine çıkmış, günübirlik politikalarla yazboz tahtasına dönen, plansız, ithal kaynaklara dayalı elektrik üretimi sonucunda enerji fiyatlarının yükselmesine neden olunmuştur. TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları araştırmasına (23 Eylül 2013) göre; ülkemiz nüfusunun %16,3'si yoksulluk sınırı altında, %16'sı sürekli yoksulluk riski altındadır. Nüfusun %46,6'sı ısınma sorunu yaşadığını ve %59,2'si ise ciddi finansman sıkıntısıyla karşı karşıya olduğunu beyan etmiştir. Ülkemiz için enerji yoksulluğunun bir başka boyutu da bölgesel dağılımdır. Enerji yoksulluğu ile karşı karşıya olan her dört kişiden üçü başta Güneydoğu Anadolu olmak üzere, Doğu Karadeniz, Doğu Anadolu ve Akdeniz'in bir bölümünde yaşamaktadır.

IMF ve Dünya Bankası'nın güdümünde oluşan enerji politikaları doğrultusunda Türkiye'de 1980'lerden itibaren uygulanan neoliberal politikalar ile enerji alanının serbestleştirilmesine ve özelleştirilmesine başlanmış ve oldukça mesafe de kaydedilmiştir. Bu hedef doğrultusunda birçok yasal düzenleme yapılmış, kamunun enerji alanını özel sermayeye terk etmesi için pek çok uygulama gerçekleştirilmiştir. Enerji sektörünün liberalleşmesi geçtiğimiz 10 yıl içerisinde devir haklarıyla birlikte neredeyse tamamlanmıştır. Hiçbir önkoşulu olmadan, salt iktisadi akla tâbi olarak, hiç hafife alınmayacak bir ulus ölçek otonomisini dışlayan bu liberalleşme, ilkel birikimin içerisinden ilkel bir topluma doğru dönüşümü ortaya çıkarmıştır: Çünkü kapitalizm, bir tarafta hakikaten edinimler, modernitelerle bir refah toplumu yaratırken, diğer tarafta James Cameron'ın dediği gibi "Bunun asimetrik olanı, sanki benzermiş gibi bir bütün yapıya eklenen ama sonuçları toplumdan esirgenen, 'Suysa, su artık senin değil; enerjyse, senin, ama bedeli var; doğaysa, dur bakalım, üstündeki toprakların mülkiyet hakkı var' diyebilecek bir zihniyet yaratmıştır."

Bu liberalleşme uygulamalarının bir kısmı yargı sürecinden dönerken, hükümetler günü birlik yasal düzenlemelerle yargı kararlarını uygulamak yerine yok saymayı tercih etmişlerdir. Türkiye'de özellikle AKP'nin 11 yıllık iktidarı döneminde izlediği serbest piyasacı ve özelleştirmeci uygulamalar enerji sektöründe de kendini en yıkıcı şekilde göstermiştir. İktidara geldiğinden bu yana yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarından söz eden AKP, yeni doğalgaz santrallerine lisans verilmesini sağlamak suretiyle dışa bağımlılığı arttırmış; kamuya enerji yatırımları yasaklanırken nükleer santral ve doğayı katleden küçük HES'lere bel bağlayan bir ortam yaratmıştır. Elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi sonucunda talep tarafının planlı ve sağlıklı idare edilebilme koşulları ortadan kalkmıştır. Enerji alanı 2011 yılında çıkarılan ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun kurulmasını sağlayan bir yasa ile kamunun dışarıda bırakıldığı ticari bir alan haline dönüştürülmüştür. Bu yolla neoliberal kuralıslaştırma, esnekleştirme gerçekleştirilerek, kimin hangi konuda yetkili ve sorumlu olduğu bile tam olarak anlaşılamayan bir karmaşa ortamı yaratılmıştır.

Doğalgaz bağımlılığı yüksek noktada olan Türkiye'de, elektrik enerjisindeki gibi doğalgaz tüketiminde de her yıl bıçak sırtı bir denge tutturulmaya çalışılmaktadır. Gelinek noktada enerjide kaynak planlaması ve kamu hizmeti anlayışı bir yana bırakılarak, yüksek kârlılık vaat eden sektörde çıkar gruplarının tercihi ve baskılması ile enerji tercihleri yapılmaktadır.

Bu dönemde nükleer enerji de hükümetin siyasi bir tercihi olarak ortaya çıkmıştır. Halkın görüş ve önerilerini almadan verilen kararlar ve bu alanda faaliyet gösteren uluslararası çıkar çevrelerinin çabalarıyla ülkemiz gündemine sokulmuştur. Nükleer santrallerin gündeme her getirilişinde “karanlıkta kalırız”, “ucuzdur”, “güvenlidir”, “çevre dostudur”, “artan enerji ihtiyacı nedeniyle mecburuz”, “dünya nükleer enerji kullanıyor” gibi argümanlar kullanılmıştır.

Nükleer elektrik enerjisi uygulamalarının “insanlığın enerji gereksinimini tamamıyla çözecek”, “sayaçsız elektrik dönemi başlıyor” şeklindeki sloganlarla desteklendiği büyüklü ve ışıltılı propaganda döneminin ardından yaşanan kazalar ve atık sorunlarının halen çözülmemiş olması vb nedenlerle elektrik üretiminde nükleer enerji konusu tüm dünyada, özellikle nükleer enerjiyi kullanan gelişmiş ülkelerde tartışılır hale gelmiştir. Nükleer santrallara karşı gelişmiş birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de toplumsal muhalefet oluşmuş, itirazlar yükselmiştir. Tüm kuşku ve itirazlara rağmen ülkemizde, sermayenin talebi doğrultusunda toplumun varlığını tehdit eden “çılgın projelerini” yaşama geçirmekte bir an için bile tereddüt etmeyen bir siyasi iktidarın öncülüğünde nükleer santral kurma girişimleri, 1 yetmez 2 tane, 2 de yetmez 3 tane anlayışıyla sürdürülmektedir.

Toplumun itirazlarını parmak hesabına dayalı çoğunluk demokrasisi anlayışıyla yok sayan AKP iktidarı “ileri demokrasi” lafzı altında, ihalesiz devletlerarası anlaşmalar yoluyla nükleer santral kurulması için Akkuyu’da adım atmaya başlamıştır.

Fukuşima’da 2011 yılında yaşanan ve halen de yaşanmakta olan nükleer felaketin ardından Rönesans bir kenara nükleer sektörü duraklama devrine girmiş, güvenlik maliyetleri yeniden tırmanışa geçmiştir. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ise Fukuşima’daki nükleer felaketi “Riski var diye tüp gaz kullanmayacak mıyız” diye karşılamıştır. Birçok gelişmiş ülke var olan reaktörlerini kapatma planlarını açıklarken, AKP iktidarı “tüpgaz” aymazlığı içerisinde “yola devam” etmektedir.

TMMOB 9. Enerji Sempozyumu’nda; geçmişten günümüze kadar geçen süreçte yaşananlardan ders alınarak, enerji alanında üretimden tüketime merkezi bir planlama anlayışının benimsenmesi, toplumsal yarar ön planda tutan enerji politikalarına geçilmesi gerektiği tespiti yapılmıştır. Yerli ve yenilenebilir ülke kaynaklarından azami ölçüde yararlanarak arz güvenliğini sağlayan ve ulusal çıkarları gözetken, kültür ve tabiat varlıklarını koruyan, doğal yaşamı tahrip etmeyen, toplumla barışık, ulaşılabilir derecede ekonomik ve özelleştirmeden uzak duran enerji politikalarının izlenmesi gerekmektedir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

***TMMOB 9. Enerji Sempozyumu  
Yürütme Kurulu***

## KARASAL SAYISAL YAYINCILIK ÇALIŞTAYI GERÇEKLEŞTİRİLDİ (21 ARALIK 2013)

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından düzenlenen Karasal Sayısal Yayincılık Çalıştayı'nda mahkeme kararlarıyla yürütmesi durdurulan karasal sayısal televizyon yayıncılığı ihale süreci ile konunun teknik, ekonomik ve sosyal boyutları ele alındı.

Çalıştayda karasal sayısal yayıncılık frekans ihalesinin, Türkiye'de yıllardır frekans ihalesi tamamlanamayan analog yayıncılık gibi ilerleme gösteremediğine dikkat çekilirken, şirketlerin lisans bedeli ödemek istemedikleri ortaya çıktı. Karasal sayısal yayıncılık altyapısı için de yatırım yapmak istemeyen şirketler Anten A.Ş. üzerinden TRT'nin altyapısına ortak olurken, yeni yapılacak yatırımlar konusunda da gözlerini Evrensel Hizmet Fonu'na çevirdiler. Çalıştayda, yurttaşların seçeneksizlik nedeniyle uydu yayıncılığına mecbur bırakılması eleştirilirken, kamusal hizmet anlayışıyla karasal sayısal yayıncılığın yaygınlaştırılmasının önemi üzerinde duruldu. Ayrıca karasal sayısal yayıncılığa geçişi kolaylaştırmak adına hibrit çözümlere de dikkat çekildi.

EMO tarafından düzenlenen Karasal Sayısal Yayincılık Çalıştayı, EMO Konferans Salonu'nda 21 Aralık 2013 tarihinde gerçekleştirildi. Çalıştayı'nın açılışında konuşan EMO Yönetim Kurulu Yazmanı Mehmet Bozkırloğlu, karasal sayısal yayıncılık konusunun frekans ihalelerinin iptal edilmesi nedeniyle yeniden gündeme geldiğini vurguladı. Bozkırloğlu, "Bununla ilgili Elektrik Mühendisleri Odası olarak bu alanda, çok da fazla bilgi, belge, konuya dair görüş üretilmediğimizi fark ettik. O yüzden, konunun tüm muhataplarını, bu konuyla ilgili tüm kamu kurumlarını, akademisyenleri

bir araya getirelim, hem biz konuyla ilgili eksik bilgilerimizi tamamlayalım, hem de bu konunun tartışılmasına olanak tanıyalım istedik ve böyle bir çalıştayı organize ettik" diye konuştu.

Bozkırloğlu'nun konuşmasının ardından Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mehmet Kesim'in başkanlığını yaptığı "Karasal Sayısal Yayincılık Teknolojileri ve Ülkemizdeki Durum" başlıklı oturum gerçekleştirildi.

Oturumda ilk sözü alan Bilkent Üniversitesi İletişim ve Spektrum Yönetimi Araştırma Merkezi'nden Dr. Satılmış Topçu konuşmasına araştırma merkezine ilişkin bilgi vererek başladı. Araştırma merkezinin faaliyetleri kapsamında 1998-2001 yılları arasında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) için milli monitör sistemi projesini yürüttüklerini kaydeden Topçu, 1994 ve 1995 yıllarında ise Radyo ve Televizyon Üst



Kurulu (RTÜK) için analog radyo ve televizyon frekans planlaması projesi yürütüldüğünü belirtti. 2012 yılına kadar frekans planlamasında oldukça deneyim kazandıklarını aktaran Topçu, yaptıkları karasal sayısal radyo ve televizyon frekans planlamalarına ilişkin teknik bilgileri katılımcılarla paylaştı. Planlama kapsamında Türkiye genelinde 96, tahsis alanında 779 adet frekans ataması yapıldığını ifade eden Topçu, nüfusu 2 binden büyük olan tüm yerleşim merkezlerinin de kapsama alınabilmesi için 1399 adet emisyon noktası kullanıldığını kaydetti. Radyoda ise 1399 yerine 1059 emisyon noktasına düşülebildiğini ifade eden Topçu, “Plan hayata geçirileceği zaman, hangi yöne hangi panel kurulacak, kaç tane panel kurulacak, bunun daha detaylı çalışılması lazım. Genelde burada soru geliyor. O aşamaya kadar belirleyemedik, çünkü zaten süre kısıtlıydı. Bir de onu yapmaya kalkarsanız bir-iki yıl daha çalışmanız lazım” diye konuştu.

### **Frekans İhalesinde Bir Arpa Boyu Yol**

Topçu'nun ardından söz alan RTÜK Uzmanı Hüseyin Özgün, 247 adet uydu televizyon lisansına sahip televizyon, 77 adet uydu radyo, bulunduğunu kaydederek, aynı zamanda 2 tane de uydu platformu olduğuna dikkat çekti. 125 televizyon ve 1 radyonun kablo lisansı bulunduğunu belirten Özgün, karasal ortamda yayın yapan kuruluşların ise lisansı olmadığına işaret etti. Sayısala geçiş ile birlikte 1 TV yerine 15 TV yayını yapılabileceğini kaydeden Özgün, sayısala geçiş ile birlikte yüksek çözünürlüklü (HD) yayınların da iletilebileceğini açıkladı. Dünyada kullanılan karasal sayısal yayıncılık standartlarına ilişkin bilgi veren Özgün, Türkiye’de DVB-T2 standardının tercih edildiğini belirtti. Türkiye’de yayınların ya DVB-T2 destekleyen TV’lerden veya desteklemeyen TV’lere takılacak olan kutular (set top box) aracılığı ile izlenebileceğini anlatan Özgün, karasal sayısal yayıncılık için yapılan frekans ihalesi öncesindeki planlama çalışmalarına ilişkin de bilgi verdi. Özgün, teknik gelişmelerin HD yayın sayısının artırılmasına izin verdiğini ifade ederek, düzenlenen ihalelere ilişkin de şunları aktardı:

“Ankara 8. İdare Mahkemesi’nin 11 Temmuz 2013 tarih ve 495 sayılı yürütmeyi durdurma kararıyla ulusal kanalların ihalesi durduruldu; ama RTÜK, bu ihalenin durdurulmasıyla ilgili olarak, sadece ulusal kanalların ihalesinin durdurulacağını, bölgesel ve yerel sayısal TV yayını lisansı sıralama ihalesiyle ilgili işlemlerin devam edeceğini İnternet sitesinden duyurdu ve bu konuda da karar aldı.”

### **“Karasal Yayıncılık Anahtar Niteliğinde”**

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Bilişim Uzmanı Dr. Ayşe İnalöz ise konuşmasında yayıncılık konusundaki uluslararası yükümlükler ve mevzuata ilişkin bilgi verdi. Ses, görüntü, multimedya ve data servislerini içeren radyo ve televizyon yayıncılığının, şebeke, frekans planlaması ve kullanımının regülasyon gerektirdiğine dikkat çeken İnalöz, medya hizmetlerinin günümüzde yayıncılık yöntemlerinin yanı sıra geniş bant İnternet olanakları kullanılarak da sunulabildiğine dikkat çekti.

Karasal yayıncılığın uydu ve kablo hizmetlerindeki gelişmelere rağmen birçok ülkede belirleyici yayın yöntemi olarak ön plana çıktığını ifade eden İnalöz, “Karasal yayıncılık şebekeleri ağırlıklı da kamu hizmetlerinin iletiminde anahtar bir rol üstlenmektedir. Kriterler bakımından, teknik kapasite, erişim, masraf ve kamu hizmetiyle kıyaslandığında teknik etkinlik ve maliyet etkileri bakımından, diğer hiçbir platform karasal yayıncılık şebekeleri kadar bu özellikleri kendinde toplayamamaktadır” diye konuştu. Uluslararası Telekomünikasyon Birliği’nin (ITU) çalışmalarına da değinen İnalöz, ITU tarafından Türkiye tahsis edilmiş frekans bantlarına ilişkin bilgi aktardı.

### **Anten A.Ş.'ye Altyapı Ortaklaştırma Gerekçesi**

İnalöz'ün ardında konuşan Anten A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı İbrahim Cücioğlu ise konuşmasına Anten A.Ş.'ye ilişkin bilgiler vererek başladı. Karasal yayıncılığın TRT'nin vericileri ile başladığını sonradan özel TV kanallarının vericileri ile devam ettiğini anımsatan Cücioğlu, 2011 yılında çıkarılan yasa ile sayısal yayıncılığa geçişin zorunlu hale getirildiğine dikkat çekerek, kanunun ulusal karasal sayısal yayıncılık lisansına sahip kuruluşların 15'inin TRT ile bir araya gelip bir yayın ağını yönetecek bir şirket kurmasını öngördüğünü ifade etti. Anten A.Ş.'nin 1.5 yıl önce kurulduğunu kaydeden Cücioğlu, böylece verici maliyetlerinin düşürülmesinin hedeflendiğini, Anten A.Ş.'nin çalışmaları sonucunda yatırım ve işletme maliyetlerinin hesaplanarak, ortaklara bildirildiğine işaret etti. Ortakların hepsinin karasal yayıncılık için kullandığı altyapıları olduğunun altını çizen Cücioğlu, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Şu an bu istasyonları tek tek ziyaret ederek, bu istasyonlarda kullanılabilecek altyapı; kulesinden enerji hattına, verici binasından anten sistemine kadar, kullanılabilecek altyapı varsa, hem hızlı geçişi sağlamak, hem de maliyetleri düşürmek adına böyle bir çalışma yapıyoruz. Aynı zamanda yeni istasyonlara da giderek, bu istasyonları nasıl kurabileceğiz, mülkiyeti kime ait vesaire gibi ön çalışmalar yapmaya başladık.”

Ankara'da test yayını yapıldığını hatırlatan Cücioğlu, 4.6 milyon nüfusu ve 2 bin 516 kilometrekarelik alan için 4 tane emisyon noktası belirlediklerine işaret etti. Dikmen, Hüseyingazi, Yenimahalle'deki analog emisyon noktalarının yanında dönüşüm sonrası Etimesgut'ta da emisyon noktası kurulacağını belirten Cücioğlu, 2 HD ve 5 standart TV kanalı ile test yayının sürdürüldüğünü bildirdi. Bina içi ölçümlerin gerçekleştirildiğini ifade eden Cücioğlu, yayınların saatte 50 kilometre hızla giden araçlarda da kesintisiz izlenebildiğini kaydetti.

### **Şirketler Lisans Bedeli Ödemek İstemiyor**

İlk oturumun tamamlanmasının ardından “Karasal Sayısal Yayıncılığın Ekonomik ve Sosyal Boyutları” başlıklı ikinci oturuma geçildi. EMO Yönetim Kurulu Yazmanı Mehmet Bozkırlıoğlu'nun yönettiği oturumda ilk olarak Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliği (RATEM) Yönetim Kurulu Başkanı Dursun Güleriyüz söz aldı. RATEM'in 850 civarında üyesi olan bir meslek örgütü olduğunu vurgulayan Güleriyüz, çalışmalarına ilişkin bilgi verdi. Analogdan sayısala geçişin teknolojinin getirdiği bir zorunluluk olduğuna işaret eden Güleriyüz, uydu ve kablo üzerinden yapıla yayınlarda lisans sıkıntısı olmamasına rağmen karasal yayınlarda lisans sıkıntısı ile karşı karşıya kalındığını söyledi. Güleriyüz lisans olmayan kuruluşların durumunu şöyle anlattı:

“Bizim karasal lisanslarımız yok; ama yasa çerçevesinde, bir tür geçici nizam içerisinde bu yayınlarımızı sürdürüyoruz ve bununla ilgili de yükümlülüklerimizi yerine getiriyoruz, yani yıllık frekans kullanım bedeli ödüyoruz ve biliyorsunuz, ilk kurulduğu günden beri de RTÜK'e önce yüzde 10'larda başlayıp, bugünkü koşullarda biraz daha azalmış, yüzde 5 eğitim katkı payı, yüzde 5'i RTÜK payı olarak devam etmiş, sonraki yıllarda yüzde 3'e indirilmiş payları ödüyoruz.”

Sayısal yayıncılığa geçişte şirketlerden lisans veya ihale bedeli alınmasına karşı olduklarını kaydeden Güleriyüz konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Bugün geldiğimiz noktada, aslında bir ölçüde baktığımız zaman, haklılığımız tescil edilmiş durumda. Biliyorsunuz, bir uygulama yapılmaya çalışıldı ve bu uygulamanın sonucunda, nisan-



mayıs-haziran aylarında yapılan uygulamanın sonucunda ortaya çıkan tablo, önce tematiklerle ilgili, sonra uluslarla ilgili, bölgelerle ilgili yürütmeyi durdurma kararları geldi. Hatta bu yürütmeyi durdurma kararı alınmışlardan yanılmıyorsam 2 tanesinde iptal kararı geldi. Dolayısıyla artık bu uygulamayı sürdürme imkanı kalmadı bugünkü koşullarda.”

### **Yayıncı Şirketlerin Gözü Evrensel Hizmet Fonu'nda**

Türkiye’de karasal yayıncılığın izlenebilirlik oranının ihmal edilebilir düzeylere düştüğünü vurgulayan Gülerüz, “Uyduyla erişmenin kolaylığı, çanak antenlerin ucuzlaması gibi birtakım etkenler ve yayın çeşitliliği gibi etkenler karasalın aleyhinde bir sonuca yol açtı ve yüzde 80’ler oranında uydudan izleme var, yüzde 5’lere yaklaşan kablodan izleme var” şeklinde konuştu. Herkesin bedelsiz ve uydu alıcısına gerek duymadan yayınlara erişim hakkı kapsamında karasal yayıncılığın önemine dikkat çeken Gülerüz, “Ama bunun karşılığı, bu tarz yarışmalarla verilmiş lisanslar olmamalı” dedi.

Telekomünikasyon sektöründe ücre bölgelere hizmet götürmek için oluşturulan Evrensel Hizmet Fonu’nun kapsamının sayısal yayıncılığı da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiğini savunan Gülerüz, sözlerini şöyle tamamladı:

“Bizim iddiamız odur ki, halkın erişimi bakımından konuyu ele aldığımızda, fondan altyapı giderleri karşılanabilir. Yayıncılar açısından baktığımızda, yayıncılara mümkün olduğu kadar az külfet getirerek bu dönüşüm sağlanabilir. Dolayısıyla bu sayısal dönüşümü bu şekilde sağlayabileceğimizi düşünüyoruz.”

### **Anten A.Ş. ile TRT Altyapısı Şirketlere Hediye**

Gülerüz’ün ardından Haber-Sen Ankara I No’lu Şube Başkanı Osman Köse söz aldı. Köse, Haber-Sen’in en genel anlamda kamu yayıncılığını savunduğunu vurgulayarak, “Kamu yararı çerçevesinde baktığınızda, frekanslar kamuya ait olan bir kıt kaynak. Bu kıt kaynağın kullanımında öncelikle kamu yararı ve kamu hizmetinin dikkate alınması gerekiyor” dedi.

Özel televizyonların 1990’da ortaya çıkmasıyla birlikte kamuya ait olan kıt kaynağın bedelsiz kullanılarak kamu zararı oluşturulduğuna işaret eden Köse, frekans ihalesi yapılmamasına ilişkin suç duyurularında bulduklarını bildirdi. TRT’nin ülkenin yüzde 98’ini kapsama altına alan bir verici ağı ve bu vericileri işleten personele sahip olduğuna dikkat çeken Köse, frekans ihalesi yapılmadan yayıncı şirketlerin yapılacak frekans ihaleleri kazanacağı varsayımı ile ortak yapılarak, Anten A.Ş.’nin hukuksuz bir biçimde kurulduğunu ve TRT’nin de bu şirkete ortak edildiğini anlattı. Kuruluş, yasadaki şartları yerine getirmediği için 2007’de açılan davayı kazandıklarını belirten Köse, konuşmasına şöyle devam etti:

“2011 yılında tekrar Bakanlar Kurulu kararı çıkarıldı. Biz aynı şekilde, aynı gerekçelerle dava açtık. Çünkü hiçbir şey değiştirilmeden, iptal edilmiş Bakanlar Kurulu kararının aynısı çıkarılmıştı. Onunla ilgili de dava açtık, o davada da yürütmenin durdurulması kararı verildi. Bizim dava dilekçemizde öne sürdüğümüz tüm gerekçeler haklı bulunarak, yürütmeyi durdurma kararı çıktı. Bunun üzerine, Anten A.Ş.’nin ne olursa olsun mutlaka hayata geçirmek konusunda kararlı olanlar, ama geçmişteki yasal görevlerini yerine getirmeyenler yeniden 25 Temmuz 2013 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı çıkarttırdı. Şu anda bu Bakanlar Kurulu kararıyla Anten A.Ş. faaliyetini sürdürüyormuş gibi gözüküyor.”

TRT'nin TV'de yüzde 98, radyoda ise yüzde 99 oranında kapsama alanına ulaştığını ve vericilerin büyük kısmının zaten karasal sayısal yayıncılığa hazır hale getirildiğine dikkat çeken Köse, "TRT bir şirkete ortak olacak, ortak olduğu şirkete kendi vericisini kiraya verecek; yani hem mal sahibi, hem kiracı olacak" ifadesini kullandı. Özel yayıncıların 300 milyon Avroluk yatırımı yapmak istemediğini kaydeden Köse, Anten A.Ş.'ye verilen görevlerin kamu tarafından yerine getirilebileceğini ifade etti. TRT'nin yasası gereği televizyon ve radyo yayınlarını seçme hakkı tanıyacak şekilde, birden fazla kanaldan ve bütün yurt dışında yapmasının zorunlu olduğuna işaret eden Köse, Anten A.Ş.'nin ise ülkenin yalnızca yüzde 70'ini kapsama almayı hedeflediğini, kalan yüzde 30'luk kısmın ise mağdur olacağını kaydetti.

### **"Seçeneksizlik Uydu Yayıncılığına Yöneliyor"**

Özel yayıncıların sadece büyük şehirlerdeki izleyicileri hedeflediğini, kırsal kesimler için verici maliyetine katlanmak istemediğini anlatan Köse, seçeneksizliğin uydu yayıncılığına yönelttiğini, uydu anteni ve verici maliyetinin ise yurttaşlara kaldığını söyledi. Karasal sayısal yayıncılık ve uyumlu televizyonlar için DVB-T2 standardına ilişkin kamuoyunun bilgilendirilmesi gerektiğini belirten Osman Köse, ayrıca kullanıcılara bu cihazları satın alırken finansman desteği de sağlanmasını, yurttaşların cihazlar için fazladan para ödmeden bu yayınlara ulaşabilmesi için gerekli kutuların finansmanın ise Evrensel Hizmet Fonu'ndan karşılanmasını istedi. Köse, değerlendirmelerine şöyle devam etti:

"Bizim dikkat çekmek istediğimiz en önemli nokta; izleyicilerin bu yayınlara ulaşması konusunda. izleyiciye ekstra bir yük getirilmeli, bunun finansmanı mutlaka özel yayıncıların da katkı sunduğu bir finansal havuzdan sağlanmalı. Türkiye'de ithal edilen cihazlar mutlaka bu standartlara sahip olmalı. Vatandaşlar, şimdiden bilgilendirilmeli, kamu spotları yayınlanmalı ve Anten A.Ş. gibi bir şirkete gerek kalmadan, bu hizmetler tamamıyla TRT'nin olanaklarıyla sunulmalı."

### **"TRT Devlet Kanalı Oldu"**

ODTÜ Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilimdalı'ndan Babacan Taşdemir ise konuşmasına karasal yayıncılığa geçiş politikaları konusunda master tezi hazırladığını belirterek başladı. AB ülkelerinde kamu hizmeti yayıncılığına ilişkin çalışmalar yürüttüğünü ifade eden Taşdemir, AB'nin Görsel İşitsel Medya Hizmetleri Direktifi'nin hazırlanış sürecine odaklandığına işaret etti. Türkiye'de TRT'nin kamu hizmeti yayıncılığından çok devlet kanalı görünümünde olduğuna dikkat çeken Taşdemir, şu ifadeleri kullandı:

"Kamu hizmeti yayıncısı doğrudan doğruya siyasi iktidarla, devletin resmi söylemiyle, tamamen bütünleşik, angaje olmuş bir yayıncı anlamına gelmiyor. Kamu hizmeti yayıncısı özerk bir kuruluş olmalı. Türkiye'de de 60-70 döneminde bir özerklik dönemi olmuş, ama bu da çoğunlukla kağıt üzerinde kalmış. Onun dışında, TRT'yi kamu hizmeti yayıncısı olarak değerlendirmek zor."

Fordist üretim modelinin krize girdiği 1970'li yıllarda enformasyon ve iletişim teknolojilerinin krizden çıkış kapısı olarak değerlendirildiğini belirten Taşdemir, ABD ve Japonya'nın bu dönemde, bu alanda önemli hamleler yaptığını anlattı. Neoliberal değişimin enformasyon ve iletişim teknolojilerine yansımalarına değinen Taşdemir, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“1984’te ve 1990’ların ortasında, enformasyon toplumuna geçişle ilgili yavaş yavaş, tedricen, tamamen özel sektörün bu alanda liderliği üstlenmesi gerektiğine ilişkin bir genel yaklaşım ortaya çıkıyor. Bunun bir sonucu olarak da neredeyse tam bir liberalizasyon, neredeyse tamamen içerik ve kamu hizmeti yayıncılığına ilişkin kaygılardan arındırılmış bir yayıncılık ortamı ve neredeyse tamamen altyapısal kaygılardan kaynaklı bir politikanın ortaya çıktığını görüyoruz.”

“Özel sektörün yatırım cesaretinin kınılması” adına neredeyse bütünü ile kurallardan arındırılmış bir yayıncılık alanı yaratıldığına işaret eden Taşdemir, AB’nin Görsel ve İşitsel Medya Hizmetleri Direktifi’nde gizli reklam yapılabilmesi için ürün yerleştirme tekniğine izin verilmesinin gündemde olduğunu bildirdi. Türkiye’de de yasa değişikliği ile ürün yerleştirmeye izin verilmesinin tartışıldığına işaret eden Taşdemir, yayıncılık faaliyetlerinin kültürel boyutunun önemine de dikkat çekti. Taşdemir, teknik veya işletme ile sıkıntılarının hemen fark edebileceksen kültürel problemlerin uzun vadeli tahribatlara yol açabileceği uyarısında bulundu. Tez çalışmasında sayısal yayıncılığa geçiş için 4 ana sorun tespit ettiğini kaydeden Taşdemir, bunları “geçiş maliyetlerinin yüklenilmesi”, “frekans tahsisi”, “vergiler” ve “yeni kapasitenin kullanım esasları” şeklinde sıraladı. Bu 4 sorunla ilgili Televizyon Yayıncıları Derneği’nin önerilerinin hepsinin yeni yasada yer bulduğuna dikkat çeken Taşdemir, sermayenin taleplerinin “Dünyadaki trendler böyle” söylemi altında karşılanmasını eleştirdi.

Yeni teknolojiler ile frekans kısıtlamasının eski bir sorun haline geldiğinin savunulduğunu kaydeden Taşdemir, “Öyleyse, tıpkı gazetecilik piyasasında olduğu gibi ya da tıpkı ayakkabı, çanta, araba piyasasında olduğu gibi, bu işe yatırım yapan bütün şirketler burada faaliyet gösterebilir” söylemlerine dikkat çekti. Serbest piyasa modeli yayıncılıkta reklam ile programın birbirine karıştığını kaydeden Taşdemir, BBC’nin ve Avrupa Tüketici Örgütü’nün yayıncılık alanına ilişkin düzenleme önerilerinin basitçe “Genel trendlere uymuyor” denilerek reddedildiğini bildirdi. Geriye dönüp bakıldığında “genel trendlerin” aynı iktidar odakları tarafından belirlendiğini ifade eden Taşdemir, “Enformasyon toplumu söylemiyle neoliberal doktrin neredeyse yüzde yüz örtüşüyor. Şunları yapmamız gerekiyor, bunları yapmamız gerekiyor doktrini” diye sözlerini tamamladı.

### **“Sayısal Yayıncılıkta Güvenlik Avantajı”**

EMO adına oturuma katılan Elektrik ve Elektronik Mühendisi Özgür Coşar ise konuşmasına karasal sayısal yayıncılığın avantajlarını anlatarak başladı. Uydu yayınlarının sabotaja açık, güvenli olmayan bir platform olarak tanımlayan Coşar, şu değerlendirmeleri katılımcılarla paylaştı:

“Hep söyleniyor, ‘Ne gerek var kardeşim, niye yapıyoruz bunu? Uydu var zaten, uyduda 1000 kanal var. Uydu yoksa kablo var, IPTV var’ diye. Bir kere, kabloyu her eve çekemiyorsunuz. Şu an TÜRKSAT tarafından işletilen kablo TV’nin 2.5 milyon haneye ulaştığı söyleniyor. 1.5 milyon kadar bir abonesi var. 8 milyon haneye geniş bant İnternet erişimi sağladığını söyleyen TTNET’in 230 bin abonesi var ve Türkiye’de de 19 milyon hane var. Yani kabloyu her eve ulaştıramazsınız.”

Uydu yayıncılığının ulusal güvenlik riskleri barındırdığını ifade eden Coşar, “Uydu işletmelerini her ne kadar TÜRKSAT yapsa da, uyduları TÜRKSAT her ne kadar kendi üretiyor olsa da, uydu teknolojisine sahip bir ülke değiliz ve bu her türlü sabotaja açık bir platformdur, açık bir ortamdır” dedi. Birbirini gören istasyonlar için radyolinkler ve fiber optik kablolarla karasal ortamdan vericilere yayın iletilmesi

durumunda güvenlik sıkıntılarının aşılabileceğini ifade eden Coşar, yerel ve bölgesel yayıncılık için de maliyet bakımından karasal sayısal yayıncılığın avantajlar içerdiğini kaydetti.

Uydu platformlarında aslında hiç izlemediğiniz yüzlerce kanal olduğunu ifade eden Coşar, şöyle konuştu:

“Uydu antenimiz var, çok güzel, salondaki 40 inç ya da 50 inç -80 inç kadar çıkmış şimdi-televizyonda cam gibi görüntüyü izliyoruz. Peki, mutfakta ne yapacağız; oraya bir tane kablo çekeceğiz, bir tane daha uydu alıcısı alacağız, oradan izleyeceğiz. Peki, yatak odasında ne yapacağız? Tabii, buna ilişkin uyducuların da çözümleri var artık; yani yayını indirip, onu Wi-Fi üzerinden dağıtıp, ona uygun alıcılarla bu yayını 8 alıcıya kadar bunu destekleyen ürünler var. Diyelim ki ev içerisindeki sıkıntıyı çözdük; peki, arabada ne yapacağız, mobilde ne yapacağız, cep telefonunda? Bunlara yönelik de birtakım çözümler var, ama onların hiçbirisi yayın değil aslında, noktadan tek noktaya iletim, sunucu istemli bazlı iletimler. Tabii, yoğun kullanımda bu sistemlerin kilitlendiğini hepimiz biliyoruz.”

### **Kapasite Sınırına Hibrit Çözüm**

Uydu yayıncılığı kapsamında ücretsiz olarak sunulan HD yayınların sınırlı olduğuna işaret eden Coşar, HD yayınları için üyelik ücretlerinin ödenmek zorunda kalındığına dikkat çekti. Hem karasal sayısal yayıncılığı hem de diğer teknikleri destekleyen kutuların da geliştirildiğinin altını çizen Coşar, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Yani havadan gönderilen yayınları havadan alan, ama havadan olmayan yayınları da siz istedikçe diğer şebekelerden alan kutular bunlar. Normal IPTV şebekesinde ya da kablo TV şebekesinde tüm lineer kanallar, yani sizin evde oturup seyrettiğiniz, bu akışa bağlı yayın yapan kanalları da o kablo üzerinden gönderiyor. Bu kablo da sonsuz bir kaynak değil, yani burada da bir kapasite sınırı var. Siz eğer lineer kanalları havadan, herhangi bir kapasite sınırı olmadan bir kanalla gönderirseniz, diğer isteğe bağlı izleyeceğiniz kanallar için de daha geniş yeriniz oluyor ve o sunucu tarafını da rahatlatıyorsunuz, istemci tarafını da, o yolu da rahatlatıyorsunuz. Bu hibrit kutuları çok önemsiyorum. RTÜK de çok doğru bir şekilde gereksinim dokümanına hibrit özelliğini koydu ve tüm ekranlar için de zorunlu kıldı.”

### **“Haneler İçin En Ucuz Yöntem”**

Avrupa'nın birçok ülkesinde merkezi olan bir danışmanlık şirketi tarafından 2013 yılında yayınlanan bir raporda çok çarpıcı bir veri bulunduğu dikkat çeken Coşar, bunun hanelerin toplam sahip olma maliyetleri olduğunu söyledi. Bu toplam sahip olma maliyeti içinde, kutu maliyeti, erişim maliyeti olduğunu kaydetti. Bunlara bakıldığında, karasal sayısal televizyonun açık ara haneler için en ucuz erişim yöntemi olduğunun görüldüğünü ifade eden Coşar, şöyle konuştu:

“Tabii, uydu TV'de de bir abonelik sistemi oluyor, yani en azından Almanya'da öyle. Kablo TV keza aynı, IPTV'de. Hep söyleniyor, 'Web'de var kardeşim' deniliyor. Web'de var, ama 169 Avro erişim maliyeti var. Kimse kendini kandırmasın. 6 gigabayt (GB) kotalı bir TTNET kullanıcısıysan ve bir televizyon izlersen, 6 GB sana yetmez, bir günde biter. O yüzden, haneler olarak ya da vatandaş olarak ya da son kullanıcı ya da EMO'nun temsil ettiği kitle olarak bakarsak, bizim zaten karasal sayısal televizyon dışında savunmamız gereken bir şey olmadığını düşünüyorum.”

### **Türkiye Ücretsiz Yayın İzliyor**

Türkiye’de karasal analog TV yayınlarının izlenme oranının yüzde 7’ye düştüğünü ve bunun sayısal karasal yayıncılığa geçmek için avantaj oluşturduğuna işaret eden Coşar, Avrupa ülkelerindeki sayısal karasal yayıncılığın kullanım oranlarına ilişkin bilgiler verdi. Türkiye’de ücretli yayınların izlenme oranının düşük olduğu kaydeden Coşar, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Türkiye kendine münhasır bir ülke. Ücretli izlemenin bu kadar düşük olduğu başka bir Avrupa ülkesi yok. Türkiye’de yüzde 70’i ücretsiz yayın izliyor. Türkiye’de platform üzerinden yayın izleyenlerin oranı yüzde 30. RTÜK’teki değerli uzman sayıları paylaştı. BTK, son 3 çeyrektir Türkiye’deki uydu platformlarının abone sayılarını paylaşmıyor. Eğer o sayıları paylaşırsa, daha net rakamları da göreceğiz; ama bilindiği kadarıyla iki platformun toplam abone sayısı 5 milyon civarında, kablounun toplam aboneleri 1.5 milyon civarında, IPTV’nin de 250 bin civarında. Yani toplam 19 milyon haneden bahsediyoruz. Avrupa’ya kıyasla çok düşük bir durum var.”

Yasada karasal sayısal yayıncılığa ilişkin ihalelerin en geç 3 Mart 2013 tarihinde tamamlanmasının öngörüldüğünü vurgulayan Coşar, “Peki, ihale ne zaman yapıldı; ihalenin ilanı 22 Mart’ta yapıldı. Ondan sonra ‘Neden bu ihaleler iptal edildi’ diye hâlâ soruyor muyuz? ‘2 yıl içinde ihalenin tamamlanması yapılır’ demişsin, yapmamışsın. Daha başka gerekçeye gerek yok” diye konuştu.

### **“İhalede Garip Fiyatlar”**

İhalelerde oluşan fiyatlara ilişkin örnekler aktaran Coşar, Giresun, Gümüşhane, Şırnak, Ardahan, Osmaniye, Düzce, Karabük ve Iğdır’da yerel yayıncı olmadığı için buralarda ihale düzenlenemediğini belirtti. Ağrı, Amasya, Artvin, Bartın, Tunceli’de birer yerel yayıncı olduğuna işaret eden Coşar, toplamda 212 tane yerel yayıncı olduğunu kaydetti.

Yapılan ihalelerde birtakım asgari lisans bedelleri olduğunu belirten Coşar, bedellere ilişkin ise şu değerlendirmede bulundu:

“Bölgesel bir yayıncı, mesela Marmara Bölgesi’nin tamamına yayın yapmak için aldığınız bir lisans İstanbul için aldığınız lisanstan ucuz. Garip değil mi? İç Anadolu Bölgesi için aldığınız lisans Ankara için alınan lisanstan ucuz. Daha ilginçini söyleyeyim ben size. Ulusal lisans bunların hepsinden ucuz, çünkü ihaleyi parçalı bir şekilde yaptınız. Yanılmıyorsam, tematik SD için ya da SD genel, tam hatırlamıyorum, 8 lisans, 8 başvuru çıktı tesadüf, 1 milyon lira asgari bedelle verildi lisanslar.”

